

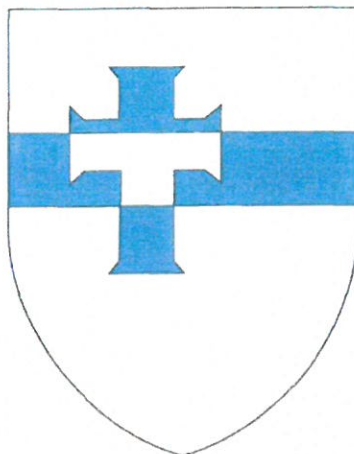
BODAJK VÁROS KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA 2023-2027

Bányagép Kft.

*Bányászat, Technológia,
Környezetgazdálkodás*

2234 Maglód, Sugár u. 120. iroda@banyagep.hu
www.banyagep.hu

BODAJK VÁROS KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA

2023-2027

Elfogadta Bodajk Város Önkormányzat Képviselő-testülete
a 243/2023.(IX. 26.) számú határozatával

dátum: 2023. szeptember 27.

Wurczinger Lóránt
polgármester
Bodajk Város Önkormányzat

Tartalom

BEVEZETÉS	6
1. A KÖRNYEZETI ELEMELK ÁLLAPOTÁNAK BEMUTATÁSA ÉS AZ AZT BEFOLYÁSOLÓ FŐBB HATÓTÉNYEZŐK ELEMZÉSÉN ALAPULÓ HELYZETÉRTÉKELES 7	
1.1. TERMÉSZETFÖLDRAJZI ELHELVEZKEDÉS	7
1.1.1. DOMBORZATI ADOTTSÁGOK	7
1.1.2. FÖLDTANI ADOTTSÁGOK	8
1.1.3. TALAJTANI ADOTTSÁGOK	8
1.1.4. VÍZRAJZI ADOTTSÁGOK	9
1.1.5. ÉGHAJLATI ADOTTSÁGOK	10
1.1.6. NÖVÉNYFÖLDRAJZI ADOTTSÁGOK	10
1.1.7. TÁJ TÍPUS	11
1.2. TÁRSADALMI-GAZDASÁGI ÁLLAPOT	12
1.2.1. TÁRSADALMI-GAZDASÁGI VISZONYOK	12
1.2.2. TERÜLETHASZNÁLAT SZERKEZETE	13
1.3. KÖRNYEZETI ELEMELK ÁLLAPOTA	15
1.3.1. LEVEGŐ	15
1.3.1.1. EMISSZIÓFORRÁSOK	15
1.3.1.2. LEVEGŐ SZENNYEZETTSÉG	16
1.3.2. VÍZ	17
1.3.2.1. A FELSZÍNI VIZEK ÁLLAPOTA	18
1.3.2.2. A FELSZÍN ALATTI VIZEK ÁLLAPOTA	19
1.3.3. TALAJOK	23
1.3.3.1. A TALAJOK ÁLLAPOTA	23
1.3.3.2. TALAJERÓZIÓ	23
1.3.4. ZAJ ÉS REZGÉS	25
1.3.5. ÉLŐVILÁG ÉS TÁJ	28
1.3.5.1. ÉLŐVILÁG ÉS TÁJ ÁLLAPOTA	28
1.3.5.2. TÁJ ÉS TERMÉSZETVÉDELEM	29
1.4. TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÁLLAPOTA	30
1.4.1. A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET TISZTASÁGA	30
1.4.2. ZÖLDFELÜLETEK, ZÖLDFELÜLET-GAZDÁLKODÁS	31

1.4.3. A TELEPÜLÉSI INFRASTRUKTÚRA KÖRNYEZETVÉDELMI VONATKOZÁSAI	
31	
1.4.3.1. KOMMUNÁLIS SZENNYVÍZKEZELÉS	31
1.4.3.2. CSAPADÉKVÍZ-ELVEZETÉS	33
1.4.3.3. IVÓVÍZELLÁTÁS	34
1.4.3.4. ENERGIAELLÁTÁS, ENERGIAGAZDÁLKODÁS	34
1.4.3.5. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS	36
1.4.3.6. ÉPÍTETT KÖRNYEZET	38
2. KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLOK, KÖRNYEZETI CÉLÁLLAPOTOK	39
2.1. KÖRNYEZETVÉDELMI PROBLÉMÁK, FELADATOK	39
2.2. CÉLKITŰZÉSEK, CÉLÁLLAPOTOK	41
2.2.1. LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELEM	41
2.2.2. VÍZMINŐSÉG-VÉDELEM	42
2.2.3. FÖLD- ÉS TALAJVÉDELEM	43
2.2.4. TERMÉSZET- ÉS TÁJVÉDELEM	44
2.2.5. A TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET VÉDELME	45
2.2.6. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS	46
2.2.7. ZAJ ÉS REZGÉS ELLENI VÉDELEM	47
2.2.8. A KÖRNYEZETBIZTONSÁGGAL KAPCSOLATOS FELADATOK	48
2.2.9. KÖRNYEZETI TUDAT- ÉS SZEMLÉLETFORMÁLÁS	48
3. A CÉLOK ÉS CÉLÁLLAPOTOK ELÉRÉSE ÉRDEKÉBEN TEENDŐ FŐBB INTÉZKEDÉSEK, ÜTEMEZÉSE	50
3.1. LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELMI PROGRAM	50
3.1.1. VÉDELMI CÉLÚ ZÖLD TERÜLETEK LÉTESÍTÉSE A TELEPÜLÉSEN	50
3.1.2. VÉDELMI CÉLÚ ZÖLDSÁV LÉTESÍTÉSE A FŐUTAK BELTERÜLETI SZAKASZA MENTÉN	51
3.1.3. PARLAGFŰ TERJEDÉSÉNEK VISSZASZORÍTÁSA	51
3.1.4. A MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEINEK FELMÉRÉSE	52
3.2. VÍZMINŐSÉG-VÉDELMI PROGRAM	52
3.2.1. A LAKOSSÁGI HULLADÉKOK SZAKSZERŰ KEZELÉSÉNEK, ELHELYEZÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSE	52
3.2.2. NEM KÖZMŰVEL ÖSSZEGYŰJTÖTT HÁZTARTÁSI SZENNYVÍZ ELŐÍRÁSSZERŰ KEZELÉSE	52
3.2.3. SZENNYEZŐ FORRÁSOK FELSZÁMOLÁSA A FELSZÍNI VIZEK VÉDŐZÓNÁJÁBAN	53

3.2.4.	SZENNYEZŐ FORRÁSOK FELMÉRÉSE ÉS FELSZÁMOLÁSA	53
3.2.5.	MŰVELÉSI MÓD VÁLTÁS AZ ERÓZIÓ ÉRZÉKENY VÍZGYŰJTŐ TERÜLETEKEN 54	
3.2.6.	KOMMUNÁLIS SZENNYVÍZTISZTÍTÓ TELEPEK ÉS SZENNYVÍZKIBOCSÁTÓK FELÜLVIZSGÁLATA.....	54
3.3.	FÖLD- ÉS TALAJVÉDELMI PROGRAM.....	55
3.3.1.	RÉSZVÉTEL AZ AGRÁR-KÖRNYEZETVÉDELMI ALAPPROGRAMBAN	55
3.3.2.	TALAJERÓZIÓ-VESZÉLYES TERÜLETEK MŰVELÉSI ÁG VÁLTOZTATÁSA ...	55
3.3.3.	KÜLTERÜLETI CSAPADÉKVÍZ-ELVEZETŐ RENDSZEREK KARBANTARTÁSA 56	
3.3.4.	A TALAJ TÁPANYAG-SZOLGÁLTATÓ KÉPESSÉGNEK MEGŐRZÉSE	56
3.4.	TERMÉSZET- ÉS TÁJVÉDELMI PROGRAM.....	56
3.4.1.	TERMÉSZETI TERÜLETEK MEGŐRZÉSE	56
3.4.2.	ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT LÉTREHOZÁSA, FEJLESZTÉSE	57
3.4.3.	VÉDETT ÉRTÉKEK KATASZTERÉNEK ELKÉSZÍTÉSE	57
3.4.4.	ERDŐK ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOTÁNAK JAVÍTÁSA	58
3.4.5.	HELYI VÉDELEMRE ÉRDEMES TERÜLETEK ÉS ÉRTÉKEK FELMÉRÉSE, VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁSA ÉS TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSE	58
3.5.	TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET VÉDELMÉNEK PROGRAMJA.....	59
3.5.1.	BEL- ÉS KÜLTERÜLETI CSAPADÉKVÍZ-ELVEZETŐ CSATORNA- ÉS ÁROKRENDSZER FEJLESZTÉSE, KARBANTARTÁSA	59
3.5.2.	VÍZKÁR-ELHÁRÍTÁSI TERV FELÜLVIZSGÁLATA.....	59
3.5.3.	TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET ÁLTALÁNOS MEGJELÉNÍTÉSÉNEK JAVÍTÁSA	59
3.5.4.	LEROMLOTT ÁLLAGÚ LAKÓ- ÉS KÖZÉPÜLETEK FELÚJÍTÁSA.....	60
3.5.5.	AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉRTÉKES ELEMEINEK HELYI VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁSA	60
3.5.6.	A KÖRNYEZET ÁLTAL BEFOLYÁSOLT MEGBETEGEDÉSEK MEGELŐZÉSE ...	61
3.5.7.	AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDOT NÉPSZERŰSÍTŐ PROGRAMOK SZERVEZÉSE	61
3.5.8.	A TELEPÜLÉS KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJÁNAK RENDSZERES FELÜLVIZSGÁLATA.....	62
3.5.9.	KERÉKPÁRUTAK, KERÉKPÁR SÁVOK KIALAKÍTÁSA	62
3.6.	HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI PROGRAM	63
3.6.1.	HELYI (KISTÉRSÉGI) HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI TERV FELÜLVIZSGÁLATA 63	
3.6.2.	TELEPÜLÉSI HULLADÉK SZERVESANYAG-TARTALMÁNAK CSÖKKENTÉSE 63	
3.6.3.	SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS BŐVÍTÉSE	64

3.6.4. KOMMUNÁLIS EREDETŰ VESZÉLYES HULLADÉKOK SZELEKTÍV GYŰJTÉSE	
64	
3.6.5. ILLEGÁLIS HULLADÉK-LERAKATOK RENDSZERES FELSZÁMOLÁSA	64
3.6.6. NEM KÖZMŰVEL ÖSSZEGYŰJTÖTT HÁZTARTÁSI SZENNYVÍZ ELŐÍRÁSSZERŰ KEZELÉSE	65
3.7. ZAJ- ÉS REZGÉSVÉDELMI PROGRAM	65
3.7.1. VÉDELMI CÉLÚ ZÖLDSÁV LÉTESÍTÉSE A FŐUTAK BELTERÜLETI SZAKASZAMENTÉN	65
3.7.2. UTAK BELTERÜLETI SZAKASZAINAK ÁLLAPOT JAVÍTÁSA	65
3.7.3. KERÉKPÁRUTAK, KERÉKPÁR SÁVOK KIALAKÍTÁSA	65
3.8. KÖRNYEZETI TUDAT- ÉS SZEMLÉLETFORMÁLÁS PROGRAMJA	66
3.8.1. RENDSZERES LAKOSSÁGI TÁJÉKOZTATÁS A KÖRNYEZET ÁLLAPOTÁRÓL	66
3.8.2. A LAKOSSÁG KÖRNYEZETI TUDATÁNAK FEJLESZTÉSE	66
4. A KITŰZÖTT CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZABÁLYOZÁSI, ELLENŐRZÉSI, ÉRTÉKELÉSI ESZKÖZEI	68

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra Bodajk főúthálózata	13
2. ábra Bodajk Pillanatnyi levőminőségi helyzet	16
3. ábra Bodajk III kút havi minimum és havi maximum vízkitermelése	21
4. ábra Kajmáti I kút havi minimum és havi maximum vízkitermelése	21
5. ábra Kajmáti II kút havi minimum és havi maximum vízkitermelése	22
6. ábra Nitrátérzékeny területek	23

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat Vízállási adatok	9
2. táblázat Vízállási adatok	12
3. táblázat Település átlagosnál jobb minőségi osztályú termőterületek	13
4. táblázat Bodajk város területi mérlege	14
5. táblázat Bodajk város településen áthaladó 8204 sz. és 8209 sz. összekötő utak forgalmai	26
6. táblázat 8204 sz. és 8209 sz. összekötő utak A-hangnyomásszint értéke a településen	26
7. táblázat Megengedett A-hangnyomásszint érték	26
8. táblázat Évi átlagos vasúti forgalom	27
9. táblázat Mértékadó forgalom	27
10. táblázat Egyes vonattípusok számított egyenértékű A-hangnyomásszintje	28
11. táblázat Műemlékvédelem alatt álló építmények	38
12. táblázat Környezeti elemeket érintő tevékenységek, források	41

MELLÉKLETEK

1. MELLÉKLET: Vízműkutak vízminőségi adatai
2. MELLÉKLET: Település térképe
3. MELLÉKLET: Hulladéklerakó rekultiválásának befejezése
4. MELLÉKLET: Vélemények

BEVEZETÉS

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46.§ (1) bekezdés b) pontja a környezetvédelmi program készítését kötelező jelleggel írja elő a települési önkormányzatok számára.

A törvényi kötelezettség mellett az önkormányzatoknak morális kötelessége is a települési környezet védelme, hiszen napjainkra ez a tevékenység mindennapi életünk alapvető, meghatározó részévé vált. Ez annak köszönhető, hogy a társadalom alapvető tevékenységei, a termelés és a fogyasztás során a környezetbe bocsátott szennyező anyagok mennyisége erőteljesen megnövekedett, másrészt a természeti erőforrások pazarló felhasználása következtében a készletek erőteljesen megcsappantak. Miközben a társadalmak ma még alapvetően környezetkárosító módon működnek, nyilvánvaló, hogy ez hosszabb távon nem maradhat így, hiszen a jövő nemzedékek egészséges életének, jólétének biztosításához, az élővilág fennmaradásához a megfelelő környezeti feltételek nélkülözhetetlenek. Ezért a jövőben a környezeti problémák kezelésének előtérbe kell kerülnie, a környezetvédelemnek stratégiai szerepet kell betöltenie.

Valamennyi állampolgár esetében jogosan fogalmazódik meg az igény, hogy egészséges környezetben éljen. Az ipar fejlődése, a gazdasági fejlődés, fellendülés, az emberi jólét nem járhat a környezeti elemek állapotának folyamatos romlásával, a szennyeződések növekedésével, hiszen az hosszú távon beláthatatlan következményekhez vezethet.

Felelősségünk abban rejlik, hogy amíg nem késő, felismerjük környezetünk védelmének fontosságát, létjogosultságát. Tisztában kell lennünk azzal, hogy a környezeti problémák csökkentése, megelőzése, a környezeti károk elhárítása rendkívül költséges dolog. A környezetvédelmi intézkedések, beruházások pedig csak igen lassan, sokszor csak közvetett módon térülnek meg, de elmaradásuk beláthatatlan következményekkel jár.

Mindezen problémák megoldását nagyban elősegíti a környezetvédelmi program, amely lehetőséget biztosít a problémák tervszerű kezelésére.

Összességében a települési környezetvédelmi program kettős szerepet tölt be. Egyrészt hozzájárul az országos és regionális szinten prioritásnak tekintett környezeti problémák megoldásához, másrészt hatékony eszközt biztosít az adott település által legfontosabbnak tartott helyi problémák kezelésére. A helyi szinten jelentkező problémák legjobb ismerője a település lakossága és az általuk választott, jogokkal és kötelezettségekkel felruházott önkormányzat.

1. A KÖRNYEZETI ELEMELK ÁLLAPOTÁNAK BEMUTATÁSA ÉS AZ AZT BEFOLYÁSOLÓ FŐBB HATÓTÉNYEZŐK ELEMZÉSÉN ALAPULÓ HELYZETÉRTÉKELÉS

1.1. TERMÉSZETFÖLDRAJZI ELHELYEZKEDÉS

A környezeti hatások értékeléséhez elengedhetetlen a természeti adottságok ismerete. A természeti adottságok fontos szerepet játszanak például a szennyező anyagok terjedésében (domborzat, földtani adottságok és szélviszonyok szerepe stb.), így befolyásolják a kedvezőtlen hatások által érintett területeket.

A táji és természeti értékek is kizárólag a természeti adottságok ismeretében határozhatók meg. Ezért következőkben röviden bemutatjuk a település közigazgatási területének földrajzi elhelyezkedését, természeti adottságait.

Bodajk természetföldrajzi szempontból "Magyarország kistájainak katasztere" alapján a Dunántúli-középhegység nagytáján, a Vértes-Velencei hegyvidék középtáj Móri-árok kistáján helyezkedik el Fejér megyében. Bodajk város közigazgatási területe teljes egészében a Bakony és Vértes hegységek között húzódó kistáján, a Móri-árok területén található. A vizsgálati területet DNy-ról a Keleti-Bakony, ÉNy-ról a Súri-Bakonyalja, ÉK-ról a Vértes Peremvidéke határolja.

1.1.1. DOMBORZATI ADOTTSÁGOK

A Bakonyt a Vértestől elválasztó Móri-árok a Dunántúli-középhegység legnagyobb és legbonyolultabb fejlődésmentet átélt szerkezeti völgye. ÉNy-DK- i irányú fő szerkezeti vonalak mentén lépcsős levetődésekkel kialakult, sasbérce szerkezetű árkos süllyedék.

Belső területe a fő szerkezeti vonalak mentén két nagyobb ÉNy-DK-i csapásirányú peremi vonulatra tagolódik. A két nagy vonulatot (K-i és Ny-i) nagyjából az árok közepén (Kisbér-Mór-Bodajk-Moha vonalában) kialakult árkos süllyedék választja el egymástól. A K-i és a Ny-i vonulat egyaránt erősen aszimmetrikus felépítésű, felszínük sem egységes, hanem ÉNy-DK-i irányú vetődésekkel és helyi jellegű süllyedékekkel részaránytalanul tagolva különböző nagyságú és magasságú sasbérce szerű formák sorozatából áll. Kialakításukban és formálásukban a szerkezeti mozgások mellett a pleisztocén areális és lineáris erózióknak, valamint a deflációnak is szerepe volt. A sasbérce szerű vonulatok legmagasabb tetői kavicstakarós eróziós tanúhegyeket hordoznak, amelyek az árok belsejének pleisztocén időszaki lepusztulás-mértékéről tanúskodnak. A csoportosan kialakult tanúhegyek (Öreg-hegy 287 m, Kövesdomb 307 m, Kőhegy 314 m, Csárdahegy 296 m, Maracskó-hegy 261 m, Sándor-irtás 292 m a tszf.) a szerkezeti nagyformák mellett fontos tájalkotó formaként lépnek fel, és sajátos arculatot adnak a sasbérce szerű vonulatokra tagolt hordalékkúpos területnek.

Az árok középső része lépcsős levetődésekkel kialakult fiatal árkos süllyedék. Kialakulása a Ny-i és K-i vonulat pleisztocén időszaki kiemelkedésével és sasbérce szerű feldarabolódásával egyidejűleg történt. Jelenleg is emelkedő É-i részét az eróziós-denudációs folyamatok alacsony, kavicstakarós dombokkal behintett, konzekvens völgyelésekkel felszabdalt eróziós halomvidékké formálták. Napjainkban is süllyedő D-i szakaszát (Mór-Bodajk- Moha közti szakasz) a vízfolyások a süllyedéssel egyidejűleg feltöltötték és tágas alluviális síksággá alakították. A széles alluviális

síkságot Bodajk-Fehérvárcsurgó-Moha vonalában átlagosan 25-30 m vastag homokos-kavicsos-iszapos-agyagos és dolomittörmelékes folyóvízi üledékek töltik ki.

A település belterülete a Móri-víz széles völgyének Ny-i oldalán helyezkedik el. A terület K-i határa a Móri-víz síkvidékes jellegű, mély fekvésű völgyéhez illeszkedik és 142 mBf. átlagos szinttel jellemezhető. A település területe Ny-i irányban lépcsősen emelkedik a Keleti-Bakony térségben jellemző 210-230 mBf. szintjéhez. Az emelkedést a Gaja szurdoka szakítja meg, mely a terület DNy-i határa is egyben.

A külterület K-i része tagolatlan, síkvidéki jellegű, 145 mBf szinttel jellemezhető, a külterület Ny-i része pedig morfológiailag tagolt, középhegységi jellegű, helyenként 260 mBf. szintet meghaladó magasságú.

1.1.2. FÖLDTANI ADOTTSÁGOK

A Móri-árok területe erősen tektonizált, lépcsős vetődésekkel és sasbércekkel tagolt árkos süllyedék. A fő szerkezeti vonalak ÉNy-DK-i csapásirányúak. Az árokra recens tektonikai mozgások jellemzők, az É-i részen emelkedés, a D-i részen pedig süllyedés jellemző. Az É-i részen az eróziós- denudációs folyamatok, a D-i részen pedig a folyóvíz akkumulációs folyamatok határozták meg a felszín közeli öszletek összetételét.

Belsejét több Mm³-nyi feisőpliocén folyóvízi homokból (10-40 m), valamint alsópleisztocén murvás, homokos kavicsból (1-10 m) épült hordalékkúp béleli ki. Felszínalaktani jellegét tehát az árok belsejének hordalékkúp-jellege és vetődéses eredetű szerkezeti formái határozzák meg.

A vastag hordalékkúppal kitöltött árok területe az újpleisztocénban és a holocénban is jelentős szerkezeti mozgások színtere volt. A fiatal szerkezeti mozgásokkal és árkos-sasbérces szerkezet alakulásával szoros összefüggésben a Móri-árok erős szeizmikus aktivitásával tűnik ki.

A terület medencealjzatát mezozoós karbonátos képződmények alkotják. A térségben mélyített vízkutak rétegsorai alapján a triász mészköves dolomit a tektonikus mozgások következtében néhol egészen a felszín közelében is megfigyelhető.

A vizsgálati terület főleg energiahordozóban és építőanyag-ipari nyersanyagban bővelkedik. A Mór-Pusztavámi, valamint a Balinkai medencerész kréta márga fedőjébe települt alsóeocén rétegösszlet jelentős barnakőszén telepet tartalmaz. A regionális elterjedésű, vastag (5-10 m) hordalékkúp betonkavicsot; jó minőségű közép- és durvaszemű vakoló és falazó homokot szolgáltat. A készlet mindkettőből jelentős: meghaladja a 10 Mm³-t. A közeli Fehérvárcsurgón oligocén-miocén időszaki kvarchomok telepek találhatóak.

1.1.3. TALAJTANI ADOTTSÁGOK

A vizsgálati terület É-i harmadának magasabb részein, főként löszös alapkőzetén agyagbemosódásos barna erdőtalajok alakultak ki. Mechanikai összetételük vályog, vízgazdálkodásuk kedvező, termékenységü besorolásuk a VI. talajminőségi kategória, rajtuk szántóterületek találhatóak. Bodajktól D-re az agyagbemosódásos barna erdőtalajokat a magasabban fekvő térszíneken barnaföldek váltják fel. VI. termékenységü besorolásúak, főként szántó és erdőterületek. A vizsgálati területen legnagyobb elterjedésűek a löszön kialakult réti talajok. Mechanikai összetételük vályog. Termékenységüket a felszín közeli talajvíz korlátozza.

Besorolásuk V.-VII. talajminőségi kategória. Ahol a réti talaj képződési folyamatok erős szervesanyag felhalmozódás kíséri, lápos réti talajok keletkeznek, ezek területi elterjedése azonban nem jelentős. Termékenységi kategóriájuk: VII.

A talajok állapotát azok kémiai és fizikai tulajdonságaival jellemezhetjük. Fizikai tulajdonság a szemcseméret (homok, por, agyag), a víztartó képesség, az ezekkel összefüggő negatív jelenségek az erózió, a defláció. Meghatározó kémiai tulajdonságok elsősorban a pH érték, a talajkolloid tartalom, a különböző szerves anyagok jelenléte, a mészállapot.

A rendzina talajokra a nem, vagy részben mállott durva részek, a barnaföldekre (Ramann-féle barna erdőtalajok) az agyagos vályog, a réti talajokra az agyagos, míg a síkláp talajokra a tőzeg, kotu fizikai talaj féleség jellemző. A síkláp talajok kivételével, melyek jó víznyelésű és vízvezetőképességű, igen nagy vízraktározó-, és víztartó-képességű talajok, a településen előforduló talajok a sekély termőrétegűség miatt szélsőséges vízgazdálkodási tulajdonságúak.

1.1.4. VÍZRAJZI ADOTTSÁGOK

A vizsgálati terület a Gaja (60 km, 496 km²) vízgyűjtő területéhez tartozik, melynek legnagyobb mellékvíze a Mór-Bodajki vízfolyás (30 km, 157 km²). A település területe részben a Gaja, részben a Mór-Bodajki-vízfolyás (Móri-víz) közvetlen vízgyűjtő területéhez tartozik. Az éves csapadékmennyiség, a párolgási- és lefolyási viszonyok alapján mérsékelt vízhiányos terület.

$$L,=2,5 \text{ l/s.km}^2 \quad L,=13\% \quad Vh=50-100 \text{ mm/év}$$

ahol: *Lf: fajlagos lefolyás*

Lt: Lefolyási tényező %-ban

Vh: vízhiány mm-ben

Vízállási adatok:

Vízfolyás	Vízmerce	Szelvény	Vízmerce nullpont	LKV	LNV
		fkm	mBf	cm	
Gaja-patak	Bodajk	26,7	161,62	-4	291
Mór-Bodajki vízfolyás	Csókakő	7,155	142,21	-4	244

1. táblázat Vízállási adatok

A karsztos táplálás miatt a Mór- Bodajki-vízfolyás Fehérvárcsurgónál 10-szeres kisvízhozamot szállított, mint a Gaja. Ezek a vízhozamok azonban az utóbbi évek bányavíz kiemeléseinek megszűnése miatt erősen módosultak. Természetes állapotban az árvizek tavasszal, a kisvizek ősszel voltak a leggyakoribbak. A vízfolyások vízminősége többnyire szennyezett, III. osztályú. Az ártér kiterjedése 13 km², amiből 0,3 km² belterület, 2,8 km² szántó, 9,2 km² rét és legelő 0,7 km² erdő.

A térség 6 különféle tava együtt közel 300 ha felszínű. Köztük a fehérvárcsurgói árvízi tározó 223 ha, a móri halastó pedig 54 ha felületű.

A medence terület összefüggő talajvízkészlettel rendelkezik. Mélysége 2- 4 m közötti mennyisége is jelentékeny, 5 l/s.km². Kémiai jellege általában kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. Keménysége 25-35 nk° között van, de a települések körzetében 100 nk° -ig emelkedik. A szulfáttartalom 60-300 mg/l között ingadozik.

Míg a vizsgálati területen a karsztvíz készlet jelentős, addig a rétegvízkészlet korlátozott, alig 0,5 l/s.km². A szintje a folyamatos bányavíz kiemelések miatt folyamatosan csökkent. A bányabezárásokat követően azonban a térségben jelentős mértékű nyugalmi vízszint növekedés és hozam növekedés is kimutatható volt az elmúlt években. (A 2009-2013 közötti időszakban mintegy 7- 8 m-es nyugalmi vízszint emelkedés volt mérhető település vízellátását is biztosító karsztkutakban - lásd 1. sz. ábra.) Az elkövetkező időszakban a település területén a felszín alatti vizek további nyugalmi vízszint emelkedésével kell számolni.

A térségben a mélyfúrású kutak száma kevés. Mélységük 100 m, vízhozamuk 100l/p körüli. Sok a nagy vastartalmú kút. A térségben valamennyi községnek (6) közműves vízellátása van, sőt Bodajk, Kincsesbánya és Mór csatornázva is van.

A felszíni és a felszín alatti vízkészletek elvi kihasználtsága 50 % körüli, de a kutak terhelése helyenként eléri a 100 %-ot.

A vizsgálati terület Ny-i része a karsztos vízbázis jelleg folytán kiemelt vízminőségvédelmet igényel.

1.1.5. ÉGHAJLATI ADOTTSÁGOK

A vizsgálati terület Ny-on és É-on mérsékelt hűvös-mérsékelt száraz, K-en, DK-en mérsékelt hűvös-száraz éghajlatú. A napfényes órák száma éves viszonylatban 1970-1980 óra körüli.

Az évi középhőmérséklet 9,5 °C körüli a nyugati és középső területeken azonban egy két tized fokkal alacsonyabb. A fagymentes időszakok hossza évente 183-188 nap között (DK-en egy-két nappal hosszabb) várható, április 15- től október 17-ig.

D-en 550-600 mm évi és 390-400 mm nyári félévi csapadékösszeg megszokott, az ÉNy-i részeken ennél több (600-650 mm, illetve 380 mm körüli). Évente 36-38 hótakarós nap várható; az átlagos maximális hóvastagság 22 cm körüli. Azonban az utóbbi 10 évben a hótakarós napok száma és a hóvastagság is csökkenő tendenciát mutat. Az ariditási index É-on 1,08-1,15, D-en 1,15-1,28.

A Móri-árok domborzati viszonyaiból és kitettségéből eredően jelentős éghajlati tényező a szél. Az év minden szakában leggyakoribb az ÉNy-i szél. Második helyen - kis átlagsebességekkel ugyan - a DK-i irányú áll. Az átlagos szélesebesség 3 m/s körüli, de előfordul viharos erejű szél is.

1.1.6. NÖVÉNYFÖLDRAJZI ADOTTSÁGOK

A vizsgált terület a Magyarország nagy részén elterülő Pannóniai Flóratartomány (Pannonicum) Dunántúli-középhegység flóraidékének (Bakonyicum) Vértes és Bakony flórajárásába (Vesprimense) tartozik. A flórajárásra a táblás mészkő- és dolomithegységek jellemzők, ahol a csapadékosabb klíma hatására a magasabb tengerszint feletti területeken vagy azonálisan az északi lejtőkön már alacsonyabban is viszonylag nagy kiterjedésű gyertyános-tölgyesek és

bükkösök kerülnek el, ugyanakkor már erősebb a szubmediterrán hatás és számos ilyen elterjedésű flóraelem, köztük örökzöld fajok is előfordulnak.

A jellegzetesebb potenciális erdőtürsulások közül említést érdemelnek a következők:

- csereszömörccs karsztbokorerdők (Quercus-pubescenti-Cotinetum)
- molyhos cseres tölgyesek (Orno-Quercetum pubescenti-cerris pannonicum)
- cseres kocsánytalan tölgyesek (Quercetum petraeae-cerris pannonicum)

Gyakoriak a sziklagyepek (Caricetum humilis, Diplachno-Festucetum sulcatae, Festucetum glaucae hungaricum stb.).

Jellegzetes lágyszárú fajok a nádtippán (Calamagrostis neglecta), a magyar gurgolya (Seseli leucospermum), a borzas peremizs (Inula hirta), a sugaras zsoltina (Serratula radiata).). A művelés visszaszorulása és az élőhelyek felaprítása következtében nagy az inváziós terhelés: különösen a bálványfa (Ailanthus altissima) és a magas aranyvessző (Solidago gigantea) jelenléte meghatározó. Sűrűbben előforduló lágyszárú fajok a tollas szálkaperje (Brachypodium pinnatum), a pusztai szélfű (Mercurialis ovata), a sásfélék (Carex halleriana, C. humilis, C. montana, C. pilosa), a füles kankalin (Primula auricula), a szürke bogáncs (Carduus collinus).

Az erdőterületeket elsősorban közép- és időskorú keménylombú erdők fedik. Az erdők átlagos évi folyónövedéke 2,5-3,5 m /ha között változik. A mezőgazdasági területhasznosítás jelentősebb kultúrái a búza, a kukorica és a silókukorica.

A tájegység fő fafajai a kocsánytalan tölgy, a cser és a gyertyán, melyek közül mind őshonos faj.

A tájegységet ma főként a zonális erdőtürsulások, cseres-tölgyesek uralják, melyek a vizsgált térségben a klimaxtürsulást jelentik, maximálisan kihasználják mind az ökológiai-, mind a hosszú távú gazdasági potenciált. A tájba jól illeszkednek, nem tájidegenek, sőt a viszonylag magas állományok eltakarják a térség bányáit, iparterületeit, illetve csökkentik a por- és zajszennyezést.

1.1.7. TÁJ TÍPUS

Tájföldrajzi szempontból a tervezési terület besorolása a következő:

- Makrorégió: Dunántúli-középhegység nagytáj
Mezoregión: Vértes-Velencei-hegyvidék középtáj
Mikrorégió: Móri-árok kistáj

Tájtípológiai összegzés. A település a kistáj ÉNy-i, összességében mérsékelt hűvös és mérsékelt száraz éghajlati jellegű részén helyezkedik el. A település tömegközlekedési eszközökkel jól megközelíthető, kultúrtörténeti és természetvédelmi értékekkel egyaránt rendelkezik. Bodajk külterületeinek terület-felhasználásában a mezőgazdasági területek és az erdőterületek is meghatározóak. Bár a település közigazgatási területén országos jelentőségű meglévő, ill. tervezett természetvédelmi terület nem található, ennek ellenére a település számos természeti értékkel rendelkezik, melyek közül több terület az Országos Ökológiai Hálózat, vagy Natura 2000 hálózat része, illetve „ex lege” védett, vagy helyi védelem alatt áll. A település táj- és természetvédelmi adottságait összefoglalóan a 2. sz. térkép szemlélteti.

1.2. TÁRSADALMI-GAZDASÁGI ÁLLAPOT

1.2.1. TÁRSADALMI-GAZDASÁGI VISZONYOK

Bodajk külterülete: 2579,3 ha

Bodajk belterülete: 318,6 ha

Közigazgatási terület (összesen): 2897,9 ha

A község közigazgatási területe 2898 ha. A lakosság száma 3990 fő (2022. december), az utóbbi években sajnálatos módon fogyóm tendenciát mutat a lakosság száma.

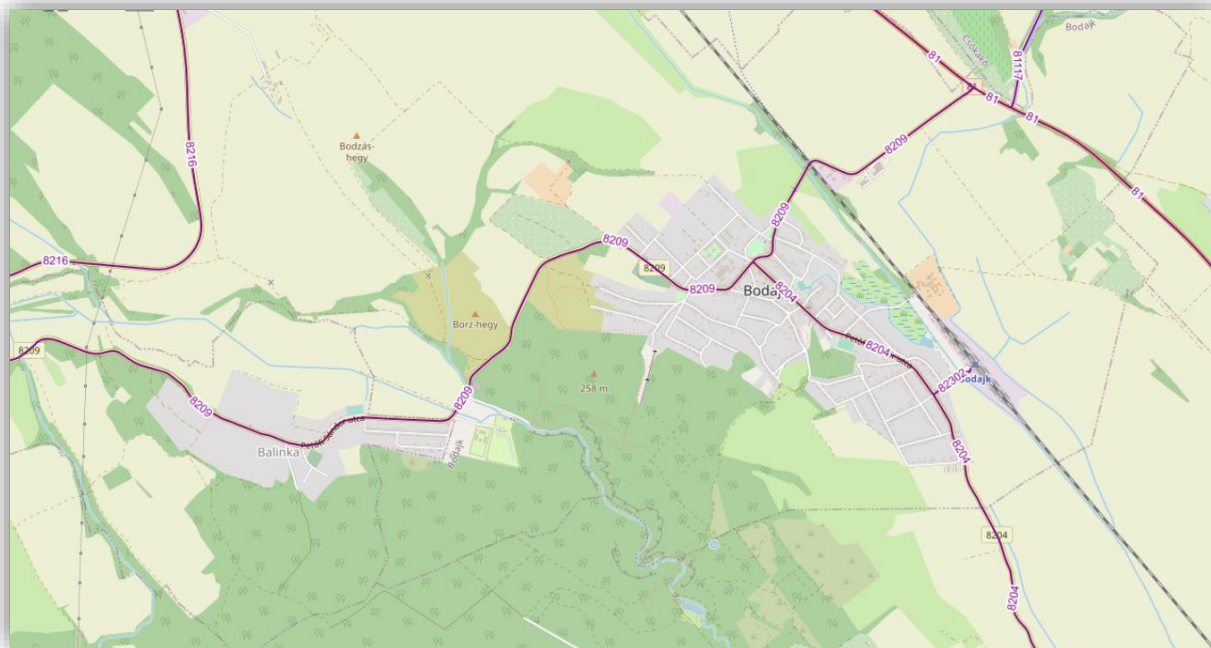
	ÉV	NŐ	FÉRFI	ÖSSZESEN
1.	2022	2024	1966	3990
2.	2021	2042	1997	4039
3.	2020	2055	1989	4044
4.	2019	2073	1993	4066
5.	2018	2082	2011	4093
6.	2017	2093	2015	4108
7.	2016	2090	2026	4116
8.	2015	2100	2045	4145

2. táblázat Vízállási adatok

A település lakossága az elmúlt évszázadok során a mezőgazdaság mellett elsősorban a kincsesi bauxit bányában, a balinkai szénbányában, a betonelem-gyárban, erdőgazdaságban a gyapjúmosó- és szövőgyárban, termelőszövetkezetben dolgozott.

A településen jelenleg két nagyobb vállalkozás található (Selector Kft., Sonima Kft.), de környezetvédelmi szempontból jelentős környezetszennyező ipari, mezőgazdasági telephely nincs.

Az országos főúthálózattal a kapcsolatot a 81. sz. főút biztosítja, amely a település külterületén halad keresztül. A település belterületén kettő országos közút a 8204 jelű Bodajk-Sárkeresztes összekötő út, valamint a 8209. jelű Bodajk-Balinka összekötő út halad keresztül. Ezek az utak biztosítják az összeköttetést a 81. sz. főúttal, valamint a 8216 jelű Mór-Zirc összekötő úttal. Átlagos napi forgalom a településen ma a két összekötő úton mintegy 6-7000 egységjármű/nap.

1. ábra Bodajk főúthálózata

A települést az országos közforgalmú vasúthálózat érinti. A Székesfehérvár-Komárom vasútvonal az országos törzshálózat része. A bodajki vasútállomásról indul a Bodajk-Balinka mellékvonal, amelynek iparvágányi funkciója megszűnt. A Székesfehérvár-Komárom vonalon 2009. decemberben megszűnt a személyszállítás, de időközben újraindult. A vonal része a Budapestet elkerülő transzeurópai vasúti áruszállítási hálózatnak is.

1.2.2. TERÜLETHASZNÁLAT SZERKEZETE

A település közigazgatási területének több mint 85%-a valamilyen mezőgazdasági, ill. erdőhasznosítás alatt áll. Ez mind országos, mind nemzetközi összehasonlításban kiemelkedő érték, ami jelzi a település a mező- és erdőgazdaság számára kedvező természeti adottságokat.

Művelési ág	Minőségi osztály	AK- érték	Területnagyság	Átlagos AK- érték
gyümölcsös	3	31.30	1,5215	31.30
kert	3	31.30	0,0857	14.93
szántó	2	33.00	41,8187	19.68
	3	24.30	298,5289	
szőlő	4	20.00	429,1935	51.60
	5	86.90	0,1910	
legelő	4	69.50	1,8076	5.45
	5	12.20	46,9791	
rét	2	7.00	237,6115	26.72
	3	31.30	33,4714	

3. táblázat Település átlagosnál jobb minőségi osztályú termőterületek

Bodajk Város területi mérlege				
Területfelhasználási mód (kategória) neve	Településszerkezeti terv - felülvizsgálat előtt -		Településszerkezeti terv - tervezett -	
	ha	%	ha	%
Beépítésre szánt területek				
Lakóterület	219,4	7,6%	199,8	6,9%
Vegyes terület	11,2	0,4%	15,6	0,5%
Gazdasági terület	40,5	1,4%	48,0	1,7%
Üdülőtérület	20,6	0,7%	0,3	0,0%
Különleges beépítésre szánt terület	55,9	1,9%	20,4	0,7%
Beépítésre nem szánt területek				
Közlekedési terület	154,6	5,3%	158,6	5,5%
Zöldterület	6,0	0,2%	5,9	0,2%
Erdőterület	645,5	22,3%	633,1	21,8%
Mezőgazdasági terület	1561,6	53,9%	1606,4	55,4%
Vízgazdálkodási terület	37,5	1,3%	37,5	1,3%
Természetközeli terület	0,00	0,0%	0,00	0,0%
Különleges beépítésre nem szánt terület	62,0	2,1%	87,8	3,0%
Egyéb terület	83,1	2,9%	84,50	2,9%
Összesen (Bodajk Város közigazgatási területe)	2897,9	100,0%	2897,90	100,0%
<i>A növekedés karakter színe piros</i>				
<i>A csökkenés karakter színe zöld</i>				

4. táblázat Bodajk város területi mérlege

A mezőgazdasági területek kiterjedése 1 561,6 ha, amely a település közigazgatási területének 53,9%-a. A mezőgazdasági területek aránya valamivel kisebb az országos átlagértéknél (54,6%) és minőségük sem túl kedvező. A szántón termesztett növények között uralkodó a kukorica és a kalászosok (elsősorban a búza).

A szőlőültetvények összkiterjedése alig 13 ha, ami az összterület 0,4%-a. A szőlőterületek aránya egyre csökken és a település nem része a közeli móri történelmi borvidéknek, ezért a jövőben a szőlőtermesztés várhatóan nem kap jelentősebb szerepet a település fejlődésében és a távlati tervek között sem szerepel ilyen irányú fejlesztés. A település közigazgatási területén kevés a kert (14,3 ha, az összterület 0,5 %-a) és jelentéktelen a gyümölcsös (2,6 ha, az összterület 0,1 %-a) művelési ágban lévő terület. A rétek és legelők kiterjedése 484,7 ha, amely a település közigazgatási területének 16,7%-a. Nagyobb, összefüggő gyepek Móri víz völgyének a szántóföldi művelésre kevésbé alkalmas részein vannak.

Az erdőterületek kiterjedése 645,5 ha, ami az összterület 22,3%-a. Ez az érték valamivel magasabb az - egyébként meglehetősen alacsony - országos átlagértéktől (18,9%). Szerencsés módon az erdők döntő része természet szerű erdő, ha minőségük nem is a legkedvezőbb.

A Móri víz völgyében kisebb, összefüggő nádasok is vannak. Kiterjedésük 10,8 ha, az összterület 0,4%-a.

1.3. KÖRNYEZETI ELEMEK ÁLLAPOTA

1.3.1. LEVEGŐ

Egy adott település légszennyezettségi állapotát alapvetően a következő szennyezőforrások befolyásolják:

- ipari és mezőgazdasági tevékenységből származó emissziók,
- közlekedési eredetű emissziók,
- lakossági fűtésből származó emissziók.

A különféle szennyezőanyagok terjedését alapvetően a természeti adottságok befolyásolják. Döntő jelentőségűek a meteorológiai folyamatok (nedvességtartalom, csapadék, hőmérséklet, szél), amelyek elsősorban a légáramlási viszonyok révén okozhatnak nem kívánt hatást, de az erőteljes légmozgások könnyebben meg is tisztíthatják egy adott terület levegőjét.

1.3.1.1. Emisszióforrások

Bodajkon számos telephellyel rendelkező vállalkozás van, egy telephely kivételével nem folytatnak olyan ipari vagy szolgáltató tevékenységet, mely légszennyező hatással járna. A környezetvédelmi, valamint táj- és természetvédelmi hatóság nyilvántartása szerint a településen a 2015-2020 közötti időszakban egy (Sonima Kft.) bejelentés-köteles légszennyező forrás volt.

A mezőgazdasági területeken a művelés hatására elsősorban a levegő szálló por tartalma lehet jelentős. A talajművelési és betakarítási munkálatok alkalmával jelentős mennyiségű por kerülhet a levegőbe, különösen akkor, ha száraz a talaj. Szeles időben a levegőbe került finomabb részecskék nagy távolságokra is eljuthatnak, megnövelve a lakott területekre jutó por mennyiségét is.

A közlekedési emissziókat a szén-monoxid, nitrogén-oxidok, korom és kén-dioxid szennyezőanyagok jellemzik. Bodajk belső úthálózatának gerincét a településen áthaladó 8204 számú és a 8209 számú összekötőút átkelési szakasza adja. A közlekedés okozta légszennyező hatások jelentősek lehetnek az utak forgalma miatt, azonban ezekről konkrét mérési eredmények nincsenek, ilyen jellegű vizsgálatokat nem végeztek.

A közlekedéssel kapcsolatban figyelembe kell venni a településen található utak kiépítettségét is. Lokális problémát okozhat ugyanis a kavicsos, murvás és egyéb burkolatlan utak mentén felvert por.

A fűtésből származó emissziókat a kén-dioxid, szén-monoxid, nitrogén-oxidok, a szilárd anyagok és a korom kibocsátások jellemzik.

A hagyományos tüzelőberendezéssel végzett háztartási tüzelés jelentékeny légszennyező hatásának fő oka a nem tökéletes égés, mivel az egységnyi tüzelőanyag mennyisége a tökéletlen égés következtében lényegesen több szén-monoxid- és koromkibocsátást okoz, mint ha azt jól szabályozható, korszerű kazánokkal végeznék.

A tüzelési technológiáknál a szén használata során keletkezik a legtöbb fajta és legnagyobb mennyiségű szennyezőanyag. Kedvezőbb hatás érhető el az olajtüzelés alkalmazásával, mivel az olaj kéntartalma, így kén-dioxid kibocsátása kisebb. A koromkibocsátás mellett a magasabb égési hőmérséklet következtében azonban megjelenik a nitrogén-oxid kibocsátás.

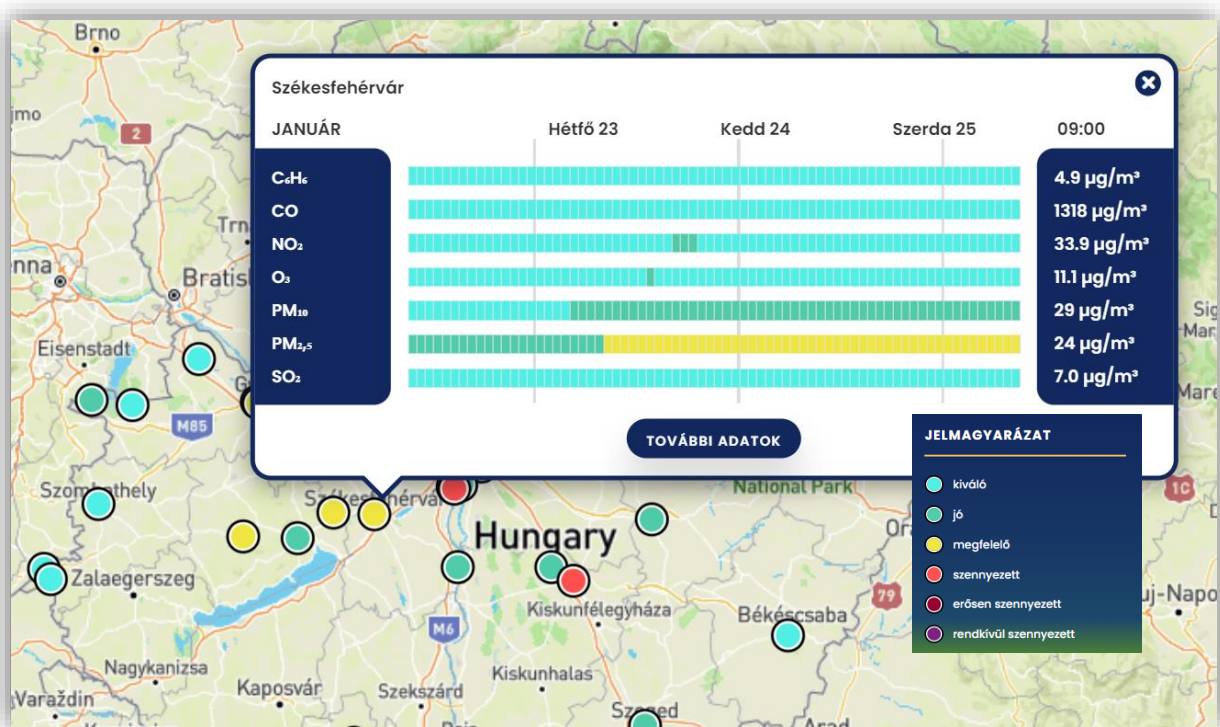
A fatüzelés viszonylag alacsony hőmérsékletű égéssel történik, így nitrogén-oxid kibocsátást nem eredményez. A fa elégetése nem növeli a levegő CO₂ szintjét sem. Mivel a fa nem tartalmaz kén, elmarad a kén-dioxid kibocsátás is. Ezzel szemben jelentős a szilárd nem toxikus légszennyezőanyag kibocsátás - kis részecskék (por), pernye.

A jó szabályozási lehetőség következtében a gáztüzelés viszonylag kismértékű szén-monoxid kibocsátást eredményez. Mivel a gáz kéntartalma jelentéktelen, kén-dioxid alig keletkezik. A magas égési hőmérséklet miatt nitrogén-oxid kibocsátással kell számolni, de szilárd szennyeződés gyakorlatilag nem keletkezik, így tehát, a fatüzelés mellett a gáztüzelés okozza a legkisebb környezetszennyezést.

A gázhálózatot a település teljes területén kiépítették, melyre eddig a fogyasztók mintegy 80%-a csatlakozott. A lakások többi részében vegyes tüzeléssel fűtenek. A gázhálózatra való csatlakozás jelentősen csökkentette a lakossági fűtésből származó kén-dioxid kibocsátást. A földgáz energia árának emelkedése miatt az elmúlt időszakban azonban nem emelkedett a földgázfelhasználás mértéke a bekapcsolt új fogyasztókkal egyenes arányban.

1.3.1.2. Levegő szennyezettség

A települések levegőminőségének ellenőrzését az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat végzi. Bodajk légszennyezettségi állapotáról mérési adatok nem állnak rendelkezésre, mivel az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózatnak nincs mérőpontja Bodajkon. A legközelebbi automata mérőállomás Székesfehérváron található. Pillanatnyi levegőminőségi helyzetet mutatja be az alábbi ábra.

2. ábra Bodajk Pillanatnyi levőminőségi helyzet

A város belterületének határától mindössze 8 km-re É-i irányban található Mór, az OLM Mór manuális mérőpontjain mért adatok jelenleg nem elérhetők.

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet 1. és 2. melléklete jelöli ki a légszennyezettségi zónákat és agglomerációkat, melyekben Bodajk térsége nem szerepel, így a 10. csoportba sorolható, mely „az ország többi területe, kivéve kijelölt városokat” meghatározású kategória. (Bodajk nem szerepel a kijelölt városok között.) Ez alapján a város területén a leggyakoribb légszennyezőanyagokra nézve (kéndioxid, a nitrogén-dioxid, a szén-monoxid, a benzol) a legalacsonyabb F légszennyezettségi kategória érvényes. A légszennyezettségi kategóriák besorolás A-tól F-ig csökkenő légszennyezettséget jelöl.

F csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

1.3.2. VÍZ

A víz mindennapi életünkben, környezetünkben meghatározó szerepet tölt be. A víz a természetes körforgás során - a természet által befolyásolt módon - korlátozott mértékben megújuló erőforrás, ezért felhasználása, igénybevétel csak szabályozott formában történhet. Víz nélkül nincs élet, így egyértelmű, hogy a környezetvédelem egyik legfontosabb feladata a víz védelme. Ezért a vizek mennyiségi és minőségi védelmét, valamint a fenntartható vízkészletgazdálkodást biztosítanunk szükséges, és az esetleges károsodásokat meg kell előzni.

Az Európai Közösség vízpolitikáját megtestesítő Víz Keretirányelv (VKI) előírásai szerint a tagállamokban 2015-ig jó állapotba kellett hozni a felszíni és felszín alatti vizeket, és fenntarthatóvá kell tenni ezt a jó állapotot.

A VKI a felszíni vizekre a következő környezeti célkitűzések elérését tűzi ki:

- a víztestek állapotromlásának megakadályozása;
- a természetes állapotú felszíni víztestek esetén a jó ökológiai és jó kémiai állapot megőrzése vagy elérése (vagy a kiváló állapot megőrzése);
- az erősen módosított vagy mesterséges felszíni víztestek esetén a jó ökológiai potenciál (a hatékony javító intézkedések eredményeként elérhető állapot) és jó kémiai állapot elérése;
- az elsőbbségi anyagok által okozott szennyeződések fokozatos csökkentése és a kiemelten veszélyes anyagok bevezetéseinek, kibocsátásainak és veszteségeinek megszüntetése vagy fokozatos kiiktatása.

A felszín alatti vizekre a VKI-ban előírt célok kiegészülnek a felszín alatti vizek védelmére vonatkozó 2006/118/EK¹⁴⁰ irányelvben foglaltakkal:

- a felszín alatti vizek szennyeződésének korlátozása, illetve megakadályozása;
- a víztestek állapotromlásának megakadályozása;
- a víztestek jó mennyiségi és jó kémiai állapotának elérése;
- a szennyezettség fokozatos csökkentése, a szennyezettségi koncentráció bármely szignifikáns és tartós emelkedő tendenciájának megfordítása.

A VKI alapkövetelménye szerint a megállapított környezeti célokat 2015.12.22-ig el kellett volna érni. A környezet célok elérése bizonyos esetekben nem lehetséges a határidőig, ezért a VKI lehetővé teszi a mentességi indokok alkalmazását.

A tervezési terület a VGT szerinti 1-13. jelű, Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony alegység (AEP204), Mór-Bodajki-vízfolyás (AEP806) víztest területén található.

1.3.2.1. A felszíni vizek állapota

Bodajk közigazgatási területének legnagyobb része és belterülete a Mór- Bodajki vízfolyás (Móri víz) közvetlen vízgyűjtőjéhez, a település nyugati része a Gaja patak vízgyűjtő területéhez tartozik.

A Mór-Bodajki vízfolyás a befogadója a város felszíni vizeinek befogadójául szolgáló élővízfolyásoknak, árkoknak és a Malom-csatornának. A Mór-Bodajki vízfolyás a befogadója a tisztított szennyvizeknek is.

A városnak nincs természetes tava. Mesterséges tavai: a Bodajki-tó (Tófürdő) és két magán tulajdonban lévő kisebb tó.

Bodajk város közigazgatási területét érintő két jelentősebb vízfolyás a Mór-Bodajki vízfolyás (Móri víz) és a Gaja patak vízminőségét a környezetvédelmi, valamint táj- és természetvédelmi hatóság rendszeresen ellenőrzi.

Jelenlegi előírások szerint a felszíni vizek minősítése a MSZ 12749 szabvány szerint történik hazánkban. A szabvány vízfolyásonként az országos törzshálózat keretében írja elő a mintavételek helyét, és annak gyakoriságát, és meghatározza felszíni víz minősítésének szempontjait. A szabvány nem foglalkozik azonban a vízhasználatok szerinti és a biológiai vízminősítéssel.

A minősítés a következő csoportok szerint történik:

- az oxigénháztartás jellemzői
- a nitrogén- és foszforháztartás jellemzői
- a mikrobiológiai jellemzők
- mikroszennyezők és toxicitás
- egyéb jellemzők (vezetőképesség, keménység, savasság stb.)

Az MSZ 12749 szabvány alapján a vizek öt minőségi osztályba sorolhatók (I. osztály: kiváló víz - V. osztály: erősen szennyezett víz).

A környezetvédelmi, valamint táj- és természetvédelmi hatáskörben eljáró megyei kormányhivatal rendszeresen vizsgálja a települést érintő Gaja-patak és a Mór-Bodajki vízfolyás minőségét. A vízfolyások vízminősége heterogén képet mutat, azonban döntően a III. osztály (tűrhető) és az V. osztály (erősen szennyezett) kategória között változik. A két vízfolyás közül a Mór-Bodajki vízfolyás vízminősége a kedvezőtlenebb, mind az oxigénháztartás, a tápanyagháztartás és a mikrobiológiai szennyezők szerint IV-V. osztályba (szennyezett, erősen szennyezett) tartozik. Az egyéb jellemzők szempontjából a III. vízminőségi osztályba (tűrhető) tartozik, s csak a szerves- és szervetlen mikroszennyezők alapján sorolható a I-II. osztályba (kiváló, jó). Az egyes komponensek közül a legrosszabb a helyzet az oxigénfogyasztás (KOI_{kr}), az ammónium, az összes foszfor és a foszfát tekintetében.

A kisebb vízfolyásokról a területileg illetékes környezetvédelmi hatóság nem rendelkezik mérési eredményekkel. A megfigyelések szerint a kisvízfolyások szennyezőanyagokkal többé-kevésbé terheltek. Terhelésük elsősorban mezőgazdasági eredetű. Kis vízmennyiségük miatt öntisztuló képességük nagyon kicsi. Állapotukat már a legkisebb szennyezőanyag terhelések is jelentősen megváltoztathatják.

1.3.2.2. A felszín alatti vizek állapota

Bodajk település Móri-víztől nyugatra eső része az uralkodóan harmadidőszaki exhumált tönkös sásbércek előterében, azok hegylábi területén, K-i része pedig a Móri-árok süllyedékében, mély fekvésű medence területen helyezkedik el.

Bodajk város közigazgatási területét az alábbi, VGT által lehatárolt, felszín alatti víztestek érintik (a víztest elnevezése és jellege után - zárójelben - a víztest VGT szerinti minősítése):

- HU_sh.1.2 Dunántúli-középhegység - Séd-Nádor-vízgyűjtő - sekély hegyvidéki (hagyományosan talajvíz) víztest (jó-javult)
- HU_h.1.2 Dunántúli-középhegység - Séd-Nádor-vízgyűjtő - hegyvidéki jellegű víztest (jó-nem változott)
- HU_k.1.1 Dunántúli-középhegység -Veszprém, Várpalota, Vértes déli források vízgyűjtője - karszt víztest (gyenge-nem változott)

Mivel Bodajk területén mélyült viszonylag nagy számú (>10 db), változó talpmélységű (-5-220 m) mélyfúrású kút valamelyike harántolta ezen víztesteket, így ezek állapotáról rendelkezünk információkkal.

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet 2. melléklete tartalmazza a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területek besorolásának a feltételrendszerét, a besorolásokat pedig a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet tartalmazza, mely szerint Bodajk város közigazgatási területe a fokozottan érzékeny területek körébe sorolható, és beletartozik a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területek közé is.

Talajvíz

A településen a hegységi részen összefüggő, nagy kiterjedésű felszínközeli vízrekesztő réteg nem alakult ki, így lokálisan egy-egy területen fordul elő talajvíz, melynek helyzetét a csapadékviszonyok közvetlenül és nagymértékben befolyásolják. Ugyanakkor a Móri-víz széles alluviális völgye összefüggő talajvízkészlettel rendelkezik, melynek mennyisége számottevő.

A talajvíz szintje a völgyi részeken időről-időre megközelíti felszínt, de általában 50-150 cm, a kissé magasabb térszíneken 150-350 cm, a domboldalak lankáin és a lejtők lábánál 4 méter alatti, a hegységi részeken rendszerint hiányzik, vagy 20- 30 méter alatti.

A település közigazgatási területén lévő talajvíz állapotára vonatkozóan minimális mértékben állnak rendelkezésre mérési eredmények (hulladéklerakó, 580 törzssz.).

Általánosságban azonban elmondható, hogy a talajvíz mezőgazdasági és kommunális eredetű terhelése a nagyüzemi mezőgazdasági művelés háttérbeszorulásával, az állattartó telepek korszerűsítésével, egy részén bekövetkezett technológiaváltásával (mélyalmos tartásra való áttérés) és a szennyvízcsatorna hálózat kiépülésével nagymértékben csökkent.

Rétegvizek

A rétegvizek előfordulása és vízkészlete a település területén korlátozott, általános jellegzetessége a magas vas- és mangántartalom és a nagy keménység, ami természetes okokkal, a terület kőzettani felépítésével magyarázható.

A rétegvizek minőségét tovább rontják az antropogén hatások is. Az esetlegesen talajvizet is elérő szennyezőanyagok a talajvízen keresztül a rétegvizek minőségére is negatív hatással vannak, mivel a talajvíz a mélyebb rétegekben elhelyezkedő rétegvizekkel is kapcsolatban áll.

Karsztvíz

A térségben a teljes sorozatban kifejlődött triász képződmények bár egységes víztározó rendszert képeznek, az egyes képződmények víztároló-, vízvezetőképessége eltérő. A Balinka-Bodajk vonaltól délre, délkeletre eső, alsótriász rétegek gyenge vízvezetők, víztorlasztó hatásúak. Az alsó triász fiatalabb tagozatai közepes, illetve jó vízadóképességűnek mondhatók. A felső triász fődolomit a Bakony és a Vértes karsztjának legelterjedtebb és legjelentősebb víztároló képződménye. A Bakony É-i oldalán a dachsteini mészkővel és az alsó júra mészkövekkel együttesen a főkarsztvíz tárolója, mely karsztvíztárolóra alapul a város ivóvíz ellátása is.

Bodajk város ivóvízellátása a városban lemélyített karsztkútról az 1960-as években épült ki. A balinkai és kincsesbányai bányászati vízkivételek növelésével a kút vízszintje csökkent és a vízellátó rendszer átkötésre került az időközben kiépült a Balinka - Bodajk -Mór kistérségi regionális vízellátó rendszerhez a 70-es évek elején.

A regionális vízellátó rendszer részére új vízbázis került kialakításra, a Bodajk Kajmáti vízbázis, ahol 2 db karsztkút került lemélyítésre.

Később vízbázisként még lemélyítésre került, kiépült a Bodajk III. jelű kút is, amely a bodajki elosztóhálózathoz csatlakozik.

Rendelkezésre álló vízbázisok kapacitása:

– Bodajk, Kajmáti I sz. kút (K-13)	3 400 m ³ /d
– Bodajk, Kajmáti II sz. kút (K-15)	3 000 m ³ /d
– Bodajk, III. sz. kút (B-1)	250 m ³ /d
– Összesen:	6 650 m ³ /d

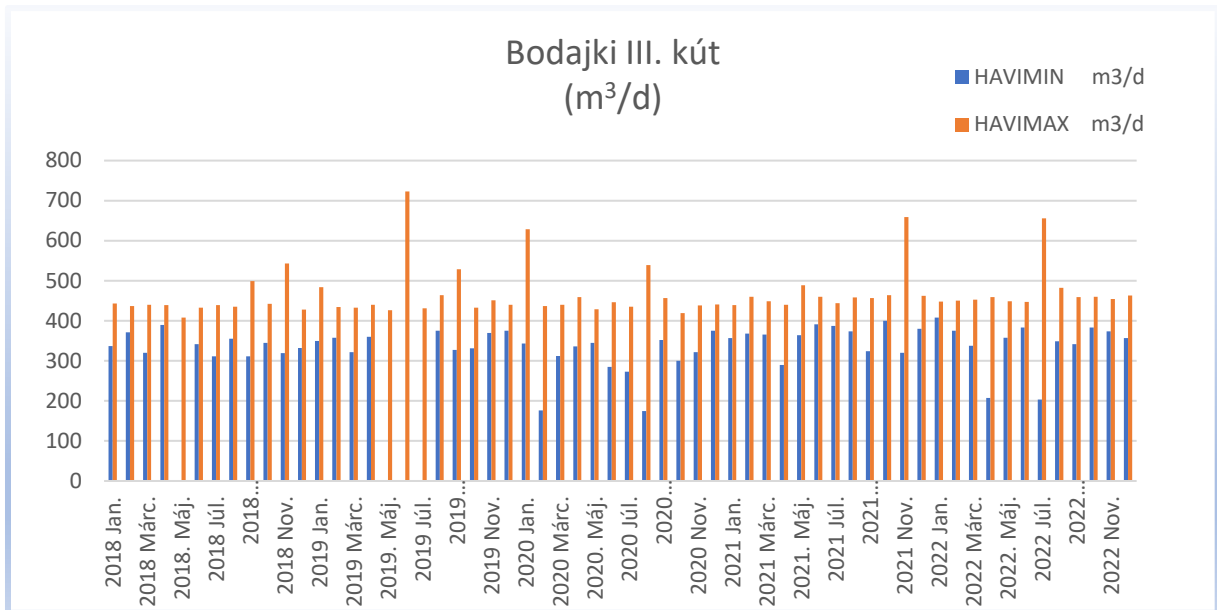
A regionális vízmű és a városi elosztóhálózat üzemeltetője a FEJÉRVÍZ Zrt.

Az érvényes vízjogi üzemeltetési eng. száma: 222/2005 sz.

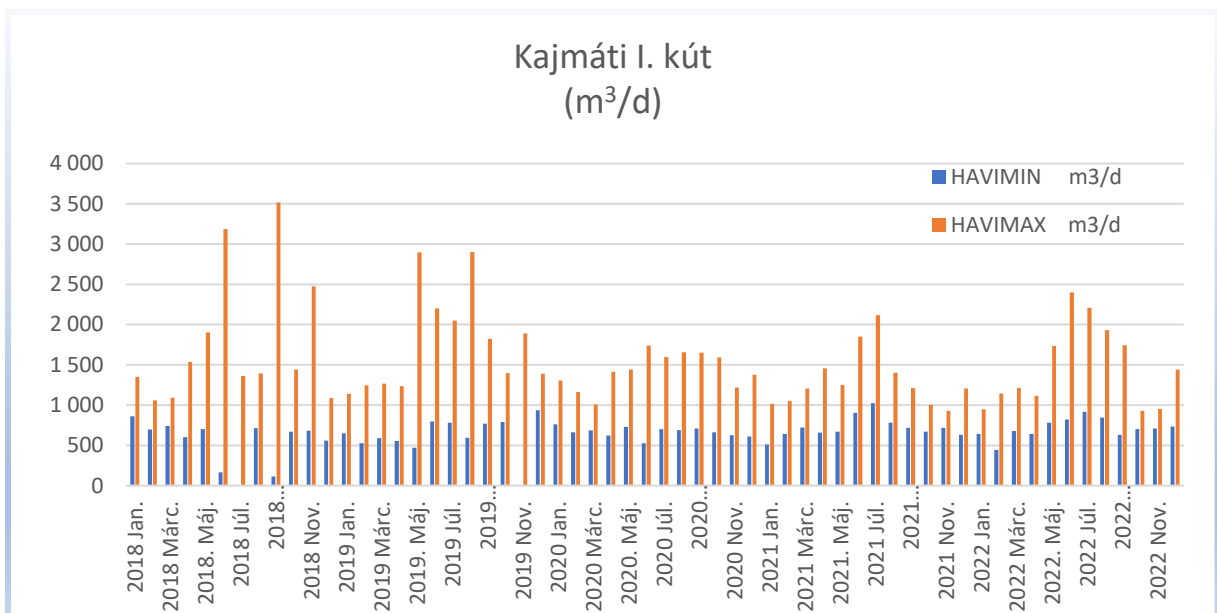
A regionális vízmű vízfogyasztása:

– Napi átlagfogyasztás:	4.000 - 4.100 m ³ /d
– Nyári csúcspofgyasztás:	6.400 - 6.500 m ³ /d

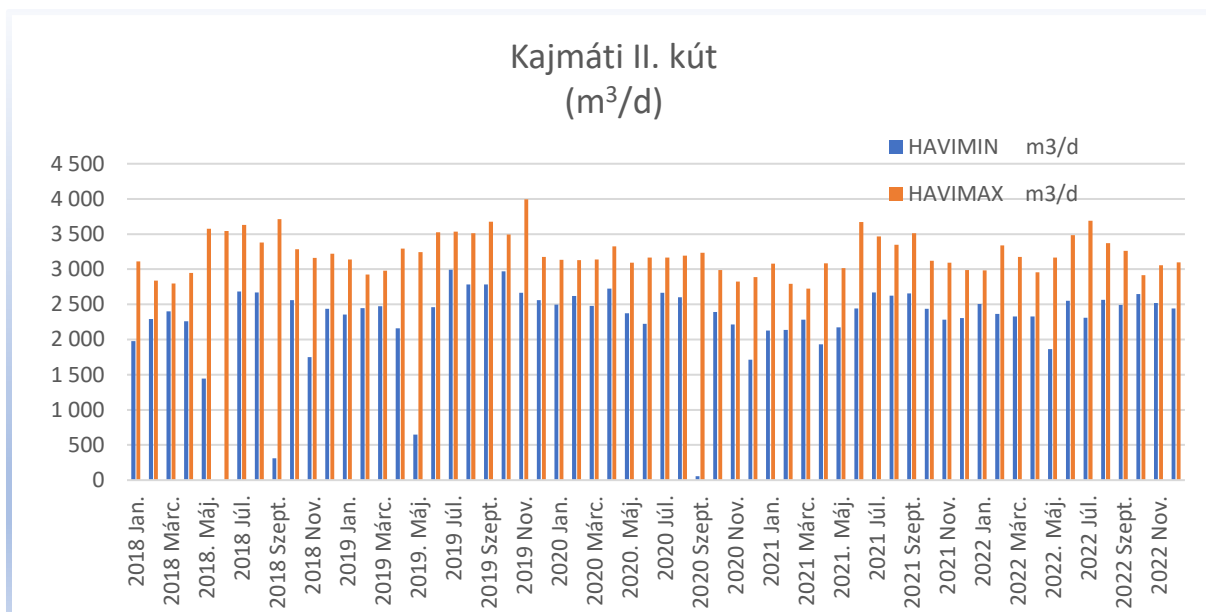
A kistérségi vízmű bázis oldalon többletvízzel rendelkezik, amely a településen eddig tervezett fejlesztések igényeit biztosítani tudja. Az elmúlt évek havi minimum és maximum vízkitermelés alakulását az alábbi ábrák szemléltetik.

3. ábra Bodajk III kút havi minimum és havi maximum vízkitermelése

4. ábra Kajmáti I kút havi minimum és havi maximum vízkitermelése

5. ábra Kajmáti II kút havi minimum és havi maximum vízkitermelése

A karsztból kitermelt víz minősége I. osztályú, nem tartalmaz határérték feletti vízminőségi paramétereket, így vízkezelést nem igényel. A kitermelt víz minőségét rendszeresen ellenőrzik az elmúlt 5 évben gyakorlatilag nem volt kifogásolt vízminta (lásd 1. sz. melléklet).

Vízbázis-védelem

A 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet, amely a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vizilétesítmények védelméről szól, meghatározza a felszín alatti vízbázisok esetében a belső, külső, valamint a hidrogeológiai védőterületek (védőidomok, védőövezetek) meghatározásának, kijelölésének, kialakításának és fenntartásának módját.

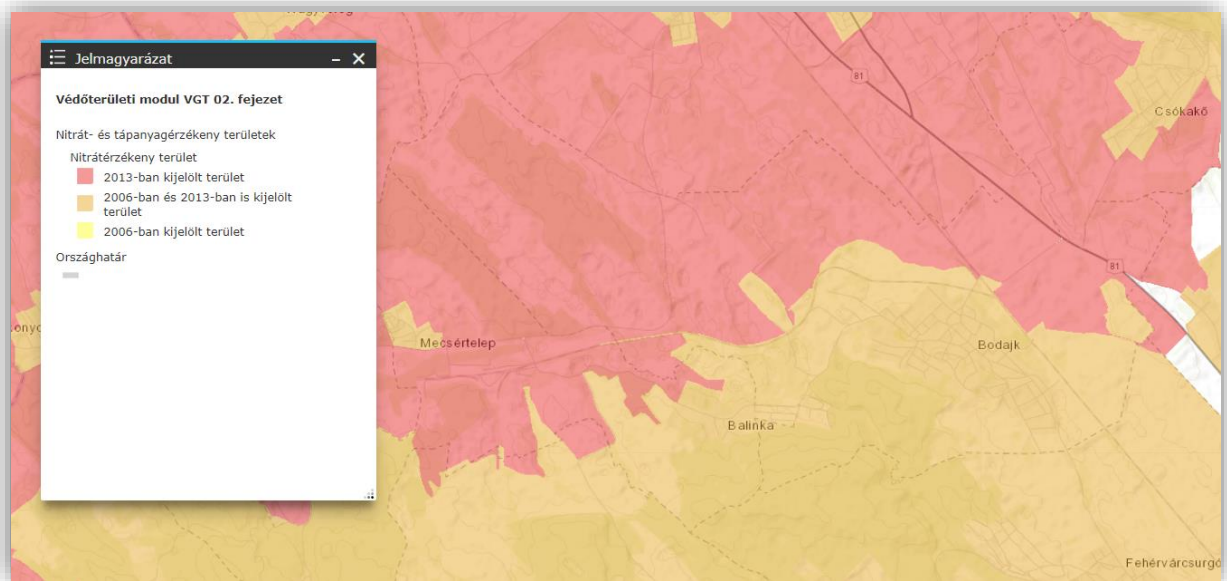
Bodajk közigazgatási területét érinti sérülékeny helyzetű védendő vízbázis - a Kistérségi Önkormányzatok tulajdonában, a FEJÉRVÍZ ZRT. kezelésében és üzemeltetésében álló, Mór-Kistérségi vízmű Kajmáti karsztkutak - kijelölt védőterülete. A hidrogeológiai "A" és „B” védőterületek (védőövezetek, védőidomok) kijelölését, kialakítását, a védőterülettel érintett ingatlanok jegyzékét, és a védőterületekre vonatkozó használati korlátozásokat, az I. fokú vízügyi hatóság által kiadott vízjogi üzemeltetési engedély és 22.471/2003. számú (vksz. „D” 05/3442-10.396) határozatok részletesen tartalmazzák.

Szennyeződés-érzékenység

A települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről szóló 240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. számú melléklete szerint Bodajk nem tartozik az érzékeny felszíni vizek vízgyűjtő területét kijelölő települések közé.

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet 2. melléklete tartalmazza a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területek besorolásának a feltételrendszerét, a besorolásokat pedig a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet tartalmazza, mely szerint Bodajk város közigazgatási területe a fokozottan érzékeny területek körébe sorolható, és beletartozik a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területek közé is.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet tartalmazza a nitrátérzékeny területek kijelölésének és felülvizsgálatának szempontjait, valamint a nitrátérzékeny területek felsorolását. A rendelet 5. § (2) bekezdése alapján a nitrátérzékeny területek listáját az agrárpolitikáért felelős miniszter a környezetvédelemért felelős miniszterrel egyetértésben, rendeletben teszi közzé. A nitrátérzékeny területek listáját MePAR blokkok szerinti bontásban jelenleg a 43/2007. (VI. 1.) FVM rendelet 1. sz. melléklete tartalmazza, mely szerint Bodajk közigazgatási területén mintegy 145 olyan MePAR blokk van, amely nitrátérzékeny terület.

6. ábra Nitrátérzékeny területek

A nitrátérzékeny területeken mezőgazdasági tevékenységet folytatóknak a mezőgazdasági tevékenységüket a cselekvési program, valamint a helyes mezőgazdasági gyakorlatnak a cselekvési programban meghatározott kötelező előírásai szerint kell végezniük!

1.3.3. TALAJOK

1.3.3.1. A talajok állapota

Bodajk közigazgatási területén a felső termőrétteg vastagsága átlagosan 1 m alatt, jellemzően 20-70 cm között van. A termőrétteg jellemzően semleges kémhatású, felszíntől karbonátos talajokból áll. Szerves anyag tartalmuk 100-300 t/ha közötti, de kedvező adottságú síkláp talajok esetén meghaladhatja a 400 t/ha-t.

1.3.3.2. Talajerózió

Ahol a fedőképződmények pleisztocén löszrétegek, ott vízre érzékeny, erózió veszélyes területek is kialakulhattak, melyek iszapos homokliszt, homoklisztes iszap, homokos vagy iszapos sovány agyag formájában fejlődtek tovább. Az erózió oka tehát részben a termőtalajok belső szerkezetében megváltozásában keresendő. A másik ok az emberi beavatkozás eredménye, a

növényvilág megváltoztatásával, a kultúrnövények időszakos ültetésével, betakarításával, az erdők kiirtásával az egyébként is meredek lejtőkön a megváltozott víztartó képességű talajok hajlamosabbak a mozgásra. A tömörebb talajon a víz lassabban szikkad el, többsége lefolyik magával sodorva a talaj szemcséit.

Fizikai tulajdonság változás a talajok porosodása is. Az erdősávok hiányában a kisebb szemcséjű földet a levegő áramlása szabadon elhordhatja. Ez a deflációs jelenség leginkább tavasszal figyelhető meg.

A talajok vizsgálatánál azok mennyiségi és minőségi vonatkozásait is célszerű elemezni. Míg a mennyiségi problémák eredendő oka általánosan a belterülethez történő csatolások, utak, műtárgyak építése, addig a minőségi problémák eredete a helytelen termőföld használatban keresendő. Ez utóbbiak közé tartozik a szakszerűtlen trágyázás, műtrágyázás, vegyszer használat.

A folyamatos használat során lassan kialakuló szerkezetromlást a nagyüzemi talajművelés felgyorsította. Az elaprózódott, tömörödött szerkezetű talajok vízháztartása romlik, megnövekedik az erózió és a defláció veszélye.

A természetes talajtakaró jobbára csak a termőterületeken található meg. Vízelvezetés képessége közepes vagy jó, szerves anyag tartalma általában megfelelő gazdálkodási feltételeket teremt. Összességében megállapítható, hogy Bodajk kevésbé jó talaj adottságokkal rendelkezik, és a talajművelés, kezelés, a gazdálkodás hiányosságainak nyomán a talajok állapota közepesnek vagy gyengének mondható. Egyes területei erősen erodáltak, sok a csonka szelvény és előfordul 100 %-ig lepusztult földes kopár is.

Ezzel szemben, ill. ezzel párhuzamosan Bodajk közigazgatási területén több kiváló termőhelyi adottságú erdőterület és erdőtelepítésre alkalmas terület is található.

Felszíni mozgások

Az előző fejezetben tárgyalt víz és szél erózió, melynek oka a csapadékviszonyok, a szél és a domborzat, a közigazgatási terület meredekebb domboldalain, valamint az időszakosan vízborított, illetve magas vízállású területein fordul elő.

Vízerózióknak kitett területként vehető a hegylábi területen lévő meredek peremi lejtők övezete. Ez a gyakorlatilag ÉNy-DK-i irányban húzódó sáv érinti Bodajk belterületét is.

A település külterületének K-i, Móri-víz völgyére eső része szél-erózióknak erősen kitett terület. A szél okozta defláció azonban csak időszakosan, elsősorban a tavaszi hónapokban figyelhető meg.

Az országos felszínmozgásos kataszterben Bodajk település nem szerepel. Felszíni mozgásként értékelhető a pincerendszerek okozta omlások, de Bodajkon ez a folyamat nem jellemző.

Területhasználatok

Az 1990-es évek elejétől a területhasználatokban változás következett be, amely elsősorban a tulajdonviszonyok megváltozásának következménye. A kivett terület részesedése az összes területből nőtt, a mezőgazdasági művelt terület csökkent, az erdő lényegesen nem változott. A nagyüzemi művelést felváltották a kisebb gazdaságok, a családi vállalkozásban történő földművelés.

A megyei szerkezeti terv szerinti állapot:

- Erdőgazdálkodási térség: 827,30 ha, 28,5%
- Mezőgazdálkodási térség: 1607,54 ha, 55,5 %

- Sajátos terület felhasználási térség: 73,80 ha, 2,5 %
- Települési térség: 380,89 ha, 13,1 %

Talajdegradációs folyamatok

A rövid idő alatt nagy mennyiségű csapadék lehullása, a domboldalakon kialakult nem mindig szakszerű talajművelés (szőlő, gyümölcs, kert), az elvezető árkok betemetése, a csapadék elvezető rendszer műtárgyainak karbantartatlansága eróziót okoz.

A talaj károsodása közé tartozik az elsavanyosodás, szikesedés, amely a légköri savak kiülepedése, illetve a magas talajvízállás és a szakszerűtlen talajerő gazdálkodás következménye. A szerves trágya csökkenése, a műtrágya árak emelkedése és a földekre történő kijuttatásának magas költsége a tápanyag visszapótlását érintette kedvezőtlenül, azaz a talajok elszegényedtek.

Gyakran hozzá nem értéssel kezelik a műtrágyákat, vegyszereket, amely tovább súlyosbíthatja a helyzetet.

Szennyezett területek

Bodajkon talajszennyezéssel kapcsolatosan rendkívüli esemény nem történt, bejelentés a hatóságokhoz nem történt, ilyen jellegű vizsgálat nem folyt. Az Önkormányzat, ill. a lakosság feltételezeten szennyezett területről nem tud.

Ásványvagyon

A földtani felépítés, a létesített bányahelyek és az elvégzett kutatófúrások ismeretében megítélhető, hogy egy adott területen milyen ásványvagyon található. Az országos ásványvagyon nyilvántartás tájékoztató adatai szerint Bodajk közigazgatási területét jelenleg egy ipari vagyonnal rendelkező bányatelek bezárásra került:

- Balinka I. - szén védnevű; megállapította a Veszprémi Bányakapitányság; jogosította a Bakonyi Erőmű ZRt.

Bodajk közigazgatási területén bejegyzetten jelenleg ásványi nyersanyag kutatás nem folyik.

1.3.4. ZAJ ÉS REZGÉS

Környezetünkben különböző forrásokból származó zajok és rezgések vannak jelen, melyek egy bizonyos határértéken túl már veszélyeztetik egészségünket, emellett károsíthatják az épített környezetet is. A mérsékelt zajszintű környezet a minőségi életkörülmények kialakításának fontos eleme.

A településen jelentkező zaj- és rezgésterhelés döntően közlekedési eredetű. Bodajk területét a közúti és a vasúti forgalomzaja egyaránt érinti.

Közúti közlekedés

A településen áthaladó 8204 sz. és 8209 sz. összekötő utak forgalmából számított értékek alapján a következőket kapjuk az utak középvezetől 7,5 m referencia-távolságra:

Út neve és száma	Járműkategória		
	I.	II.	III.
8204. sz. összekötőút, 5977 sz. számlálóállomás	3561 j/nap	229 j/nap	68 j/nap
8209. sz. összekötőút, 5354 sz. számlálóállomás	3423 j/nap	216 j/nap	54 j/nap

5. táblázat Bodajk város településen áthaladó 8204 sz. és 8209 sz. összekötő utak forgalmi

Az útforgalmi adatokat a „Az országos közutak keresztmetszeti forgalma 2021” c. kiadvány tartalmazza.

Az egyenértékű A-hangnyomásszint értéke (egyenletesen áramló forgalom esetén):

Út neve és száma	L_{Aeq} (d=7,5 m) nappal [dB]	L_{Aeq} (d=7,5 m) éjjel [dB]
8204. sz. összekötőút, 5977 sz. számlálóállomás	67,88	58,92
8209. sz. összekötőút, 5354 sz. számlálóállomás	67,64	58,67

6. táblázat 8204 sz. és 8209 sz. összekötő utak A-hangnyomásszint értéke a településen

$v_I, v_{II}, v_{III} = 50 \text{ km/h}$

A környezeti zaj- és rezgésvédelmi határértékeket a 27/2008. (XII.3.) KvVM- EüM együttes rendelet tartalmazza, melynek 3. melléklete rögzíti a közlekedésből származó zaj új tervezésű és megváltozott terület-felhasználási területeken megengedett egyenértékű A-hangnyomásszintjeit.

Összekötő út mentén:

Területi funkció	Megengedett egyenértékű A-hangnyomásszint (L_{Aeq} , dB)	
	nappal (6-22h)	éjjel (22-6h)
Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias telepszerű beépítésű)	60	50

7. táblázat Megengedett A-hangnyomásszint érték

A zajkibocsátás és a zajterhelési határérték összehasonlítása alapján a településen áthaladó utak középvezetől 7,5 m referencia-távolságra a közlekedés okozta zajterhelés nappal és éjszaka is meghaladja a lakóterület funkciójú területekre vonatkozó határértékeket.

Várhatóan folytatódni fog az 81-es út fejlesztése, mely az összekötő utak forgalmát csökkenteni fogja, így a zajhatás is mérséklődik.

Vasúti közlekedés

Bodajk területén halad át az 5. számú Székesfehérvár-Komárom vasútvonal. A 934a Bodajk-Balinka vonalat néhány éve megszüntették.

Az évi átlagos forgalmi adatokat az alábbi táblázatban összesítettük:

Vonattípus	Vonatfajta		Vonatszám (db/nap)	Átlagos sebesség (km/h)	Átl. hossz (m)
Személy	Távolsági	nappal	8	80	90
		éjjel	4	80	90
Teher	Gyorsteher (GyT)	nappal	4	90	300
		éjjel	-	-	-
	Tolató teher (TT)	nappal	2	60	300
		éjjel	-	-	-

8. táblázat Évi átlagos vasúti forgalom

A fenti adatok segítségével az MSZ 07-2904-1990. számú „Vasúti közlekedési zaj számítása” című szabvány alapján közelítő számítással meghatároztuk a vasúti közlekedés által okozott környezeti zajterhelést, majd a 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet zajterhelési határértékei alapján vizsgáltuk azok betarthatóságát. A forgalmi adatok alapján a nappali és éjszakai mértékadó forgalom vonatfajtánként a következő:

Mértékadó nappali forgalom (db/óra)	Mértékadó éjszakai forgalom (db/óra)
$Q_T S_{zn} = 0,5$	$Q_T S_{zé} = 0,25$
$Q_{Gy} T_n = 0,5$	-
$Q_T T_n = 0,25$	-

9. táblázat Mértékadó forgalom

A települést érintő, egyenes vonalvezetésű vasútvonaltól 25 m távolságban - akadálytalan zajterjedést feltételezve - az egyes vonatfajták egyenértékű A- hangnyomásszintjét a következő képlettel számítjuk ki:

$$L_{Aeq,i}(25) = L_{oi} + 10 \lg Q_i + 10 \lg \frac{l_i}{l_{oi}} + 20 \lg \frac{v_i}{v_{oi}}$$

ahol

L_{oi} az i-edik fajtájú vonat vonatkoztatási egyenértékű A- hangnyomásszintje

Q_i az i-edik fajtájú vonat mértékadó forgalma

- l_i az i-edik vonatfajta hossza
 l_{oi} vonatkoztatási vonathossz
 v_i az i-edik vonatfajta tényleges vonatsebessége
 v_{oi} vonatkoztatási sebesség

Az egyes vonatfajták számított egyenértékű A-hangnyomásszintjét az alábbi táblázat tartalmazza:

Vonattípus	L_{Aeqi} (dB)	
	nappal	éjjel
Távolsági személy	47,8	44,8
Gyorsteher	53,4	-
Tolató teher	46,9	-
Eredő	55,2	44,8

10. táblázat Egyes vonatfajták számított egyenértékű A-hangnyomásszintje

A vasúti vonaltól Ny-i irányban védendő létesítmények, lakóházak találhatóak. A 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet 3. számú melléklet 2. pontja szerint a falusias lakóterület területi funkciónak megfelelő zajterhelési határérték

Nappal (06-22 óráig): 60 dB(A)

Éjjel (22-06 óráig): 50 dB(A)

A zajkibocsátás és a zajterhelési határérték összehasonlítása alapján a vasút középvezetékétől 25 m távolságra a vasúti közlekedés okozta zajterhelés sem nappal, sem éjszaka nem haladja meg a lakóterület funkciójú területekre vonatkozó határértékeket. A rendelkezésre álló információk alapján a jövőben a vasúti forgalom további csökkenése várható, így feltehetően a vasúti zaj mértéke a későbbiekben sem haladja meg a határértékeket.

Bodajk városban zenés szórakozóhely nincs, így szórakoztató létesítmények okozta zajterhelés a településen nincs.

A városban jelenleg jelentősebb zajkeltő üzemi létesítmények nincsenek, azonban a Pelle 9 Építőipari Bt. (8053 Bodajk, Tópart u. 9.) a KDT Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség zajkibocsátási határértéke alapján működik ácsműhelyében.

1.3.5. ÉLŐVILÁG ÉS TÁJ

1.3.5.1. Élővilág és táj állapota

Bodajk külterületeinek terület-felhasználásában a mezőgazdasági területek és az erdőterületek a meghatározóak. A hagyományos gazdálkodást a TSZ-esítés után felváltó mezőgazdaság-szerkezet a jelenlegi természeti adottságokhoz alkalmazkodó racionális táj használat.

Jelentős erdősültség jellemzi a települést, összefüggő erdőterületei a Kajmáti-erdő, a Borjúkúti-dűlő és a Hintási-páskomtól ÉNy-ra elterülő erdőterület. Ezek gazdasági erdőként hasznosulnak.

Az uralkodó mezőgazdasági tájhasználat ellenére a Bodajk környéki táj legkevésbé sem mondható egyhangúnak, ami a művelési ágak változatosságának, és a táj használatnak a páratlan természeti értékekhez való alkalmazkodásának köszönhető.

A cserje, illetve erdőfoltos, nagyobb összefüggő gyepterületek jelentős ökológiai értéket képviselnek. Ezek egy részét kaszálórétként, nagyobb részét azonban legelőként hasznosítják. Hasznosításuk extenzív gazdálkodás.

A határ nagy részére az árutermelő szántóföldi növénytermesztés jellemző. A nagyméretű táblákat árkok és vízfolyások tagolják, nem jellemző a mezsgyék kialakulása.

Kertes terület a három egykori zártkert területén alakult ki, illetve van kialakulóban. Ezek beépítettsége még nem zavaró.

Külterületen a legtöbb épületet az egykori zártkertek mellett a tradicionális mezőgazdasági majorokban találjuk. A majorok a nagyüzemi gazdálkodás központjai, esetenként lakófunkció is megtalálható bennük.

A település fejlődését közvetlenül nem befolyásolják szennyező hatású, vagy zavaró létesítmények, ilyenek a belterülettől viszonylag távolabb találhatóak (szennyvíztisztító telep, jelentősebb üzemi létesítmények).

A város belterülete környékének környezeti állapota jónak mondható, a felhagyott bányák ill. a zártkertek elhagyott részein előforduló illegális hulladéklerakás nyomai rontják az összképet.

A bodajki külterület fontos tájképi és ökológiai értékei a vízfelületek, nádas területek, melyek részben a térség rendezetlen vízügyi helyzetének következményeként jöttek létre a mély fekvésű területeken.

1.3.5.2. Táj és természetvédelem

Országos védettség

Bodajk város közigazgatási területét az alábbi természetvédelmi határvonalak érintik. A közigazgatási területen országos jelentőségű meglévő, ill. tervezett természetvédelmi terület nem található.

Ex lege védett területek

A természet védelméről szóló 1996. évi Lili. törvény 23. § (2) és (3) bekezdése és a 28. § (4) bekezdése alapján ex lege országos jelentőségű természetvédelmi oltalom alatt áll:

- Néhány forrás;
- A következő nyilvántartott barlangok: Bodajki-barlang, Bodajki-kőfejtő ürege, Gajaszurdok sziklaürege, Gaja-völgyi-odú, Királv-kő bal alsó, ill. felső barlangja. Király-kő jobb alsó, ill. felső barlangja. Muflon-istálló. Perem-barlang, Rigó-lyuk, Sobri Jóska barlangja. A barlangokra vonatkozó adatokat, dokumentumokat tartalmazó adattár. Felállításáról a természet védelméről szóló 1996. évi Lili. törvény rendelkezik, tartalmát a 13/1998 KTM rendelet tartalmazza. A barlangok felszíni védőövezetének helyrajzi számos lehatárolását a 16/2009. (X. 8.) KvVM rendelet tartalmazza, e szerint Bodajkon az érintett helyrajzi számok a következők: 034; 043/3; 049.

Bodajk közigazgatási területén védendő elemként jelennek meg továbbá a nyílt karsztterületek. Az érintett érzékeny, sérülékeny területek a nyílt karsztterületek jegyzékét tartalmazó 8002/2005. KvVM tájékoztató alapján kerültek lehatárolásra. A lehatárolásnak elsősorban környezetvédelmi vonatkozásai vannak, melyekből fakadóan területhasználati korlátozások is adódhatnak.

Európai közösségi jelentőségűek (Natura 2000 hálózat):

Móri-árok SCI (kiemelt jelentőségű különleges természet-megőrzési terület) Bodajk külterületének ÉK-i részén húzódik át.

A Natura 2000 területek kijelölésének célja az azokon található, kijelölésük alapjául szolgáló fajok, és kijelölésük alapjául szolgáló élőhelyek természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a kijelölésük alapjául szolgáló természeti állapot és az azt létrehozó, illetve fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Helyi védettség

Gaja-szurdok TT

A Bodajkról Balinka vezető főút mentén balra kanyarodva egy szilárd burkolatú út vezet a szűk Gaja-völgybe. A szurdok jelentős turisztikai érdeklődésre tart számot, kiépített tanösvény, valamint kerített vadaspark várja a kirándulókat. A védetté nyilvánítás célja a geológiai, földtani értékek (barlangok, halomsírok, sziklatornyok) mellett a Gaja környezetében található gazdag növényvilág védelme volt.

Helyi jelentőségű természetvédelemre javasolta Borz-hegy és környékének kilátásvédelmi szempontokból is érzékeny legelőterülete. A védetté nyilvánítás célja az itt fellelhető, tipikusan mediterrán jellegű, nehezen beerdősülő, hagyásfa-foltokkal tarkított lágyszárú vegetáció, madárvilág, illetve a tájkép védelme. Ennek érdekében a mezőgazdasági, ill. a turisztikai használatot, és a tájvédelmet össze kell hangolni, ezért a terület korlátozott funkciójú mezőgazdasági területként besorolt.

Javasolt az egyéb védelem alatt nem álló, de a település képét meghatározó egyedi táj értékek kataszterének elkészítése, és a táj értékek kiemelt közgazdasági értéként való kezelése.

Országos ökológiai hálózat

Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018 évi CXXXIX. törvény területrendezési terveket érintő fejezete alapján az országos ökológiai hálózat övezete is érinti a települést. Az ökológiai hálózat a természetvédelmi szempontból jelentősebb természetközeli állapotokat tükröző területeket köti össze és a területek közötti ökológiai kapcsolatokat biztosítja. Az országos ökológiai hálózat övezete magterület, ökológiai folyosó, és pufferterület besorolású övezetekre bomlik. Bodajk területét az első kettő kategória érinti.

1.4. TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÁLLAPOTA

1.4.1. A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET TISZTASÁGA

A közterületek tisztán tartásának szabályait helyi szinten a helyi környezet védelméről, az ingatlanok és közterületek tisztán tartásáról szóló önkormányzati rendelet szabályozza. A rendelet értelmében Bodajk város köztisztaságának megőrzése érdekében mindenki köteles

hatékonyan közreműködni és tartózkodni minden olyan tevékenységtől, magatartástól, mellyel a települési környezetet szennyezné, fertőzné. A közterületek rendszeres tisztántartásáról, a zöldterületek és parkok fenntartásáról az önkormányzat gondoskodik, részben az általa megbízott szolgáltató útján, részben az érintett ingatlan tulajdonosok, használók kötelezésével.

A településen a köztisztasági helyzet megfelelő. A közterületek és a porták egyaránt gondozottak, de felhagyott bányák, illetve a zárt kertek elhagyatott részein időnként láthatók illegális hulladéklerakás nyomai.

Elmondható, hogy a közterületek tisztán tartásában fejlődés mutatkozik a lakosság részéről, de a lakosság egy része továbbra sem érzi magáénak az ingatlana előtti közterületet, így annak karban tartását elmulasztják.

Az önkormányzat rendszeres felvilágosítással igyekszik javítani az ezzel kapcsolatos morált.

A „Bodajkért” Közalapítvány Kuratóriuma évek óta adományozza az arra érdemeseknek a „Szép ház - Virágos porta” megtisztelő címet. Az Alapítvány alapvető célkitűzése elősegíteni egy kulturált, környezetbarát, vendégváró városkép kialakítását, a településkép esztétikus megjelenítésének fejlesztését.

1.4.2. ZÖLDFELÜLETEK, ZÖLDFELÜLET-GAZDÁLKODÁS

A település zöldfelületi rendszerét a zöldterületek, az ún. zöldfelületű intézmények (parkosított területtel rendelkező oktatási, gyógyászati, ill. közigazgatási intézmények), és az elsősorban külterületen elhelyezkedő erdőterületek alkotják. Településökológiai, esztétikai szempontból a település fontos feladata egy összefüggő, tömbösített központi elemeket (közparkok, iskolakert, temető), illetve azokat összekötő lineáris elemeket (fasor, erdősáv, vízfolyás) tartalmazó rendszer kialakítása.

Bodajk település-szerkezetének fontos elemei a viszonylag fás foltokban elhelyezkedő zöldterületei. Ezek közül kiemelkedik a Polgármesteri Hivatal előtti parkosított és gondozott zöldsáv, a tó környéke és a természeti védelemre is javasolt kastélypark, mely gyönyörű idős faállománnyal rendelkezik. Intenzív zöldterületként kell kezelni a Hang-Szín-Tér Művészeti Iskola udvarát.

1.4.3. A TELEPÜLÉSI INFRASTRUKTÚRA KÖRNYEZETVÉDELMI VONATKOZÁSAI

A közüzemi-lakossági szolgáltatások megléte, illetve hiánya egyrészt jelentősen befolyásolhatja a környezet állapotát, másrészt befolyásolja a lakosság életfeltételeit.

1.4.3.1. Kommunális szennyvízkezelés

Bodajk város és Balinka község szennyvízelvezető rendszere, a tisztítóteleppel együtt épült ki. A telep tisztítási kapacitása: 630 m³/d.

A város szennyvízelvezető rendszert a településen döntően gravitációs csatornahálózat alkotja. Egy-egy részvízgyűjtő terület összegyűjtött szennyvizének továbbítását a magasabban fekvő gravitációs hálózatba a mélyponton telepített szennyvíz átemelő és a hozzá kapcsolódó nyomócső biztosítja.

Balinka község és a Gaja völgyi táborok bevezetett szennyvize a városi elvezető rendszeren átjut el a tisztító telepre.

2002-ben megvalósult a Bodajk - Csókakő - Csákberény - Sőréd szennyvízelvezető rendszer, amelynek a szennyvizét nyomócső vezet be a bodajki, új tisztítási vonallal bővített tisztító telepre.

A tisztítótelep kapacitása (szennyvíz befogadása és tisztítása): 1 100 m³/d – 7 100 LEE

Megoszlása:

- Bodajk - Balinka térségének (régi telep) 640 m³/d,
- ebből Bodajk 460 - 480 m³/d
- Csókakő - Sőréd térségének (új teleprész) 460 m³/d

A tisztító telep szippantott szennyvíz fogadására alkalmas műtárgyakkal is felszerelt.

Megállapítható, hogy a fejlesztések során - amennyiben nagy vízigényű és a szennyvíz kibocsátású létesítmény, üzem épül, úgy a tisztító telep fejlesztéséről, intenzifikálásáról is gondoskodni kell.

A szennyvíz minősége

A kommunális csatornahálózatokba a lakóépületekben és intézményekben keletkező szennyvíz jut.

Az ipari, mezőgazdasági üzemek kommunális szennyvize, amely ipari eredetű szennyvízzel nem keveredik, a közüzemű csatornahálózatra bocsátható.

A településen jelenleg nincs olyan üzem, amelynek ipari szennyvizével számolni kellene.

A jövőben esetleg létesülő ipari üzemeknél külön-külön kell vizsgálni a közcsatornára csatlakozás feltételeit, az esetleges előtisztítás mértékét.

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz és kezelése

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. tv. valamint a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről szóló 385/2014. (XII. 31.) Korm. rendelet figyelembe vételével a települési önkormányzatok feladata az ingatlantulajdonosoknál keletkező nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésének szervezése és fenntartása a közszolgáltatás keretében. A közszolgáltatás kiterjed a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz ideiglenes tárolására szolgáló létesítmény kiürítésére, illetve annak elhelyezés céljából való elszállítására is.

A közszolgáltatás keretében a közszolgáltatónak az ingatlantulajdonostól, a gyűjtés helyéről a háztartási szennyvizet az ingatlantulajdonos előzetes bejelentése alapján, az ideiglenes tárolásra szolgáló létesítmény kapacitásától függően kell elszállítania.

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatási tevékenység részletes szabályairól szóló 455/2013. (XI. 29.) Korm. rendelet figyelembevételével háztartási szennyvíznek minősül az a szennyvízelvezető hálózaton, illetve szennyvíztisztító telepen keresztül el nem vezetett szennyvíz, amely

- emberi tartózkodásra alkalmas épületek szennyvíztároló létesítményeinek és egyéb helyi közműpótló berendezéseinek ürítéséből,
- a nem közüzemi csatorna- és árokrendszerekből, valamint
- a gazdasági, de nem termelési, technológiai eredetű tevékenységből származik.

A település szennyvízcsatorna hálózattal rendelkezik, mely a település teljes területén kiépített, hossza: 28,6 km. A biológiai szennyvíztisztító telep a várostól É-ra található a 0220/1 hrsz-ú területen. A telep a Fejérvíz Zrt. tulajdonában van.

A csatornahálózatra való rákötés több mint 95 %-os. 2015-2022 között 24 új rákötést történt. Azokon a településrészeken, ahol nem csatlakoztak a szennyvízhálózatra, ott szigetelt tárolókban gyűjtik a folyékony háztartási szennyvizet, melyet szippantással távolítanak el. A szennyvízszippantást engedéllyel rendelkező közszolgáltató végzi, aki a szennyvizet a bodajki szennyvíztisztító telepre szállítja az Önkormányzattal kötött szerződés alapján.

Illegális szennyvíz-leürítésről az Önkormányzatnak nincs tudomása.

1.4.3.2. Csapadékvíz-elvezetés

Bodajk város belterülete teljes egészében a Mór-Bodajki vízfolyás (Mórivíz) vízgyűjtő területén fekszik, melynek kezelője a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság. A Móri-víz a befogadója a település csapadékvíz elvezető árok és csatorna hálózatának is.

A külső területek egy rész a Gaja patak vízgyűjtőjéhez tartoznak. A patak kezelője szintén a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság.

A település belterületének vízelvezetésében szerepet játszik még a vízfolyás mentén a Móri víz mellékága a Malom csatorna, valamint a volt és megtartott, a település területének természetes esését követő levezető árkok.

A város csapadékvíz elvezetésére a vízkárelhárításra a KDT KTV Felügyelőség vizikönyvi tervtárában nem találtunk vízjogi engedélyt vagy vízjogi hozzájárulással jóváhagyott terveket.

A teljes város belterületét vizsgáló és a fejlesztéseket meghatározó részletes koncepció terv nem készült.

A település csapadékvíz elvezető rendszerének jelenlegi állapota:

A belterületi utcák nagyobb részén kiépült a csapadékvíz elvezető rendszer, változatos, helyenként az utca jellegének megfelelően kialakított műszaki megoldással.

A belterületi vízgyűjtő tagolt, egy - egy szakaszon az elvezető rendszer a domboldalról lefolyó csapadékvíz is terheli.

A belterület jellemző esése ÉK-i irányú, változatos eséssel, a sík és a dombvidéki jelleg egyaránt megtalálható.

Évi csapadék átlag 550-600 mm.

A vízelvezető rendszer többsége nyílt árok, néhány helyen beton lap burkolattal. A kialakítási szakaszok a lefolyási tapasztalatok alapján történtek.

A magasabb - hegy felöli - utcákban, ahol árok kialakítására már nem volt hely, ott egyirányú aszfalt burkolat készül a mélyvonalon kiemelt, helyenként K szegéllyel, amely szegélyek mentén a lefolyó csapadékvizet a nagyobb esésű útfelületen tartják, és az útfelületen kerül a vízelvezetésre a mélyebb, árkokkal rendelkező területrészekre.

Néhány utcában (Rigós, Hunyadi) az aszfalt burkolat mellett jelentős kimosódások, hordalék lerakódások is találhatóak, amelyek a lefolyó víz nagyságára és sebességére utalnak.

A vízvezető árkok állapota változó. Vannak jó állapotú (pl Arany J. út) árkok, amely a külső területek lefolyó csapadékvizét is fogadja, és vannak feliszapolódott vízvezetésre már nem alkalmas (csak szikkasztó) árkok is.

A közutak menti árkok is változatos képet mutatnak, helyenként betonlapokkal burkolt, helyenként csak nyomokban találhatók.

Nagyon vegyes képet mutatnak a telek bejárók alatti áttereszek. Változatos átmérőkkel kerületek kiépítésre, nem kerültek egységesítésre az árok által elvezetendő vízmennyiséggel. Az áttereszek kialakítását a telek tulajdonosok gondossága igényessége lényegesen befolyásolja (Május 1. út egy -két telek)

Találhatók régi boltozott áttereszek is (közutak alatt) 50-60%-os eltömődöttséggel.

Megállapítható, hogy a városi csapadékvíz elvezető rendszer főbb váza kialakult, az egyes mellékgyűjtők (út menti árokként, önálló árokként) rendre kikötésre kerültek a Móri víz vízfolyásba, ill a Malom árokba.

Ennek a két fő vízvezető rendszerként működő vízfolyásoknak a tisztítás és jókarba helyezés a vízkár csökkentése érdekében indokolt.

1.4.3.3. Ivóvízellátás

Bodaik város vízfogyasztását a vízmű fejlesztési adatai, valamint az üzemeltetési engedély adatai alapján szerepeltetjük.

Bodajk :

lakószám	3990 fő
átlag:	450 m ³ /d
csúcs:	610 m ³ /d

A hatályos rendezési tervben kijelölt fejlesztési területek becsült vízigénye:

átlag:	45 m ³ /d
csúcs:	60 m ³ /d

Ivóvízhálózat:

Bodajk ivóvízellátása a fejlesztések és átalakítások során a Móri kistérségi regionális vízellátó rendszerhez kapcsolódva működik. A vízbázisok Bodajk közigazgatási területén létesültek. A kiépített regionális távvezeték áthalad a városon, az elosztó hálózat kiemelt helyeken csatlakozik a távvezetékhez. A távvezetékéről egy DN 200 vezeték tölti a meglévő városi 400 m³-es magastároló medencét, Tf: 206,3 mBf, amely fő feladata a fogyasztási ingadozások kiegyenlítése és tűzvíz tárolása.

A város a 140 -185 m Bf magasságok között fekszik, így a vízellátó rendszer egy övezetben üzemel.

A vezetékek az alaphálózatban acny. a fejlesztéseknél KM PVC csőből készültek. Az azbesztcement alapanyagú csövek cseréjéről (45 - 50 évesek) a következő időszakban gondoskodni kell, a fejlesztési programba fel kell venni!

1.4.3.4. Energiaellátás, energiagazdálkodás

A településen gyakorlatilag 100%-os a villamosenergia-szolgáltatás.

Bodajk várostól nyugatra külterületén észak-dél irányban áthalad az országos nagyfeszültségű főelosztó hálózat Mór - Zirc közötti 120 kV-os távvezetéke.

A település villamos energia ellátásának üzemeltetője az E.ON Északdunántúli Áramhálózati Zrt. Székesfehérvári Régiója. Bodajk ellátása a Mór északi részén található 120/20 kV-os alállomásból kiinduló 2 db 20 kV-os légvezetéseken történik. Az egyik a települést észak-keleti irányból a 81-es számú közúttal párhuzamosan vezetett légvezetékről ágazik le, a másik délnyugati irányból Balinka-Isztimér légvezeték leágazásaként érkezik. A Diófa utca végénél külterületen található a két nyomvonal.

Bodajk területén belül is légvezetéseken kerülnek ellátásra a környező utcákban elhelyezett oszlopokra szerelt transzformátor állomások. A település területén 19 db 20/0,4 kV-os transzformátor állomás üzemel, mindegyik oszlopokra szerelt kivitelű.

A település területén nem található közép és nagyfeszültségű földkábeles hálózat.

A kisfeszültségű hálózatok jellemzően oszlopokra szerelt, légvezetékes kialakításúak. A közvilágítási lámpatestek is ezekre az oszlopokra kerültek felszerelésre.

A településen kiépült a gázvezeték-hálózat, amelyre az összes intézmény, valamint a lakások mintegy 80%-a csatlakozott rá. A hálózatra nem csatlakozott lakások mellett, a hálózatra csatlakozott lakások körülbelül 10-15%-ában továbbra is a hagyományos fa- és széntüzelést alkalmazzák.

A településen a vezetékes földgázellátást az E.ON Közép-dunántúli Gázhálózati Zrt. biztosítja. A földgáz a település külterületét Dél-kelet észak-nyugati irányban átszelő úgynevezett Nádasdladány - Mór E-ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt. tulajdonú 25 bar engedélyezési nyomású 5 - 5 m védőtávolságú vezetékről készített leágazással érkezik a 0245/2 helyrajzi számú földrészleten elhelyezett ugyan csak E-ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt. tulajdonú átdadó állomáshoz. Az átdadó állomásból kilépő 8 baros átmérő 200 -as PE vezeték látja el Bodajkot.

A település Észak keleti külterületét Dél-kelet észak-nyugati irányban átszeli az úgynevezett (Románia) - országhatár - Nagylak - Hódmezővásárhely - Kecskemét - Adony - Székesfehérvár - Mór - Tét - Rajka - országhatár - (Ausztria) vezeték.

A településen szinte teljesen kiépült gázhálózat középnyomású (4 bar), mindenhol közterületen, illetve külterületen halad.

A településen jelenleg valamivel több mint 1500 lakóegység (zömében családi ház), és közintézmények, kisebb ipari fogyasztók találhatók.

A vezetékes földgázellátásba jelenleg 1200 háztartási fogyasztó, a közintézmények, illetve kereskedelmi, vendéglátó egységek és kisebb ipari fogyasztók kerültek bekapcsolásra.

Bodajk jelenlegi csúcspotyasztása, ami zömében háztartási fogyasztókból tevődik össze az E.ON Közép-dunántúli Gázhálózati Zrt. -tői szóban kapott adat szerint cirka 1200 Nm³/h.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján nem emelkedett a földgázfelhasználás a bekapcsolt új fogyasztókkal egyenes arányban.

A településen jelenleg a földgázellátásba be nem kapcsolt lakóegységek várható egyidejű földgáz fogyasztása 200 Nm³/h. A tervezett változások miatt fejlesztésbe vont területek és a már meglévő beépítetlen telkek várható egyidejű földgáz fogyasztása 50 Nm³/h. Az igények a meglévő rendszeren kielégíthetőek.

1.4.3.5. Hulladékgazdálkodás

Az életszínvonal emelkedésével a fogyasztói társadalom térnyerésével, fokozatosan nő a keletkező hulladék mennyisége. Mára már a legtöbb önkormányzat felismerte, hogy komoly lépéseket kell tenni a hulladékok keletkezésének csökkentése, és a megfelelő kezelése irányában. A probléma napjainkban már nem csupán környezet- és természetvédelmi, hanem egészségügyi és gazdasági vonatkozásban is jelentkezik.

Települési szilárd hulladék és hulladékkezelés

Bodajk közigazgatási területén a hulladékgazdálkodásról szóló 27/2015. (IX. 30.) önkormányzati rendelet és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról szóló 1/2019. (I. 30.) önkormányzati rendelet szabályozza a települési hulladékgazdálkodás rendjét.

Jelenleg a településen keletkezett kommunális hulladék gyűjtése és elszállítása szervezett formában történik. A város települési szilárd hulladékát a Depónia VHG Konzorcium szállítja el a Székesfehérvár-Csala Pénzverővölgy hulladéklerakóba. Hulladékszállítás hetente egy alkalommal történik, évente egyszer lomtalanítást is végeznek (egyedi megrendelés).

A település B3 alkategóriájú nem veszélyes hulladék-lerakóját 2007-ben bezárták, majd azt követően a KDT KTVF engedélye alapján rekultiválták. A bezárt hulladéklerakó utógondozása, lezárult, melyről az igazolást 3. sz mellékletben csatoljuk.

A biológiailag bontható hulladékok lakossági kezelésének bevezetésére, népszerűsítésére Bodajk Város Önkormányzata KEOP-6.2.0/A/1 1-2011-0272 azonosítószámmal eredményes pályázatot nyújtott be a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség képviseletében eljáró Energia Központ Nonprofit Kft. által a 2011. évben meghirdetett „Fenntarthatóbb életmódot és fogyasztási lehetőségeket népszerűsítő, terjedésüket elősegítő mintaprojektek” című pályázati kiírásra. A projekt keretében az önkormányzat összesen 150 családot vont be a programba. A résztvevők egy 600 literes műanyag komposztálót kaptak térítésmentesen, cserébe vállalták, hogy ha lehetőségük engedi, akkor 5 évig komposztálni fognak.

Avar és kerti hulladék égetésének szabályait Bodajk Város Önkormányzat Képviselő-testületének 14/2022. (VIII. 30.) és 6/2021. (IV.29.) önkormányzati rendelete a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezésre vonatkozó egyes sajátos, az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabályokról tartalmazzák.

A Depónia Hulladékkezelő és Településtisztasági Kft.-vel kötött együttműködési megállapodás alapján a hulladékkezelési közszolgáltatás keretében 2013 januárjától működik Bodajkon az elkülönítetten gyűjtött (szelektív) hulladék szállításának rendszere. A házhoz menő gyűjtés során a csomagolási műanyag, a többrétegű italos karton és papír hulladékok kerülnek elszállításra havi egy alkalommal, melyeket a szolgáltatást igénybevevő az általa biztosított zsákban, illetve kötegelve helyez ki ingatlana elé oly módon, hogy az a forgalmat ne zavarja.

A településen 2 db szelektív hulladékgyűjtő sziget van (Bányász lakótelep, Kinizsi u.).

A településen 3 db használt sütőolaj gyűjtő van (Bányász lakótelep, Bodajki Általános Iskola, Bodajki Zengő Óvoda-Mini Bölcsőde).

A településen az illegális hulladéklerakás nem jellemző, de a zárt kertek elhagyatott részein időnként láthatók illegális hulladéklerakás nyomai.

Termelési szilárd hulladék és hulladékkezelés

Termelési hulladék a gazdálkodó szervezetek termelő és szolgáltató tevékenységéből származik. A településen néhány olyan jellegű vállalkozás működik, amelyből termelési hulladék keletkezik. A termelési hulladékok telephelyen belüli gyűjtéséről, nyilvántartásáról, és a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet előírásait betartva a telephelyek üzemeltetőjének kell gondoskodni.

Az állategészségügyről szóló 2005. évi CLXXVI. törvény szerint az állati eredetű melléktermék, így különösen az elhullott állat tetemének elszállításáról, ártalmatlanná tételéről külön jogszabályban előírt módon az állattartó (tulajdonos), illetőleg, ha a tulajdonos ismeretlen, akkor az állati hulladék helye szerint illetékes települési önkormányzat köteles gondoskodni.

A 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet előírásai alapján elföldelni

- csak az elhullott, 50 kg-nál nem nagyobb össztömegű kedvtelésből tartott állatokat,
- az elhullott baromfit,
- a 3 hetesnél fiatalabb malacot, szopóbárányt, kecskegidát, borjút, évente legfeljebb 50 kg össztömegig,
- továbbá azon állati hulladékot lehet, melynek szállítása jelentős köz- vagy állategészségügyi kockázattal jár.

A településen dögkút, dögtér nincs.

A lakosságnál keletkező elhullott állatokat a székesfehérvári gyepmesteri telepre kell szállítani.

Bodajk Város Önkormányzat korábbi, 26/2009. (VII. 6.) sz. rendelete szolt az állattartásról, azonban ezt a Képviselő-testület 2013-ban hatályon kívül helyezte, így jelenleg nincs a településnek olyan rendelete, melyben az állattartás, a trágyatárolás és az állati tetemek gyűjtésének és elszállításának rendjét részletesen szabályozná.

Veszélyes hulladék és hulladékkezelés

A veszélyes hulladékokkal kapcsolatos tevékenységeket a veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól szóló 225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendelet szabályozza, mely többek között leírja, hogy az a gazdálkodó szervezet köteles gondoskodni a veszélyes hulladék környezetszennyezést nem okozó kezeléséről és ártalmatlanításáról, ahol az keletkezik.

A termelőknél keletkező veszélyes hulladékokat csak hatósági engedéllyel rendelkező szakcég szállíthatja el.

Bodajkon jelenleg egy vállalkozás foglalkozik veszélyes hulladékkezelési tevékenységgel. A Selector Kft. veszélyes és nem veszélyes elektronikai hulladékok kezelését végzi hulladékhasznosító telephelyén, környezetvédelmi, valamint táj- és természetvédelmi hatóság engedélye alapján. Ezen vállalkozások a helyi lakosoktól is átveszik a veszélyes és nem veszélyes hulladékokat.

A háztartásokban keletkező veszélyes hulladékok még nagyrészt a kommunális hulladékok közé kerülnek, illetve a lakosság a Székesfehérvár, Csalai Hulladéklerakó veszélyes gyűjtőhelyére vihet veszélyes hulladékot (H-P: 8.00-14.00).

1.4.3.6. Épített környezet

A belterületi környezet állapotát alapvetően az épületállomány összetétele és állapota határozza meg.

A település építészeti öröksége gazdag. Több helyen fellelhetők még hagyományos stílusú lakóházak, illetve egyedi, s így megőrzésre érdemes településképi elemek a helyenként még előforduló házi kápolnák, régi fészületek. A régi építmények állapota sok esetben nem megfelelő.

Településképi szempontból probléma, hogy a lakóépületek egy része az 1970-80-as években épült, jellegtelen „kockaház”. Ezek műszaki állaga még általában jó, viszont a kedvezőbb településszerkezeti megjelenés kialakítására kevés építészeti lehetőség kínálkozik. Az elmúlt években készült épületek építészeti igényesebbek, változatosabb megjelenésűek. A középületek állapota megfelelő.

A településen az alábbi egyedi védelem alatt álló műemlékek találhatóak:

Műemlékvédelem alatt álló építmények				
Nepomuki Szent János-szobor	Ady Endre u.	hrsz.: 564	késő barokk	1803
Kapucinus rendház	Ady Endre u. 1.	hrsz.: 598/1	barokk	1747
Kálvária-szoborcsoport	Kálvária u. 30.	hrsz.: 1056/2	barokk	1736
Kapucinus templom (Segítő Boldogasszony)	Petőfi u.	hrsz.: 598/1	barokk	1742
Városháza	Petőfi u. 58.	hrsz.: 562	klasszicista	1820 körül
A Hochburg-Miske-kastély műemléki környezete (MK)				
Hochburg-Miske-kastély	Petőfi u. 93.	hrsz.: 1006, 1007, 1008, 1009, 1010/1—2, 1065/4	klasszicista	1839

11. táblázat Műemlékvédelem alatt álló építmények

A régi településrészen több helyi védelemre javasolt lakóépület is található. Ezen épületek értékkataszterét és a helyi védelmi rendeletet javasolt megalkotni.

2. KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLOK, KÖRNYEZETI CÉLÁLLAPOTOK

2.1. KÖRNYEZETVÉDELMI PROBLÉMÁK, FELADATOK

A Program megalapozását szolgáló koncepciók, a rendelkezésre álló adatok és információk alapján az emberi tevékenységekkel összefüggő, jelentősebb és megoldást igénylő problémakörök azonosításra kerültek. Ezek többsége a város egészére vagy egyes részterületeire koncentrálódik, így a hatások mértéke és jellege, tartóssága, valamint az érintett lakosság száma miatt települési szintű problémakezelést és megoldást igényelnek.

Az egyes emberi tevékenységek és az ehhez kapcsolódó kibocsátások a következők szerint fejtik ki hatásukat az egyes környezeti elemekre:

közlekedés:

- a forgalomból eredően a gépkocsik által kibocsátott kipufogógázoknak a levegőminőségre gyakorolt hatása és a zajterhelés a legfontosabb környezeti hatás;
- a tehergépjármű forgalomból adódó fokozott környezetterhelés és baleset veszély, valamint az útburkolat idő előtti tönkremenetele;
- a légszennyező anyagok kibocsátása az utak menti zöldterületekre is kedvezőtlen hatással van, ezért az ide kerülő növények megválasztása is fontos;
- a gépjárműveket kiszolgáló töltőállomások üzemanyagtartályai potenciális veszélyt jelentenek a környezetre, valamint az itt és a szervizekben keletkező veszélyes hulladékok terhelik a környezetet;
- vasúti közlekedés, tömegközlekedés fejlesztése
- kerékpárutak kialakítása, fejlesztése

mezőgazdaság:

- a háztáji gazdálkodás/állattartás területhasználati konfliktusokkal, hulladékképződéssel, szennyező anyag kibocsátással jár (bűz, trágya, vegyszermaradékok);
- a nagyüzemi növénytermesztés és állattenyésztés légszennyezéssel (bűz, porszennyezés stb.), talaj károsodással, a felszíni és felszín alatti vizek veszélyeztetésével, szennyezésével (vegyszermaradékok, trágyakezelés) jár;
- a terményszárító, -tároló telepek működtetése zaj- és levegőterhelést okoz;
- jelentős lehet a veszélyes és a nem veszélyes hulladékok képződése (növényvédő szer maradékok és göngyölegek, állati tetemek, gépjávitási hulladék);

ipar, kereskedelem:

- az alkalmazott technológiákból és a hőtermelésből eredő légszennyezőanyag kibocsátások;
- az ipari (technológiai) és kommunális szennyvizek;
- a tevékenység jellegétől függő hulladéktermelés;
- a zajkibocsátás;
- az ipari és kereskedelmi létesítmények nem megfelelő telepítése esetén a zöldterületek a burkolt és beépített felületek rovására kedvezőtlen mértékben csökkenhetnek,
- a telepítési övezetek nem megfelelő kijelöléséből eredően területhasználati konfliktusok alakulhatnak ki;

- a tevékenységek felhagyását követő kármentesítés, rekultiváció elmaradásából származó környezetterhelések;

egészségügy:

- az egészségügyi intézményekben keletkező veszélyes hulladékok (gyógyszermaradékok, kötözőszerek, egyszer használatos tűk stb.) jelentenek környezetterhelő hatást;

vízgazdálkodás:

- az ivóvíz kitermelése a felszín alatti (karszt) vízkészlet igénybevételével jár;
- az ivóvíz bázisok, vízkivételi művek, vízelosztó hálózat védelme, biztonságba helyezése, az okszerű vízfelhasználás a felszín alatti víztestek „jó állapotba” kerülését, ill. annak fenntartását szolgálja;
- a bányabezárások kapcsán megszűnt vízkitermelésekből eredően a felszín alatti vizek vízszintjének emelkedés és a források hozamának további emelkedése várható;
- a felszíni vízelvezetések megoldatlanságából eredően vízállásos területek képződhetnek és megnőhet a vizek károkozásának veszélye is.

hulladékgazdálkodás:

- komposztálás, szelektív gyűjtés fejlesztése,
- elhagyott hulladékok (illegális hulladéklerakások) kezelése;
- inert hulladékok elhelyezése;

szennyvízkezelés:

- a szennyvíztisztítás, -átemelés során keletkező aerosolok és a bűz terhelik a környezet levegőjét;
- a tisztított szennyvíz terheli a befogadó felszíni élővizet (Móri víz);
- a szennyvíztisztítóban keletkező szennyvíziszap kezelése, elhelyezése terheli a környezetet;

épített környezet:

- az ember élőhelye minden környezeti elemre terhelő hatást jelent: területhasználat, fűtési eredetű légszennyezés, szennyvízkeletkezés, talaj és vízszennyezés, zöldterületek igénybevétele, hulladékképződés, hulladékkezelés és zajkibocsátás;
- a városszerkezet és a beépítési sajátosságok a meteorológiai viszonyokon keresztül a környezeti levegő minőségét jelentősen befolyásolják, ami az átgondolt és a környezet-egészségügyi szempontokat figyelembe vevő településtervezés fontosságát támasztja alá.

A környezetet szennyező vagy terhelő tevékenységek, források és az érintett környezeti elem, önállóan kezelendő hatótényezők közötti összefüggéseket az alábbi táblázat szemlélteti:

Szennyező, terhelő tevékenység, forrás	Érintett környezeti elemek					
	levegő	víz	talaj	táj, természeti terület, zöldterület	hulladék	zaj
közlekedés	X			X	X	X
ipar, kereskedelem	X	X		X	X	X
egészségügy					X	
hulladékkezelés	X	X	X	X	X	X
szennyvízkezelés	X	X	X		X	
mezőgazdaság	X	X	X		X	X
épített környezet	X	X	X	X	X	X

12. táblázat Környezeti elemeket érintő tevékenységek, források

2.2. CÉLKITŰZÉSEK, CÉLÁLLAPOTOK

A város egyes környezetvédelmi problémáinak megoldása alapvetően az alábbi kérdéskörökbe sorolható:

- szennyezőforrások kibocsátásainak csökkentése;
- a területek védelme, a környezetminőség megőrzése;
- a terület-, környezetminőségi célzatú fejlesztések;
- a környezeti problémák menedzselése.

A fent jelölt kérdés-, illetve témakörök mindegyike kapcsolódik a programban nevesített környezeti elemekhez (levegő, víz, föld, természeti táj, épített környezet, sugárzás, zaj és rezgés, hulladék), ezért célszerűbb, ha az utóbbiakhoz kapcsoljuk a tevékenységek és források keletkeztette hatások megelőzésére teendő intézkedések és az előttünk álló feladatok cselekvési tervét.

2.2.1. LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELEM

Célok, célállapotok:

A levegőminőséggel kapcsolatos cél a jó levegőminőségi állapot fenntartása, lehetőség szerint további javítása. Ennek érdekében elsősorban a közlekedési eredetű NO_x, CO és porszennyezést, a lakossági fűtésből származó légszennyezőanyag kibocsátást, valamint az állattartásból eredő bűz szennyezést és a mezőgazdasági eredetű porszennyezést, továbbá a levegő biológiai eredetű szennyezését szükséges csökkenteni.

Feladatok:

- a közlekedés okozta levegőszennyezés különösen a 8209. és a 8204. számú összekötő utak belterületi szakaszán jelentős. Ezért - talán nem is rövid távú intézkedésként - szükséges, hogy a növényhiányos szakaszokon a helynek és környezetnek megfelelő fajtájú növényzet (fa, sövény) kerüljön kiültetésre, ami a levegő „tisztítása” mellett a városképet is javítja;
- érvényt kell szerezni közlekedési szabályokban (KRESZ) meghatározott, a lakott területen belül megengedett legnagyobb haladási sebesség (50 km/óra) betartásának, egyidejűleg felül kell vizsgálni és indokolt esetben elrendelni a sebesség további csökkentését,
- a levegő tisztaságát jelentős mértékben rontják a gyomnövények fertőzést, allergiát kiváltó pollenjei - előfordulását tekintve a parlagfű emelendő ki, amelynek említett hatását csak a szervezett irtás csökkentheti;
- az új ipari beruházások esetén már az engedélyezési eljárásban - a rendelkezésre álló kereteken belül - fokozott gondot kell fordítani arra, hogy ezek lehetőleg kis energia igényűek és a levegőt akár bűz, akár egyéb káros anyag-kibocsátás tekintetében a lehető legkisebb mértékben szennyezzék.
- folyamatosan figyelemmel kell kísérni a lakóövezet és az ipari, gazdasági jellegű létesítmények elhelyezkedési, telepítési kapcsolatát; szükség esetén a rendezési terv módosítását indokolt kezdeményezni.

2.2.2. VÍZMINŐSÉG-VÉDELEM

Célok, célállapotok:

A vízminőség-védelem alapvető célja, egyrészt a település felszíni és felszín alatti vízkészleteinek, mint a létfenntartáshoz, és a gazdasági tevékenységekhez fontos környezeti erőforrásnak a megőrzése, másrészt az élővizeknek, mint az ember természeti környezetének, és a táj jellegét meghatározó tényezőnek a megőrzése, fenntartható használatának biztosítása. Ennek érdekében fontos a felszíni vízfolyások és a felszín alatti vízkészletek minőségi jellemzőinek megőrzése, javítása, az aktuális és potenciális szennyezőforrások számának és az általuk kibocsátott szennyezőanyagok mennyiségének csökkentése, valamint a fenntartható vízkészletgazdálkodás.

Feladatok:

- A felszíni és felszín alatti vizek minőségének megőrzése érdekében a településen fel kell mérni a potenciális és tényleges szennyezőforrásokat. A tényleges szennyeződések fel kell számolni, a károkozókat felelőségre kell vonni. A vizsgálatoknak ki kell terjednie a keletkező szennyvizek, az ipari és mezőgazdasági tevékenységek, valamint a lakossági vízhasználatszennyvízelhelyezés hatására is.
- A felszíni és felszín alatti vizek minőségének megőrzése érdekében teendő legfontosabb feladat a kommunális szennyvíz megfelelő kezelése (az ezzel kapcsolatos feladatokat részletesen a „Települési és épített környezet védelme” című fejezetben tárgyaljuk).
- A vízminőség-védelem szempontjából igen fontos a mezőgazdasági tevékenység oly módon történő folytatása, amely csak minimális mértékben jelent terhelést, szennyezettséget. Különös gondot kell fordítani a közvetlen szennyezések elkerülésére (pl. növényvédő szer, műtrágya göngyölegek elhagyása, főleg élővizek partján, ugyanitt szerves trágya tárolása, stb.).

- A mezőgazdasági területekről érkező szennyeződések a vízfolyások menti - jogszabályok által is előírt - védőzónák betartásával szükséges csökkenteni.
- A felszíni és felszín alatti vizek nitráatterhelésének csökkentése érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a háztáji és a nagy létszámú állattartás során keletkező trágyák elhelyezésére és hasznosítására. El kell érni, hogy ezeket a trágyákat csak szigetelt lerakóhelyeken tárolják, míg a szántóföldekre történő kihelyezés minden esetben talajtani szakvélemény alapján történjen.
- A település lakossága a takarékos vízhasználattal járulhat hozzá a fenntartható vízhasznosításhoz. El kell érni, hogy a vezetékes vizet csak olyan célokra használják, amelyeknél szükséges az ivóvíz- minőség, öntözési és egyéb célokra pedig használjanak gyengébb minőségű, például fúrt talajvíz-kutakból származó vizet. Ehhez megfelelő szintű oktatásra, tájékoztatásra, tanácsadásra, ösztönző rendszerre stb. van szükség. Az Önkormányzat egyes részfeladatokban (például tájékoztatás) koordináló szerepet tölthet be.
- Mindezen feladatok eredményes megvalósítása érdekében elengedhetetlen a környező településekkel történő szoros együttműködés. Így például a Móri Víz és a Gaja vízminőségének javítása csak az érintett települések összefogásával, országos program keretében lehet eredményes. Az ivóvízbázis védelme is az üzemeltető és az ellátott települések összehangolt munkájával és az országos program keretében valósítható meg.

2.2.3. FÖLD- ÉS TALAJVÉDELEM

Célok, célállapotok:

A termőföld - mint a település egyik legfontosabb természeti erőforrása - termőképességének megőrzése kiemelkedő jelentőségű. Ennek érdekében mérsékelni kell a talajdegradációs folyamatokat, meg kell szüntetni az azokat kiváltó antropogén hatásokat. Mindez egy olyan területhasználati rendszer kialakításával érhető el, amely egyrészt a természeti adottságokon alapul, másrészt a termelés hosszú távú fenntartása érdekében figyelembe veszi a környezet-, táj- és természetvédelmi követelményeket. A jövőben is el kell kerülni a talajok lokális szennyezését, elszennyeződését.

Feladatok:

- a szántóföldi művelés alatt álló területeken a humusztartalom csökkenésének megakadályozása végett nagyobb figyelmet kell fordítani a szerves anyagok pótlására, az üzemi és háztáji állattartás során keletkező trágya megfelelő időben és módon történő kijuttatására;
- a tápanyag-gazdálkodás hatékonyabbá tétele érdekében növelni kell a rendszeres talajvizsgálatba bevont területek nagyságát;
- a fizikai degradációs folyamatok egy része ellen hatásosan lehet védekezni a művelés módjának és idejének megfelelő megválasztásával;
- az optimális területhasználati struktúra kialakítása érdekében a talajeróziós területek szántóin indokolt a gyepesítés és az erdősítés, amelyhez igénybe vehetők a Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program támogatásai;

- a talajerózió mérséklése érdekében gondoskodni kell a külterületi esővízelvezető árokrendszer rendszeres karbantartásáról;
- A talajszennyezések elkerülése érdekében fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy a településen keletkezett hulladék és szennyvíz a környezetvédelmi követelményeknek megfelelő lerakókba kerüljön.
- -a jó minőségű termőtalajjal borított területek más irányú (nem mezőgazdasági) hasznosítását, termelésből kivonását, beépítését ésszerű korlátok között kell tartani.

2.2.4. TERMÉSZET- ÉS TÁJVÉDELEM

Célok, célállapotok:

A természetvédelem célja az országos és helyi védelemre érdemes természeti értékek feltárása, megőrzése és bemutatása, valamint a természeti folyamatok zavartalan működésének biztosítása. Az ökológiai kapcsolatok működése érdekében növelni kell a természetszerű élőhelyek területi kiterjedését, ami a táj esztétikai értékének növeléséhez is hozzájárulhat.

Feladatok:

- az ökológiai kapcsolatok biztosítása érdekében fontos feladat a természetszerű erdők arányának növelése, elsősorban az akácok őshonos fajokkal történő helyettesítése;
- az erdőgazdálkodás során biztosítani kell a fenntartható használatot, ami a természet törvényeivel összhangban álló un. természet közeli erdőgazdálkodási módszerek, és természetkímélő technológiák alkalmazását jelenti, melynek ösztönzése, hatósági ellenőrzése az illetékes erdészeti igazgatóság feladata;
- a természetvédelmi (1996. évi LIII.) törvény előírásainak megfelelően el kell készíteni az „ex lege” védett értékek (lápok, források, földvárak stb.) kataszterét, amelynek felmérése a területileg illetékes nemzeti park igazgatóság feladata;
- gondoskodni kell a természetvédelmi törvény által védett un. természeti területek, természetszerű élőhelyek fenntartásáról, amelyeken a gazdálkodásra szigorú előírások vonatkoznak, míg a művelési ág változásához a területileg illetékes földhivatal és természetvédelmi hatóság engedélye szükséges;
- az élővilág sokféleségének megőrzéséhez nem elégségesek a helyi intézkedések, sok esetben a szétszabdalt, kis populációk fennmaradása csak térségi, regionális léptékekben biztosítható. Ehhez nyújthat segítséget a Nemzeti Ökológiai Hálózat, amelyhez tartozó magterület, ökológiai folyosó Bodajkot érinti, ennek helyi és térségi szintű feladatai is vannak;
- Bodajk közigazgatási területének nagyjából intenzív mezőgazdasági hasznosítás alatt álló északi részén az ökológiai kapcsolatok erősítése a kisebb, természetszerű állapotú, un. ugródeszka szerepet betöltő foltok láncolatának létrehozásával lehetséges. Ennek érdekében elengedhetetlen a talajerózió-veszélyes szántók gyepesítése, erdősítése. Az ökológiai hálózat kiegészítését szolgálná, ha sor kerülne a szántóterületek „mozaikosabbá” tételére, mezővédő erdősávok, erdőfoltok, mezsgyék létesítésére;
- az ökológiai hálózat elemei esetén a zavaró hatások kiiktatása szükséges, így ezeken a területeken az értékes tájlemek állapotának megőrzését segítené elő az agro-kemikáliák használatának korlátozása;

- annak ellenére, hogy a város közigazgatási területe bővelkedik a természeti és kultúrtörténeti emlékekben, jelenleg mindössze a Gaja-szurdok áll helyi természetvédelmi oltalom alatt. Ennek országos védelem alá helyezése javasolható. Emellett vannak további olyan helyi jelentőségű értékek (pl.: gyurgyalag telep), amelyek feltárása egy települési vagy településcsoporti (pl. móri kistérségi) program keretében kívánatos;
- a helyi lakosok jó értelemben vett lokálpatriotizmusának, valamint az ide látogatók környezeti tudatának fejlesztése érdekében szükséges és indokolt lenne a természeti és kultúrtörténeti emlékek jobb bemutatása. Ezt segíteni lehet egyrészt infrastrukturális létesítmények (pl. tájékoztató táblák) elhelyezésével, másrészt a település vagy a kistérség természeti értékeit bemutató kiadvány(ok) megjelenítésével;
- fontos táj fejlesztési feladat az egyedi tájértékek kataszterének elkészítése és az értékes képződmények megőrzése, amely utóbbi hozzájárul a térség turisztikai vonzerejének megtartásához, növeléséhez;
- a használaton kívüli, leromlott állapotú, építészeti igénytelen mezőgazdasági és egyéb telephelyek sorsáról gondoskodni kell - a tulajdonosok bevonásával. A jövőben nagyobb figyelmet kell fordítani a művi tájelemek (pl. átjátszó-tornyok, ipari telephelyek) tájba illesztésére.

2.2.5. A TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET VÉDELME

Célok, célállapotok:

Egy kedvező környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező, kevés környezeti konfliktus helyzetet eredményező települési környezet kialakítása és fenntartása, amely a település lakosainak kellemes életfeltételeket biztosít, idegenforgalmi szempontból pedig jelentős vonzerővel rendelkezik.

Feladatok:

- Az igényes és vonzó városkép nagy szerepet játszik a helyi lakosság életminőségének és az ide érkező turisták által a településről kialakított képnek a javításában. Ehhez hozzájárul a köztisztasági helyzet javítása, a zöldterületek folyamatos karbantartása, a virágosítás. A bevezető utak fásítása, a rendezett „városkapuk” kialakítása pozitív „első benyomást” keltenek a településre érkezőkben. (Jelenleg különösen a keleti - Mór felőli - „városkapu” rendezése indokolt.)
- Ezeknek a feladatoknak a megvalósítása jelentős egyéni és közösségi együttműködést kíván, ahol az önkormányzat elsősorban szervező és szemléletformáló szerepet tölthet be.
- A két országos közút belterületi szakasza mentén - ahol a beépítés és a közművek lehetővé teszik - utcafásítás javasolt, amely a levegőminőségvédelmi, valamint zaj- és rezgésvédelmi szerepe mellett - hozzájárulna a fentebb körülírt igényesebb és vonzóbb városkép kialakításához. (A fásításra dísz- és gyümölcsfák egyaránt alkalmasak, de célszerű szakemberek bevonásával kiválasztani az alkalmazott fajtát.)
- A közintézmények és lakóépületek esetében is törekedni kell az energia hatékony és takarékos felhasználására (pl. utólagos hőszigetelés, alternatív energiatermelés) Az ezzel kapcsolatos lakossági szemléletformálásban az önkormányzat is részt vehet (pl. kiadványok megjelenítése), illetve segíthet az energia megtakarítást eredményező pályázatokról való tájékoztatásban.

- Folyamatosan gondoskodni szükséges a belterületi csapadékvíz elvezető- és árok rendszer karbantartásáról, egyes helyeken (pl. Rigós, Hunyadi utca) pedig a csatornarendszer bővítéséről, amelyre pályázati forrásokból célszerű előteremteni a szükséges fedezetet.
- Az épített környezet fejlesztése érdekében fontos a leromlott állapotú köz- és lakóépületek felújítása.
- Az építészeti örökség védelme érdekében javasolt sort keríteni a helyi védelemre javasolt épületek feltérképezésére, védetté nyilvánítására. A védett épületek felújítására külön pályázati források állnak rendelkezésre, amelyeket célszerű igénybe venni, illetve erről a lakosságot tájékoztatni.
- A használaton kívüli és építészeti szempontból igénytelen gazdasági épületek esetén gondoskodni kell azok új funkciójuk megtalálásáról, kialakításáról, illetve ennek hiányában az elbontásukról és az érintett területnek a táj jellegéhez igazodó rendezéséről.
- Az emberi egészség megőrzése és javítása érdekében hatékony megelőzésekre van szükség. Ennek keretében szükségesek a különböző egészségügyi akciók, felvilágosító programok, ismeretterjesztő és tudatformáló tevékenységek, ahol az egészségügyi alapellátásban dolgozóknak lesz meghatározó szerepe.
- Az egészséges életmód fontos velejárója a rendszeres testmozgás. El kell érni, hogy a felnőtt lakosság körében is mind nagyobb arányban sportoljanak. Ehhez biztosítani kell egyrészt a szükséges infrastruktúrát (tornatermek, sportpályák), másrészt a lakosságot - pl. különböző programok szervezésével - ösztönözni is szükséges.
- A légzőszervi megbetegedések jelentős része a levegőben található allergén pollenekre, különösen a parlagfű pollenjére vezethető vissza. A parlagfű visszaszorítása érdekében teendő feladatokról a levegőtisztaságvédelem fejezetben már szóltunk.
- Az önkormányzatok kezében települési környezetvédelem egyik fontos eszköze lehet a környezetvédelmi rendeletek kiadása. A meglévő rendelet mellett, ill. annak kiegészítéseként célszerű lenne megvizsgálni egyéb rendeletek (pl. zajrendelet, rendelet az állatok tartásáról) kiadásának a lehetőségét is, mivel ezek fontos szerepet játszhatnak az új környezeti problémák megelőzésében. Az érvényben lévő környezetvédelmi rendeleteket folyamatosan felül kell vizsgálni, s ha szükséges el kell végezni a megfelelő módosításokat.
- A környezetvédelmi célú feladatok pénzügyi alapjainak megteremtésében segítséget jelent a települési környezetvédelmi alap fenntartása. Az alap bevételeit a települési önkormányzat által jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírság teljes összege, a területi környezetvédelmi hatóság által a települési önkormányzat területén jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírságok összegének harminc százaléka, a környezetterhelési díjak és az igénybevételi járulékok külön törvényben meghatározott része, valamint a települési önkormányzat bevételeinek környezetvédelmi célokra elkülönített összege képezi.

2.2.6. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

Célok, célállapotok:

A hulladékgazdálkodás során törekedni kell arra, hogy a termelés és fogyasztás során minél kevesebb hulladék keletkezzen. A keletkezett hulladék kezelését és ártalmatlanítását úgy kell

megoldani, hogy a környezeti elemek (talaj, vizek, élővilág stb.) minőségét ne veszélyeztesse, illetve a táj esztétikai adottságait ne befolyásolja negatívan.

Feladatok:

- az illegális szemétkerakátokat - az eddigiéknél következetesebben - rendszeresen fel kell számolni, illetve a keletkezésük szempontjából un. népszerű helyeken rendszeres ellenőrzést kell tartani és a törvényben előírt szigorral fel kell lépni az illegálisan hulladékot lerakók ellen. Hosszabb távon a lakossági szemléletformálásnak van igen fontos szerepe, amelyben az önkormányzatnak elsősorban szervező szerepet szükséges betöltenie;
- országos feladat a települési szilárd hulladék szelektív gyűjtésének továbbterjesztése. Jelenleg jónak mondható a városban a szelektív gyűjtőszigetek száma, azonban az önkormányzatnak a lakosság meggyőzésében (pl. felvilágosító programok szervezése) és érdekeltté tételében (pl. csökkentett díjtételek megállapítása) van aktív szerepe. A helyi rendeleti szabályozásnak a hulladékgazdálkodási törvényben és annak végrehajtási rendeletében előírtakat kell szem előtt tartania;
- szintén országos probléma a kommunális hulladék közé „kevert” háztartási veszélyes hulladékok (pl. szárazelemek, festékek, akkumulátorok, gyógyszerek) szelektív gyűjtése. Egyes összetevők gyűjtése szervezett akciók keretében is lehetséges, de ennél lényegesen jobb megoldás egy - a lakossághoz közeli, de mégis izolált - hulladékudvar létesítése, ahol az előírásoknak megfelelően tárolható, és ahonnan ártalommentes megsemmisítésre elszállítható a veszélyes hulladék;
- a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvízkezelését a környezetvédelmi előírásoknak megfelelően kell megoldani. Ennek során javasolt felülvizsgálni a zárt szennyvízgyűjtő aknák műszaki állapotát és hatósági szigorral fellépni az itt alkalmazott jogszerűtlen és környezetszennyező módszerek ellen. Az egész településre kiterjedően ellenőrizni kell, hogy pl. nem használják-e fel a használaton kívüli ásott kutakat illegális szennyvíz-elvezetésre, amelyeket meg kell szüntetni. Ugyancsak ellenőrizni kell szennyvíz-elhelyezést végző vállalkozásokat, az elhelyezés szabályszerűségét illetően;

2.2.7. ZAJ ÉS REZGÉS ELLENI VÉDELEM

Célok, célállapotok:

A lakosság egészségének védelme érdekében a környezeti zaj- és rezgés elleni védelem célja a meglévő zajterhelés csökkentése, elfogadható szinten tartása.

Feladatok:

- A közlekedési eredetű zaj- és rezgésterhelést határérték túllépés esetén - a védőfásítás mellett - forgalomkorlátozó intézkedésekkel (például sebességkorlátozás) lehet mérsékelni.
- A szórakozóhelyekkel kapcsolatos esetleges problémák egy települési zajrendelet kiadásával és annak következetes betartásával kezelhetők.
- Új létesítmények telepítésénél következetesen és fokozottan figyelemmel kell lenni a zajvédelmi előírások és határértékek betartására. Indokolt esetekben az engedélyezés során műszeres mérésekkel célszerű ellenőrizni, illetve igazolni a tényleges zajterhelést.

2.2.8. A KÖRNYEZETBIZTONSÁGGAL KAPCSOLATOS FELADATOK

Célok, célállapotok:

A környezetterheléssel járó tevékenységek, haváriák esetében gondoskodni kell a lakosság és a környezet biztonságáról, valamint megfelelő intézkedési tervek meglétéről.

Feladatok:

A környezetbiztonsággal kapcsolatos intézkedések döntő része országos, vagy regionális jellegű szervezetekhez tartozik, illetve speciális eszközöket, felkészültséget igényel. Az önkormányzat feladata annak elősegítése, hogy probléma esetén ezen szervezetek eredményesen működjenek települési szinten. Ennek érdekében az alábbiakra van szükség:

- Az önkormányzatnak tájékozódnia kell a település közigazgatási területén működő veszélyes technológiákról és a tárolt, szállított veszélyes anyagokról. Bodajk területén nincsenek jelentősebb - a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet hatálya alá tartozó - potenciális veszélyforrást jelentő üzemek. Amennyiben a jövőben ilyen tevékenységet terveznek, azt a lakott területtől megfelelő távolságra kell telepíteni, és intézkedési tervet kell kidolgozni a balesetek, haváriaesetek elhárítására.
- A településnek a közigazgatási terület egészére kiterjedő vízkár-elhárítási tervvel kell rendelkeznie, ezzel is biztosítva az esetleges árvizek kártétel nélküli levonulását.
- Az önkormányzat vezetői tisztában legyenek, hogy szükség esetén kitől várhatnak segítséget, illetve milyen teendők vannak katasztrófák esetén;
- A lakosság együttműködését megfelelő tájékoztatással lehet elérni.

2.2.9. KÖRNYEZETI TUDAT- ÉS SZEMLÉLETFORMÁLÁS

Célok, célállapotok:

A lakosság környezettel kapcsolatos ismereteinek bővítése, környezettudatos gondolkodásának kialakítása, a környezettel kapcsolatos döntésekben a felelős társadalmi részvétel erősítése.

Feladatok:

- a társadalom szempontjából alapvető elvárás az információhoz való jog biztosítása. Ennek érdekében a lakosságot rendszeresen tájékoztatni szükséges a város aktuális környezeti állapotáról, a környezeti állapot megőrzése érdekében tett intézkedésekről. Az állapotadatokon túl szükség van az ok-okozati összefüggések tisztázására is, mert e nélkül a védekezés lehetőségei korlátozottak. A helyi médiákban való tájékoztatáson túl hasznos lehet környezetvédelmi lakossági fórum(ok) szervezése is;
- a lakosság öntevékeny környezetvédelmi kezdeményezései számára az önkormányzatnak meg kell teremtenie a lehetőségek kihasználásának hátterét. Ez nem csak, illetve nem elsősorban anyagi támogatást jelent, hanem sokkal inkább az öntevékeny csoportokkal való törődést, együtt gondolkodást és együttműködést. Segítség lehet például a szervezett programokhoz megfelelő helyszín biztosítása, a megoldandó feladatokról való egyeztetés, a lakosság tájékoztatásában való közreműködés;

- komoly tudatformáló hatása lehet annak, ha a lakosságot bevonják a felmerülő környezetvédelmi döntésekbe és azok végrehajtásába. A különböző programokban a lakosság aktívan részt vehet, amelynek további előnye, hogy a résztvevők így jobban a magukénak érzik a települést és annak védelme érdekében hatékonyabban fel tudnak lépni;
- környezetvédelmi programokra számos pályázatot írnak ki évente, ami segítséget nyújthat a környezeti tudatformálásra rendelkezésre álló szűkös anyagi eszközökhöz. Ezeknek a pályázatoknak a nyomon követése és kihasználása fontos önkormányzati feladat.

3. A CÉLOK ÉS CÉLÁLLAPOTOK ELÉRÉSE ÉRDEKÉBEN TEENDŐ FŐBB INTÉZKEDÉSEK, ÜTEMEZÉSE

A környezetvédelmi feladatok megvalósítására három szinten kerülhet sor, az alábbiak szerint:

A feladatok egy része országos programokhoz kapcsolódik, amelyeket a Nemzeti Környezetvédelmi Program IV. és a Nemzeti Természetvédelmi Alapterv tartalmaz. Ezek megvalósításának felelőse - általában - a környezetvédelemért felelős minisztérium és annak területi szervei.

Vannak olyan környezetvédelmi feladatok amelyek megvalósítására regionális (Közép-Dunántúl), illetve térségi, kistérségi (Fejér megye, Móri kistérség) szinten kerülhet sor. Ezek jelentős részben az országos programok alacsonyabb szinten megvalósítható feladatai.

A harmadik csoportot képezik a település szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bíró helyi (városi) szintű feladatok.

Ez utóbbiak - a végrehajtásuk szükségességét illetően - két csoportba oszthatók: A helyi szintű feladatok egyik részének végrehajtására - általában határidőhöz kötötten - jogszabályok kötelezik az önkormányzatot. Az ilyen, kötelező jellegű programok, feladatok megvalósításának prioritást kell biztosítani.

A helyi szintű feladatok gyakran részét képezik az országos, regionális vagy kistérségi feladatoknak, illetve elősegíthetik azok megvalósulását. Ezek megvalósítását általában nem írják elő jogszabályok, azokat a települési önkormányzatok önként vállalhatják. A feladatok végrehajtását legtöbbször a helyi lakosság életfeltételeinek, az egészséges környezet biztosításának az igénye teszi indokolttá, vagyis a megvalósításuk a településnek is jól felfogott érdeke (ajánlott program).

Ebben a fejezetben a város konkrét környezetvédelmi cselekvési programjait mutatjuk be, feltüntetve a program jellegét, megvalósításának fontosságát, a megvalósítót és közreműködőket, valamint a javasolt forrásokat és a tervezett határidőket is.

3.1. LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELMI PROGRAM

3.1.1. VÉDELMI CÉLÚ ZÖLD TERÜLETEK LÉTESÍTÉSE A TELEPÜLÉSEN

A program jellege: helyi, ajánlott

Fontossága: fontos

Célja: A település belterületére érkező mezőgazdasági eredetű por és egyéb szennyeződések emberi egészségre gyakorolt negatív hatásának csökkentése. A zöld területek létesítése a biológiai és tájképi diverzitás növeléséhez is hozzájárul.

Leírása: A program során a településen zöld területeket javasolt kialakítani. A telepítés során őshonos fa- és cserjefajokat kell alkalmazni. A zöld területek esztétikai értékét változatos fafajválasztással és cserjék telepítésével lehet növelni.

Megvalósító, felelős: városi önkormányzat,

Közreműködő: közútkezelő, szakértői csoport, helyi lakosság.

Forrása: KEOP, önkormányzati költségvetés.

Határidő: folyamatos

3.1.2. VÉDELMI CÉLÚ ZÖLDSÁV LÉTESÍTÉSE A FŐUTAK BELTERÜLETI SZAKASZA MENTÉN

A program jellege: helyi, ajánlott

Fontossága: fontos

Célja: A közlekedésből származó légszennyezés emberi egészségre gyakorolt kedvezőtlen hatásának a csökkentése, amely a zajterhelés csökkentésén túl a település esztétikai megjelenésének javításához is hozzájárul.

Leírása: A program során az országos közutak azon belterületi szakaszai mentén, ahol a beépítés és a közművek lehetővé teszik, fákból és cserjékből álló zöldsávot kell kialakítani. A fa- és cserjefajok kiválasztásánál - törekedve az egységes szerkezetre és faj választásra -, a hely meghatározásánál ki kell kérni az illetékes szakemberek véleményét.

Megvalósító, felelős: városi önkormányzat,

Közreműködő: közútkezelő, szakértői csoport, helyi lakosság.

Forrása: pályázatok, önkormányzati költségvetés.

Határidő: folyamatos

3.1.3. PARLAGFŰ TERJEDÉSÉNEK VISSZASZORÍTÁSA

A program jellege: országos, térségi és helyi, ajánlott

Fontossága: nagyon fontos

Célja: A parlagfű irtásával a levegő allergiát okozó pollentartalmának a csökkentése, a pollenallergiás megbetegedések visszaszorítása.

Leírása: Belterületen az ingatlan tulajdonosainak kell elvégezni az irtást, amit hatósági eszközökkel is ki lehet kényszeríteni, illetve - a tulajdonos költségére - el lehet végeztetni. Közterületen közmunka igénybevételének segítségével, egyéb külterületen az illetékes növény-egészségügyi hatóság intézkedésének igénybevételével akadályozható meg a gyom terjedése. Megfontolandó a helyi lakosság bevonásával parlagfű-irtási akció(k) szervezése is.

Megvalósító, felelős: városi önkormányzat és a tulajdonosok.

Közreműködő: Földhivatal, Növény-egészségügyi és Talajvédelmi Igazgatóság, helyi lakosság

Forrása: önkormányzati költségvetés, állami célalap, tulajdonosi saját erő.

Határidő: vegetációs időszakban folyamatos.

3.1.4. A MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEINEK FELMÉRÉSE

A program jellege: helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos

Célja: A megújuló energiaforrások alkalmazásával a települési környezet állapotának további javítása.

Leírása: A megújuló energiaforrásoknak több típusát is eredményesen lehet alkalmazni Magyarországon. Ilyenek lehetnek a napelemek, napkollektorok, esetleg a szélenergia. Egy szakértői csoportot kell megbízni a lehetőségek felmérésére, a költség-haszon elemzések elvégzésére, a lakosság tájékoztatására.

Megvalósító, felelős: városi önkormányzat.

Közreműködő: lakosság, szakértők.

Forrás: GINOP.

Határidő: folyamatos.

3.2. VÍZMINŐSÉG-VÉDELMI PROGRAM

3.2.1. A LAKOSSÁGI HULLADÉKOK SZAKSZERŰ KEZELÉSÉNEK, ELHELYEZÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSE

A program jellege: térségi és települési, kötelező.

Fontossága: nagyon fontos.

Célja: Hulladékudvar kialakításával, gyűjtőkonténerek kihelyezésével, vagy egyéb módon kell elősegíteni a településen képződő kommunális és egyéb (pl.: veszélyes) hulladékok előírásoknak megfelelő szelektív gyűjtését, kezelését. Az illegális hulladéklerakó-helyeket fel kell mérni, meg kell szüntetni.

Megvalósító, felelős: önkormányzat, önkormányzatok társulása (KDV). **Közreműködő:** hulladékkezelők, lakosság

Forrása: pályázat, kormányzati támogatás, önkormányzati költségvetés.

Határidő: a regionális hulladékgyűjtő program megvalósulásával összhangban

3.2.2. NEM KÖZMŰVEL ÖSSZEGYŰJTÖTT HÁZTARTÁSI SZENNYVÍZ ELŐÍRÁSSZERŰ KEZELÉSE

A program jellege: helyi, kötelező

Fontossága: nagyon fontos.

Célja: A felszíni és felszín alatti vizeket érő kommunális eredetű szennyeződések jelentős mértékű csökkentése, az ivóvízbázis védelme.

Leírása: A város szennyvízcsatorna-hálózatának bővítése szükséges a település rendezési tervével összhangban. A csatornahálózatra való rákötés több mint 95 %-os. Ösztönözni kell a hálózatra való csatlakozást, a csatornázatlan területeken pedig a szakszerű közműpótló műtárgyak telepítését, ezzel párhuzamosan fokozatosan fel kell számolni a nem megfelelő módon szigetelt derítőkötet. A hálózat kiépítéséig is a szippantott szennyvizet továbbra is a szennyvíztisztítótelepre kell szállítani.

Megvalósító, felelős: önkormányzat.

Közreműködő: Pataki Lajos közszolgáltató, tulajdonosok

Forrása: állami támogatás, pályázatok, önkormányzati költségvetés, lakossági saját erő.

Határidő: folyamatos.

3.2.3. SZENNYEZŐ FORRÁSOK FELSZÁMOLÁSA A FELSZÍNI VIZEK VÉDŐZÓNÁJÁBAN

A program jellege: térségi és helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: Az előírt védőzónák betartásával megakadályozni a felszíni vízfolyások és állóvizek elszennyeződését.

Leírása: A program során fokozott ellenőrzéssel biztosítani kell, hogy a tevékenységük során a gazdálkodók betartsák a felszíni vizek jogszabályban meghatározott védő-zónáira vonatkozó előírásokat. Elsősorban a vegyszerhasználat előírásainak betartására, az illegális szennyvíz- és hulladékelhelyezések megszüntetésére kell figyelmet fordítani. A patakparti növényzet kitermelését - védőszerepük miatt - szigorúan tiltani szükséges. A programot a szomszédos önkormányzatokkal együttműködve célszerű végrehajtani.

Megvalósító, felelős: önkormányzat, kezelők, gazdálkodók.

Közreműködő: KDT VIZIG, vízitársulatok

Forrása: önkormányzatok pénzeszköz átadása, hozzájárulások.

Határidő: folyamatos.

3.2.4. SZENNYEZŐ FORRÁSOK FELMÉRÉSE ÉS FELSZÁMOLÁSA

A program jellege: térségi és helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: A szennyező-források felderítésével és felszámolásával a felszín alatti vizek minőségének javítása, az ivóvízbázis minőségének megőrzése.

Leírása: A program során terepbejárással, információgyűjtéssel fel kell deríteni az ismeretlen vagy eltitkolt szennyező-forrásokat. Ezt követően meg kell tenni a szükséges intézkedéseket ezek felszámolására, amelyben célszerű együttműködni a szomszédos települések önkormányzataival és az illetékes szakhatóságokkal.

Megvalósító, felelős: Települési önkormányzatok, Vízügyi és Környezetvédelmi hatóság,

Közreműködő: lakosság

Forrása: pályázatok, önkormányzati költségvetés.

Határidő: folyamatos

3.2.5. MŰVELÉSI MÓD VÁLTÁS AZ ERÓZIÓ ÉRZÉKENY VÍZGYŰJTŐ TERÜLETEKEN

A program jellege: térségi és helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: A felszíni vízfolyások mezőgazdasági eredetű szennyezőanyag terhelésének csökkentése.

Leírása: A Gaja-patak középső, a Mór-Bodajki-vízfolyás és felső vízgyűjtője erózió érzékeny vízgyűjtő területnek minősül, így a vízkeretirányelvvel összhangban ezeken a területeken szorgalmazni kell a talajkímélő, talaj degradációt megelőző művelési módok alkalmazását. Ez a talajok termőképességének megőrzésén túl a felszíni vizek tápanyagterhelésének csökkentését szolgálja.

Megvalósító, felelős: BM, KDT VIZIG, önkormányzat, gazdálkodók.

Forrása: pályázatok, önkormányzati pénzek.

Határidő: folyamatos.

3.2.6. KOMMUNÁLIS SZENNYVÍZTISZTÍTÓ TELEPEK ÉS SZENNYVÍZKIBOCSÁTÓK FELÜLVIZSGÁLATA

A program jellege: térségi és helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: A felszíni vízfolyások kommunális eredetű szennyezőanyag terhelésének csökkentése.

Leírása: Az „Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony” vízgyűjtő alegység területén lévő, sótartalom miatt is kifogásolt vízben nem a természetes eredet, hanem kommunális szennyvízbevezetés emeli a sókoncentrációt. Tekintve, hogy ezen vízfolyások többsége valamilyen mértékben tisztított szennyvízzel terhelt. Ilyen vízfolyás a Mór-Bodajki-vízfolyás is. Ezért a hatóságok bevonásával felül kell vizsgálni a vízgyűjtő területen lévő szennyvíztisztító telepeket és egyéb kibocsátókat és meg kell határozni a szükséges intézkedéseket a szennyezőanyag terhelés csökkentése érdekében (pl.: tápanyag eltávolítás), bele értve ebbe a szennyvíziszapok hosszú távú környezetkímélő kezelésének, hasznosítását is.

Megvalósító, felelős: BM, Fejérvíz Zrt., önkormányzat, gazdálkodók.

Forrása: pályázatok, önkormányzati pénzek.

Határidő: folyamatos.

3.3. FÖLD- ÉS TALAJVÉDELMI PROGRAM

3.3.1. RÉSZVÉTEL AZ AGRÁR-KÖRNYEZETVÉDELMI ALAPPROGRAMBAN

A program jellege: térségi és helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: A talajok fenntartható használatát elősegítő Nemzeti Agrár környezetvédelmi Program célprogramjaiban való részvétel.

Leírása: Az alapprogramban való részvétel során az alábbi tevékenységekre lehet központi támogatást igénybe venni:

- a gazdálkodás körülményeit feltáró felmérés;
- a környezeti szempontokra figyelemmel lévő középtávú gazdálkodási terv (tápanyag-gazdálkodás, növényvédelem, talajművelés, vetésforgó, fajtahasználat) elkészítése; bizonyos táj-, természet-, talaj- és vízvédelmi alapintézkedések végrehajtása;
- egyéb célprogramokban való részvétel.

A Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program célprogramjaiban való részvétel lehetőségeinek feltárásával elő kell segíteni a gazdákat a korszerű, talaj- és környezet kímélő technológiák alkalmazásában.

Megvalósítók, közreműködők: Önkormányzat. A megfelelő szaktanácsadói hálózat igénybevételeivel a gazdálkodók.

Forrása: Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program.

Határidő: folyamatos

3.3.2. TALAJERÓZIÓ-VESZÉLYES TERÜLETEK MŰVELÉSI ÁG VÁLTOZTATÁSA

A program jellege: országos, térségi és helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: Azoknak a domborzati viszonyok miatt kedvezőtlen szántóterületeknek a gyeppel vagy erdőművelési ágba vétele, amelyeken a talajerózió miatt hosszú távon nem folytatható gazdaságos termelés. A kialakított gyeppel és erdőterületek a Nemzeti Ökológiai Hálózat részét képezhetik.

Leírása: Előzetesen fel kell mérni a Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program szerint talajerózió-veszélyes szántóterületeket. Meg kell vizsgálni, hogy a művelésből kivett területek hogyan járulhatnak hozzá az ökológiai kapcsolatok fejlesztéséhez, a Nemzeti Ökológiai Hálózat térségben húzódnak részének létrehozásához. Ezek ismeretében lehet tájékoztatni az érintett földtulajdonosokat a feltételekről (lásd. még 3.2.5. pontot is).

Megvalósítók, közreműködők: önkormányzat, gazdálkodók és gazdálkodó szervezetek.

Forrása: Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program, extenzív gyephasznosítási program, erdészeti programok.

Határidő: folyamatos.

3.3.3. KÜLTERÜLETI CSAPADÉKVÍZ-ELVEZETŐ RENDSZEREK KARBANTARTÁSA

A program jellege: helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: Az ár- és belvízkárok, valamint a talajerózió megelőzése.

Leírása: Az ár- és belvízkárok, valamint a talajerózió megelőzése érdekében folyamatosan kell gondoskodni a korábban megépült csapadékvíz-elvezető rendszerek, árkok rendszeres karbantartásáról. A tulajdonviszonyok rendezetlensége és a privatizáció során kialakult felaprózott földtulajdonosi szerkezet miatt törekedni kell a rendszerek egységes működtetésére.

Megvalósító, felelős: városi önkormányzat.

Közreműködők: földtulajdonosok.

Forrás: BM és FM pályázatok, önkormányzati költségvetés, földtulajdonosok forrásai.

Határidő: folyamatos.

3.3.4. A TALAJ TÁPANYAG-SZOLGÁLTATÓ KÉPESSÉGNEK MEGŐRZÉSE

A program jellege: térségi és helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Cél: A talajvizsgálatokra alapozott, megfelelő mértékű tápanyag utánpótlással a talaj termőképességének a megőrzése.

Leírása: A program végrehajtásának alapfeltétele - a talaj aktuális tápanyagtartalmának megismerése végett - a talajvizsgálatok rendszeres elvégztetése. A makro-tápanyagok pótlása során törekedni kell a megfelelő N-P- K arány kialakításra és a mikro-tápanyagok pótlására. Meg kell akadályozni a humusztartalom további csökkenését, amit szerves trágya kijuttatásával lehet elérni. Törekedni kell a termelés során keletkező szerves anyagoknak (növényi tarló, gyökérmaradványok) a természetes körfolyamatba történő visszajuttatására.

Megvalósító, felelős: földtulajdonosok, illetve használók.

Közreműködő: Önkormányzat

Forrás: FM pályázatok, földtulajdonosok saját forrása.

Határidő: folyamatos.

3.4. TERMÉSZET- ÉS TÁJVÉDELMI PROGRAM

3.4.1. TERMÉSZETI TERÜLETEK MEGŐRZÉSE

A program jellege: országos, térségi és helyi, kötelező.

Fontossága: nagyon fontos.

Cél: Azoknak - az erdő, gyepek, nádasok stb. művelési ágban lévő - nem építmény elhelyezésére szolgáló, vagy bányaművelés alatt álló, és mező- vagy erdőgazdasági hasznosításra alkalmatlan földterületeknek a megőrzése, amelyet természet-közeli állapotok jellemeznek.

Leírása: A szántóföldi gazdálkodás során a jövőben fokozott figyelmet kell fordítani a meglévő, kis területű, természetszerű élőhelyekre, amelyek a természetes élővilág számára menedékhelyet biztosítanak, így hozzájárulnak a biológiai diverzitás fenntartásához és a környezetkímélő mezőgazdasági termelés folytatásához. A természeti területek listáját a környezetvédelmi és a földművelésügyi miniszterek együttes rendeletben fogják közzétenni.

Megvalósító, közreműködők: természetvédelmi célú egyesület, önkormányzatok, földtulajdonosok és használók.

Forrás: központi költségvetés.

Határidő: a központi jogi szabályozást követően folyamatos.

3.4.2. ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT LÉTREHOZÁSA, FEJLESZTÉSE

A program jellege: országos, térségi, kötelező.

Fontossága: fontos.

Célja: Ökológiai kapcsolatok megteremtése a Nemzeti Ökológiai Hálózat „magterületei” között.

Leírása: A program során elsősorban a talajerózió-veszélyes szántók gyepesítésével vagy erdősítésével kell létrehozni azokat az „ugródeszkákat”, amelyek lehetővé teszik az élővilág vándorlását, terjedését a környező erdőterületek között. Az ökológiai hálózat kiegészítését szolgálná az is, ha sor kerülne a szántóterületek „mozaikosabbá” tételére, mezővédő erdősávok, erdő foltok, mezsgyék létesítésével. Emellett fontos feladat a meglévő patakmenti ökológiai folyosók megszakítottságának a csökkentése, ökológiai állapotának javítása, továbbá a zavaró hatások (pl. agrárkemikáliák mértéktelen használata) kiiktatása.

A program előzményeként, vizsgálatok alapján, sort kell keríteni azoknak a területeknek a kijelölésére, ahol művelési ág változtatása szükséges.

Megvalósító, felelős: Agrárügyi Minisztérium

Közreműködők: DINPI, önkormányzatok, földtulajdonosok és használók.

Forrás: Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program, célprogramok.

Határ idő: folyamatos.

3.4.3. VÉDETT ÉRTÉKEK KATASZTERÉNEK ELKÉSZÍTÉSE

A program jellege: országos és térségi, ajánlott.

Fontossága: nagyon fontos.

Cél: A természetvédelmi törvény értelmében „ex lege” védelem alatt álló természeti képződmények felmérése és megőrzése.

Leírása: A program során szakértő csoportnak kell felmérni a település közigazgatási területén található védendő természeti értékeket (lápokat, forrásokat, földvárakat stb.). Az „ex lege” védett értékek listáját az illetékes miniszter rendeletben teszi közzé.

Megvalósító, felelős: Agrár Minisztérium

Közreműködők: DINPI, önkormányzatok, helyi lakosság.

Forrás: pályázatok.

Határidő: folyamatos.

3.4.4. ERDŐK ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOTÁNAK JAVÍTÁSA

A program jellege: országos, térségi és helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: Az erdők biológiai állapotának javítása a biológiai diverzitás megőrzése és a Nemzeti Ökológiai Hálózat fejlesztése érdekében.

Leírása: A program során indokolt elvégezni a nem őshonos fajokból álló erdők fafaj-cseréjét, amelyek a Nemzeti Ökológiai Hálózat részét képezhetik.

A letermelésre kerülő akácok és fenyvesek helyén elsősorban tölgyből álló állományokat indokolt telepíteni.

Megvalósítók, felelős. Erdészeti hatóság

Közreműködők: DINPI, erdőgazdaság, gazdálkodók.

Forrás: erdészeti programok.

Határidő: a központi intézkedéseket követően az önkormányzat közreműködése folyamatos

3.4.5. HELYI VÉDELEMRE ÉRDEMES TERÜLETEK ÉS ÉRTÉKEK FELMÉRÉSE, VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁSA ÉS TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSE

A program jellege: helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: A helyi jelentőségű természeti és kultúrtörténeti értékek felmérése, helyi oltalom biztosítása az arra érdemes területeknek és értékeknek, az értékek megőrzése, a lakosság és a turisták környezeti tudatának fejlesztése.

Leírása: A védelemre érdemes területek és kultúrtörténeti értékek felmérését szakemberek és helyi természetszerető emberek közreműködésével kell megvalósítani. Ezeket önkormányzati rendeletben kell védetté nyilvánítani és fenntartásukról az önkormányzatnak kell gondoskodnia.

Az értékek megismertetése, a lakosság és az ide látogatók környezeti tudatának fejlesztése érdekében bemutató és tájékoztató táblákat javasolt elhelyezni.

Megvalósító, felelős: helyi önkormányzat a DINPI szakemberei segítségével.

Közreműködők: szakértők

Forrás: természetvédelmi pályázatok, önkormányzati költségvetés.

Határidő: az elkészültéig folyamatos.

3.5. TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET VÉDELME NEK PROGRAMJA

3.5.1. BEL- ÉS KÜLTERÜLETI CSAPADÉKVÍZ-ELVEZETŐ CSATORNA- ÉS ÁROKRENDSZER FEJLESZTÉSE, KARBANTARTÁSA

A program jellege: helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: A csapadékvíz gyors és kármentes elvezetésének biztosítása.

Leírása: Az esővíz-elvezető csatorna- és árokrendszer megfelelő működése érdekében a csatornákat, árkokat és áttereszeket rendszeresen tisztítani, karbantartani szükséges. Felmérés után a város egyes területein a csapadékvíz elvezető hálózat jókarbahelyezése, korszerűsítése, fejlesztése szükséges (lásd még 3.3.4. fejezetet is).

Megvalósító, felelős: városi önkormányzat.

Közreműködő: lakosság.

Forrás: területfejlesztési pályázatok, önkormányzati költségvetés.

Határidő: folyamatos.

3.5.2. VÍZKÁR-ELHÁRÍTÁSI TERV FELÜLVIZSGÁLATA

A program jellege: helyi, kötelező.

Fontossága: nagyon fontos.

Célja: A felszíni vizek gyors és kármentes elvezetésének biztosítása.

Leírása: A településnek a közigazgatási terület egészére kiterjedő vízkárelhárítási tervvel kell rendelkeznie, ezzel is biztosítva a nagymennyiségű csapadékvizek, az esetleges árvizek kártétel nélküli levonulását. Az önkormányzat feladata a vízkár-elhárítási terv elkészíttetése, az abban foglaltak megismertetése az érintettekkel, lakossággal, kárelhárítási gyakorlatok szervezése.

Megvalósító, felelős: városi önkormányzat.

Közreműködő: megbízott szakértő, szakhatóságok, lakosság.

Forrás: területfejlesztési pályázatok, önkormányzati költségvetés.

Határidő: folyamatos

3.5.3. TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET ÁLTALÁNOS MEGJELENÍTÉSÉNEK JAVÍTÁSA

A program jellege: helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: A települési általános környezeti állapotának javítása, igényes településkép kialakítása.

Leírása: Az igényes és vonzóbb településkép kialakítása érdekében a program során a település zöldterületeinek fejlesztése szükséges (parkosítás, utcafásítás, virágosítás stb.). Javasolt a műemlékek és egyéb látnivalók egységes, esztétikus információs táblák segítségével történő bemutatása. A környezetbe illő városkép kialakítása magas fokú egyéni és közösségi együttműködést kíván, ahol az önkormányzatnak elsősorban koordináló szerepet szükséges betöltenie.

Megvalósító és közreműködők: városi önkormányzat, gazdálkodó szervezetek, lakóközösségek, lakosság.

Forrás: területfejlesztési pályázatok, önkormányzati költségvetés, lakossági forrás.

Határidő: folyamatos.

3.5.4. LEROMLOTT ÁLLAGÚ LAKÓ- ÉS KÖZÉPÜLETEK FELÚJÍTÁSA

A program jellege: helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: A rossz állapotban lévő lakóházak és középületek felújításával, állagromlásuk megakadályozásával a településkép javítása.

Leírása: A program megvalósításának mikéntje elég összetett kérdés, hiszen a település, az önkormányzat és a lakosság általános gazdasági jólétével, fejlődésével áll szoros összefüggésben.

Az egyik lehetőség, amellyel külső támogatáshoz lehet a lakóházak felújításához jutni, a házaknak, illetve ezek tulajdonosainak a falusi turizmusba való bekapcsolódása. Ennek feltételei megismerésében a Falusi Turizmus Országos Szövetsége adhat felvilágosítást. A másik lehetőség a különböző pályázatok, illetve pénzügyi hitel-lehetőségek igénybevétele.

Településkép szempontból feltétlenül folytatni kell a városközpontban álló középületek felújítását, amihez szintén pályázati úton lehet támogatást szerezni.

Megvalósító: önkormányzat és a lakóházak tulajdonosai.

Forrás: turizmus és területfejlesztési pályázatok, önkormányzati költségvetés, lakossági forrás.

Határidő: folyamatos.

3.5.5. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉRTÉKES ELEMEINEK HELYI VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁSA

A program jellege: helyi, ajánlott.

Fontossága: kevésbé fontos.

Célja: A településen található építészeti örökség megőrzése, ezáltal a vonzó településkép fenntartása.

Leírása: A program során a helyi építési szabályzatban nyilvántartásba vett értékes építészeti elemeket védetté szükséges nyilvánítani. Az értékes építmények állagmegóvására, felújítására folyamatosan keresni kell a szükséges (elsősorban pályázati) forrásokat.

Megvalósító, felelős: városi önkormányzat.

Közreműködő: lakosság.

Forrás: BM pályázata, turizmus és területfejlesztési pályázatok, önkormányzati költségvetés, lakossági forrás.

Határidő: 2015-től folyamatosan.

3.5.6. A KÖRNYEZET ÁLTAL BEFOLYÁSOLT MEGBETEGEDÉSEK MEGELŐZÉSE

A program jellege: országos, helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: A környezeti tényezők által befolyásolt betegségek kialakulásának megelőzése.

Leírása: A program keretében bővíteni szükséges a lakosság ismereteit a környezet által befolyásolt megbetegedésekről és azok megelőzéséről. Az önkormányzat szerepe ismeretterjesztő előadások szervezése, koordinálása lehet. Ezek során fokozni kell a lakosság részvételi hajlandóságát az államilag finanszírozott, javasolt, de nem kötelező szűrővizsgálatokon. Propagálni kell a háziorvosok által elvégezhető, megelőző jellegű vizsgálatok (vérnyomásmérés, vércukor- és vérkoleszterin szint meghatározás stb.) igénybevételét. Meg kell szervezni a mozgó szűrőállomások időszakos üzemelését a városban.

Megvalósító és közreműködők: önkormányzat, népegészségügyi szakigazgatási szervek, háziorvosok, közegészségügyi intézmények.

Forrás: illetékes minisztérium pályázata, önkormányzati költségvetés.

Határidő: folyamatos.

3.5.7. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDOT NÉPSZERŰSÍTŐ PROGRAMOK SZERVEZÉSE

A program jellege: országos, térségi és helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: Az egészségtelen életmód következtében fellépő betegségek arányának csökkentése, az életminőség javítása, a várható élettartam növelése.

Leírása: A program során népszerűsíteni kell a rendszeres testmozgást. Ez a sportprogramok, népszerűsítő előadások szervezésétől, az infrastrukturális feltételek biztosításáig terjedhet. Külön figyelmet kell fordítani a fiatalok egészséges életmódra történő nevelésére, amelynek érdekében az oktatási- és nevelési intézmények tehetnek sokat.

Fontos az alkoholizmussal, egyéb tudatmódosító szerekkel kapcsolatos problémákra való figyelemfelhívás, a szabadidő hasznos és tartalmas eltöltésére alkalmas programok szervezése, ahol az önkormányzat segítheti az ilyen egészségügyi, civil stb. kezdeményezéseket.

Megvalósítók és közreműködők: önkormányzat, házi orvosok, civil szervezetek, szakértők.

Forrás: illetékes minisztérium pályázata, önkormányzati költségvetés.

Határidő: folyamatos.

3.5.8. A TELEPÜLÉS KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJÁNAK RENDSZERES FELÜLVIZSGÁLATA

A program jellege: helyi, kötelező.

Fontossága: nagyon fontos.

Célja: A település környezeti állapotának és a környezetvédelmi feladatok megvalósításának a nyomon követése a környezetvédelmi programnak a jogszabályban előírt rendszeres felülvizsgálatával.

Leírása: A környezetvédelmi törvény előírja, hogy a meghatározott tartalommal megalkotott települési környezetvédelmi programokat két évente felül kell vizsgálni, illetve a környezet állapotának alakulásáról a lakosságot rendszeresen tájékoztatni kell. Ha a felülvizsgálat speciális szakértelmet igényel, ehhez célszerű szakember(ek) segítségét igénybe venni.

Megvalósító és közreműködő: önkormányzat és szakértő(k).

Forrás: területfejlesztési pályázatok, önkormányzati költségvetés.

Határidő: öt évente.

3.5.9. KERÉKPÁRUTAK, KERÉKPÁR SÁVOK KIALAKÍTÁSA

A program jellege: helyi, térségi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: A város közösségi közlekedésének fejlesztése, annak biztonságosabbá tétele, ezzel együtt a városi vagy városban történő közlekedésre jelenleg gépjárművet használók számának csökkentése.

Leírása: A város jelenlegi kerékpárút infrastruktúrája elmaradott, melynek fejlesztése mind közlekedés biztonsági, mind turisztikai, mind a lakosság egészséges életmódjának ösztönzése szempontjából is fontos.

A kerékpárutak nagyobb részt a meglévő úthálózaton elvezethetők, a szabályozási szélességen belül elhelyezhetők. Fejér megye településrendezési terve is tartalmaz a települést érintő kerékpárút-fejlesztést. (A településen halad át a Zirc - Bodajk - Sőréd - Csákvár Vértesboglár - Alcsútdoboz és a Bodajk- Bakonykúti-Balatonfüzfő térségi jelentőségű kerékpárút nyomvonala.) Így kerékpárutak nyomvonalának kialakításakor ezt célszerű figyelembe venni. Nyilvánvaló, hogy a kerékpárutak kialakításának első lépése a tervek, tanulmányok elkészítése, elkészíttetése.

Megvalósító, felelős: városi önkormányzat.

Közreműködők: szakértők, lakosság

Forrás: pályázatok, önkormányzati források

Határidő: folyamatos

3.6. HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI PROGRAM

3.6.1. HELYI (KISTÉRSÉGI) HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI TERV FELÜLVIZSGÁLATA

A program jellege: országos, térségi és helyi, kötelező.

Fontossága: fontos.

Célja: A szakszerű hulladékgazdálkodás alapelveit érvényesítő helyi terv végrehajtása a természeti környezet megóvása és az emberi egészség védelme érdekében.

Leírása: A tervben meghatározott célok és feladatok végrehajtása. A végrehajtásnak összhangban kell lenni az Országos Hulladékgazdálkodási Tervben, a térségi és megyei tervekben, valamint a nemzeti és megyei környezetvédelmi programokban foglalt célokkal és feladatokkal. A terv hat évre készül és két évente beszámolót kell készíteni annak végrehajtásáról, szükség szerinti módosításával.

Megvalósító, felelős: városi önkormányzat.

Közreműködő: hulladékgazdálkodási közszolgáltató, szakértők.

Forrása: önkormányzati költségvetés.

Határidő: 5 évente rendszeres

3.6.2. TELEPÜLÉSI HULLADÉK SZERVESANYAG-TARTALMÁNAK CSÖKKENTÉSE

A program jellege: országos és helyi, kötelező.

Fontossága: nagyon fontos.

Célja: A települési szilárd hulladék biológiailag lebomló szervesanyag-tartalmának mérséklésével a lerakásra kerülő hulladék mennyiségének mérséklése.

Leírása: A hulladékgazdálkodási törvény előírja a kommunális hulladék szervesanyag-tartalmának csökkentését (az 1995-ben országos szinten képződött, a települési hulladék részét képező biológiailag lebomló szervesanyagmennyiséghez képest 2016. július 1-jéig 35%-ra kell csökkenteni), mérések alapján, a helyi hulladékgazdálkodási tervben rögzített módon. Ennek érdekében a lakosságot ösztönözni kell a komposztálásra, ami a kertekben hasznosítható.

Megvalósító és közreműködők: városi önkormányzat, közszolgáltató, helyi lakosság.

Forrás: ISPA, önkormányzati költségvetés.

Határidő: a Ht. előírásai szerint.

3.6.3. SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS BŐVÍTÉSE

A program jellege: országos, térségi és helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: A szelektív gyűjtéssel az ártalmatlanításra kerülő hulladék mennyiségének csökkentése, az újra felhasználható hulladék visszaforgatásával egyes gyártási folyamatok nyersanyagigényének a mérséklése.

Leírása: A program során a jelenleg meglévő szelektív gyűjtés bővítése szükséges, egyrészt a lakosság ez irányú felvilágosításával, tudatának formálásával, másrészt a bővítéshez szükséges infrastruktúra megteremtésével.

Megvalósító és közreműködők: városi önkormányzat, közszolgáltató, helyi lakosság.

Forrás: önkormányzati költségvetés, közszolgáltató.

Határidő: folyamatos.

3.6.4. KOMMUNÁLIS EREDETŰ VESZÉLYES HULLADÉKOK SZELEKTÍV GYŰJTÉSE

A program jellege: országos, térségi és helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: A kommunális hulladékba kerülő veszélyes hulladékok mennyiségének csökkentésével a hulladéklerakó telep kedvezőtlen környezeti hatásának mérséklése.

Leírása: A program során meg kell ismertetni a lakosságot a háztartásokban keletkező veszélyes hulladékokkal, azoknak a környezetre gyakorolt hatásaival, valamint a veszélyes hulladékokkal kapcsolatos teendőkkel. Egyidejűleg szükséges a lakossághoz „közel” olyan hulladékudvar kialakítása, ahol a háztartási veszélyes hulladékok elhelyezhetők. Egyes összetevők begyűjtése időnként szervezett akciók keretében is lehetséges.

Megvalósító és közreműködő: városi önkormányzat, hulladékgazdálkodási közszolgáltató.

Forrás: ISPA, pályázatok, önkormányzati költségvetés.

Határidő: folyamatos.

3.6.5. ILLEGÁLIS HULLADÉK-LERAKATOK RENDSZERES FELSZÁMOLÁSA

A program jellege: helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Cél: A felszíni és felszín alatti vizek terhelésének csökkentése, a táj esztétikai értékének növelése.

Leírása: Az illegális hulladék-lerakatokat - az eddigi gyakorlatnak megfelelően - rendszeresen fel kell számolni. Újra keletkezésük megakadályozása érdekében rendszeresen ellenőrizni kell az e célra „kedvelt” helyeket, valamint a törvény előírásai szerint kell eljárni az illegális lerakókkal szemben. Egyidejűleg pedig figyelmet kell fordítani a lakosság ez irányú szemléletformálására, amiben az önkormányzatnak szerepet kell vállalnia, (lásd még 3.2.4. pontot is)

Megvalósító, felelős: városi önkormányzat.

Közreműködő: helyi lakosság.

Forrás: önkormányzati költségvetés.

Határidő: folyamatos.

3.6.6. NEM KÖZMŰVEL ÖSSZEGYŰJTÖTT HÁZTARTÁSI SZENNYVÍZ ELŐÍRÁSSZERŰ KEZELÉSE

A program jellege: térségi és helyi, kötelező és ajánlott.

Fontossága: nagyon fontos.

Leírása: A program leírása a 3.2.2. pont alatt található.

Határidő: folyamatos.

3.7. ZAJ- ÉS REZGÉSVÉDELMI PROGRAM

3.7.1. VÉDELMI CÉLÚ ZÖLDSÁV LÉTESÍTÉSE A FŐUTAK BELTERÜLETI SZAKASZA MENTÉN

A program jellege: helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Leírása: A program leírása a 3.1.2. pont alatt található.

3.7.2. UTAK BELTERÜLETI SZAKASZAINAK ÁLLAPOT JAVÍTÁSA

A program jellege: helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: A rossz állapotban lévő utak felújításával, állagromlásuk megakadályozásával a zajterhelés csökkentése.

Leírása: A város jelenlegi út infrastruktúrájának fejlesztése, javítása mind közlekedés biztonsági, mind turisztikai, mind a lakosság zajterhelésének csökkentése miatt is fontos.

Megvalósító: önkormányzat.

Forrás: önkormányzati költségvetés, pályázatok.

Határidő: folyamatos.

3.7.3. KERÉKPÁRUTAK, KERÉKPÁR SÁVOK KIALAKÍTÁSA

A program jellege: helyi, térségi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: A város közösségi közlekedésének fejlesztése, annak biztonságosabbá tétele, ezzel együtt a városi vagy városban történő közlekedésre jelenleg gépjárművet használók számának csökkentése.

Leírása: A program leírása a 3.5.9. pont alatt található.

3.8. KÖRNYEZETI TUDAT- ÉS SZEMLELETFORMÁLÁS PROGRAMJA

3.8.1. RENDSZERES LAKOSSÁGI TÁJÉKOZTATÁS A KÖRNYEZET ÁLLAPOTÁRÓL

A program jellege: helyi, kötelező.

Fontossága: fontos.

Célja: A lakosság rendszeres tájékoztatása a település környezeti állapotáról, a környezettudatos gondolkodásmód erősítésének érdekében.

Leírása: A lakosság tájékoztatása érdekében évente egyszer a képviselő-testület ülésén meg kell tárgyalni a környezet állapotával kapcsolatos napirendet, - szükség esetén - lakossági fórumot kell tartani a témában. Ennek során számot kell adni a jelen program végrehajtásának helyzetéről, a környezet állapotáról, a veszélyeztető tényezőkről és folyamatokról, un. környezeti állapotjelentés formájában információkat adni.

Megvalósító, felelős: városi önkormányzat.

Közreműködő: szolgáltatók, szakhatóságok, civil szervezetek, helyi lakosság.

Forrás: önkormányzati költségvetés

Határidő: rendszeresen évente egyszer.

3.8.2. A LAKOSSÁG KÖRNYEZETI TUDATÁNAK FEJLESZTÉSE

A program jellege: helyi, ajánlott.

Fontossága: fontos.

Célja: A környezettudatos gondolkodásmód fejlesztésével annak elősegítése, hogy a lakosság legyen sokkal fogékonyabb a környezeti problémákra, tevékenységei során legyen tisztában annak lehetséges környezeti hatásaival, hogy ennek ismeretében válassza a legkisebb környezeti problémát okozó megoldást.

Leírása: A lakossági szemléletformálásban a fiatalabb korosztályok esetében az oktatási intézményeké a vezető szerep, a felnőtt lakosság részére azonban különböző környezetvédelmi akciókat, előadásokat lehet szervezni. A lakosságot be kell vonni a környezetvédelmi döntések előkészítésébe, programok kidolgozásába, aminek komoly tudatformáló szerepe van.

Az önkormányzatnak keresnie kell az együttműködést az oktatási intézményekkel, öntevékeny környezetvédelmi csoportokkal.

Lehetőség van rendszeres környezetvédelmi pályázatok hirdetésére is.

Megvalósító, felelős: városi önkormányzat.

Közreműködők: oktatási intézmények, szakemberek, környezetvédő aktivisták.

Forrás: önkormányzati költségvetés.

Határidő: folyamatos.

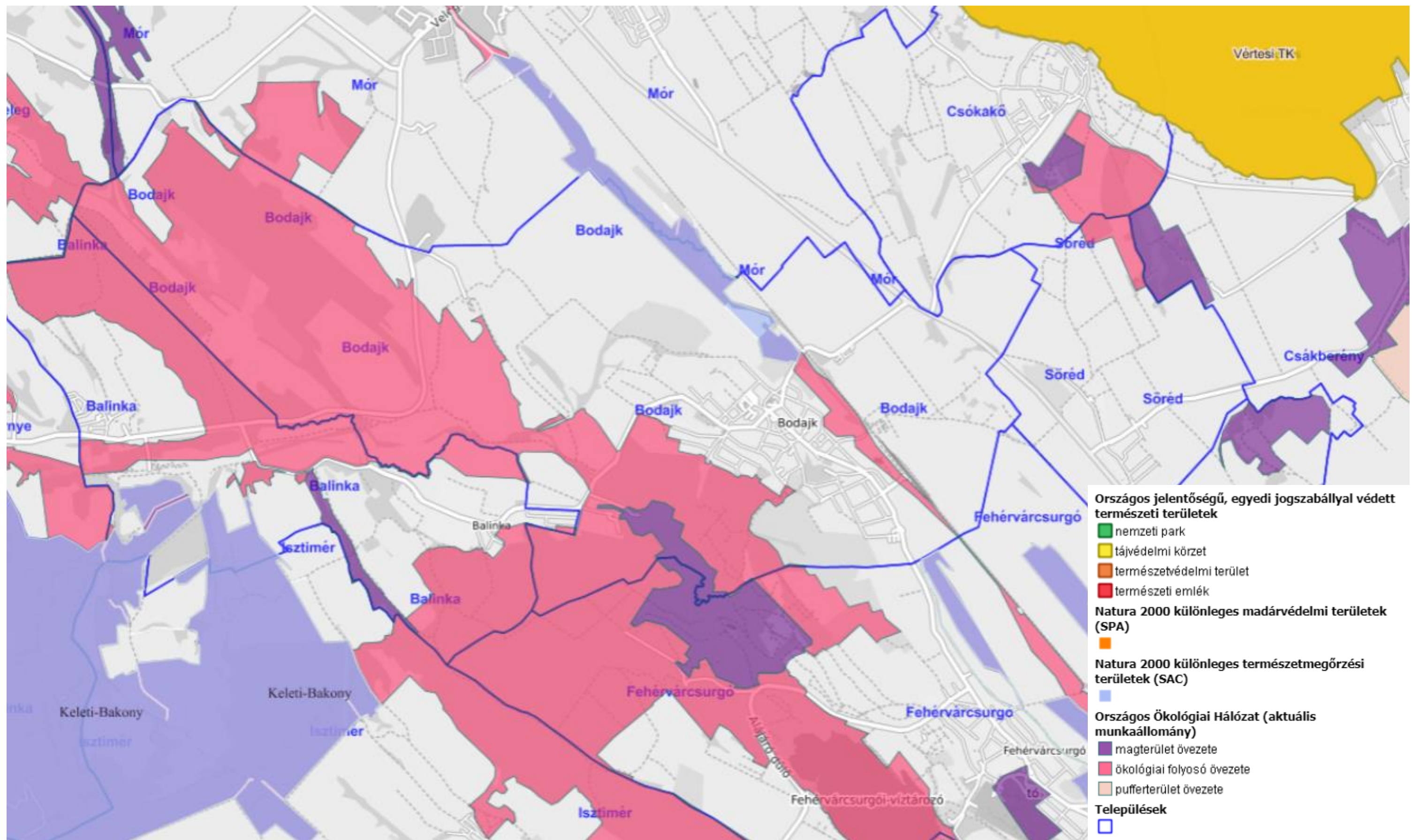
4. A KITŰZÖTT CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZABÁLYOZÁSI, ELLENŐRZÉSI, ÉRTÉKELÉSI ESZKÖZEI

A Képviselő Testület által elfogadott program végrehajtásának ellenőrzése szintén jelentős feladat az Önkormányzat számára, mivel a teljesülés értékeléséhez a következő kérdésekre kell választ kapnia az előkészítőknél: a döntés megalapozása érdekében ki, mit, mikor és hogyan, milyen módon ellenőriz.

A program végrehajtásának legfőbb szerve a Képviselőtestület. Ebből adódóan a program végrehajtásának ellenőrzésére kizárólagosan a Képviselőtestület jogosult. Fő feladatai az ellenőrzés során a következők:

- a környezet állapotáról szóló éves beszámoló elfogadása;
- a környezet állapotának éves értékelése magában foglalja-e a program végrehajtásának eredményeit;
- a helyi környezet- és természetvédelmi rendeletek végrehajtásának vizsgálata évente;
- az éves zárszámadás során a program tartalmának és a rendelkezésre bocsátott pénzeszközök összhangjának vizsgálata;
- annak vizsgálata, hogy a program elemei bekerülnek-e az éves költségvetésbe;
- a program időarányos teljesítéséről szóló kétéves jelentésekben meg kell vizsgálni, hogy a teljesítések megfelelnek-e a célkitűzésekben, illetve a feladatok meghatározása során rögzített közvetlen követelményeknek.

Vétel dátuma	Megnevezés	pH	Vez.kép. $\mu\text{S/cm}$	Vas $\mu\text{g/l}$	Mangán $\mu\text{g/l}$	Ammónium mg/l	Nitrit mg/l	Nitrát mg/l	Szulfát mg/l	m-lúgosság mmol/L	Összes keménység mg/l CaO	Klorid mg/l	KOlp mg/l O_2	Kalcium_ mg/L	Magnézium mg/l	p-lúgosság mmol/l	Nátrium mg/l
2018.04.13.	Kajmáti II. kút	7.5	740	<40	<10	<0,05	<0,02	3.9	48	8.0	251	13	0.15	101	47.5	<0,2	8.76
2018.04.13.	Kajmáti I. kút	7.6	710	<40	<10	<0,05	<0,02	3.7	37	8.0	244	7	0.16	100	44.6	<0,2	6.61
2018.04.13.	III. kút (b-1)	7.4	670	120	<10	<0,05	<0,02	2.4	36	7.8	233	3	0.16	85	49.3	<0,2	4.58
2018.09.14.	Kajmáti II. kút		750			<0,05	<0,02	9.4				15	0.28				
2018.09.14.	III. kút (b-1)		665			<0,05	<0,02	2.1				4	0.24				
2018.10.12.	Kajmáti I. kút		710			<0,05	<0,02	5.5				7	0.21				
2019.04.05.	Kajmáti II. kút	7.7	740	<40	<10	<0,05	<0,02	8.9	143	8.6	239	13	0.38	97	45.3	<0,2	27.2
2019.04.05.	Kajmáti I. kút	7.6	705	<40	<10	<0,05	<0,02	4.8	26	8.1	244	6	0.26	94	49.3	<0,2	6.73
2019.04.05.	III. kút (b-1)	7.6	670	<40	<10	<0,05	<0,02	2.1	<20	7.9	231	6	0.27	83	49.9	<0,2	4.87
2019.09.13.	Kajmáti II. kút		730			<0,05	<0,02	6.8				10	0.15				
2019.09.13.	Kajmáti I. kút		710			<0,05	<0,02	4.4				6	0.15				
2019.09.13.	III. kút (b-1)		670			<0,05	<0,02	1.3				3	0.15				
2020.04.24.	Kajmáti II. kút	7.3	730	<40	<10	<0,05	<0,02	7.5	46	8.2	250	11	0.35	96	49.9	<0,2	8.6
2020.04.24.	Kajmáti I. kút	7.4	705	<40	<10	<0,05	<0,02	4.3	47	8.1	237	7	0.35	93	46.4	<0,2	6.9
2020.04.24.	III. kút (b-1)	7.3	665	<40	<10	<0,05	<0,02	2.0	42	8.0	232	4	0.25	83	50	<0,2	5.1
2020.09.11.	Kajmáti II. kút		740			<0,05	<0,02	6.5				10	0.15				
2020.09.11.	Kajmáti I. kút		705			<0,05	<0,02	4.5				7	0.15				
2020.09.11.	III. kút (b-1)		675			<0,05	<0,02	2.7				3	0.15				
2021.04.21.	Kajmáti II. kút	7.4	730	<40	<10	<0,05	<0,02	6.9	210	8.5	235	11	0.22	94	45.4	<0,2	31
2021.04.21.	Kajmáti I. kút	7.5	700	<40	<10	<0,05	<0,02	4.1	34	8.2	238	7	0.40	94	46.6	<0,2	7.0
2021.04.21.	III. kút (b-1)	7.4	670	120	<10	<0,05	<0,02	2.6	30	7.8	230	3	0.19	90	45.1	<0,2	4.8
2021.07.12.	III. kút (b-1)	7.6	660	<40	<10	<0,05	<0,02	2.9	27	7.9	222	3	0.43	83	46.1	<0,2	4.8
2021.07.12.	Kajmáti II. kút (k-15)	7.6	720	<40	<10	<0,05	<0,02	6.3	227	8.4	227	8	0.51	89	44.1	<0,2	25
2021.07.12.	Kajmáti I. kút (k-13)	7.5	710	<40	<10	<0,05	<0,02	5.0	33	8.2	233	6	0.64	87	48.2	<0,2	6.9
2021.09.15.	Kajmáti II. kút (k-15)		710			<0,05	<0,02	5.4				8	0.31				
2021.09.15.	Kajmáti I. kút (k-13)		700			<0,05	<0,02	4.1				6	0.44				
2021.09.15.	III. kút (b-1)		660			<0,05	<0,02	2.5				4	0.32				
2022.03.23.	Kajmáti II. kút (k-15)	7.8	670	<40	<10	<0,05	<0,02	11.0	48	7.8	220	7	0.30	99	35.6	<0,2	10
2022.03.23.	Kajmáti I. kút (k-13)	7.6	700	<40	<10	<0,05	<0,02	3.8	40	8.2	239	6	0.28	91	48.3	<0,2	7
2022.03.23.	III. kút (b-1)	7.7	660	154	<10	<0,05	<0,02	2.3	31	8.1	224	3	0.24	80	48.9	<0,2	5
2022.09.16.	Kajmáti II. kút (k-15)		710			<0,05	<0,02	5.3				9	<0,15				
2022.09.16.	Kajmáti I. kút (k-13)		700			<0,05	<0,02	3.7				7	<0,15				
2022.09.16.	III. kút (b-1)		660			<0,05	<0,02	2.3				4	<0,15				

Bányagép Kft.

*Bányászat, Technológia,
Környezetgazdálkodás*

Bodajk és térsége áttekintő rajz

**BODAJK VÁROS
KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA
2023-2027**

Nyilatkozat

projektfenntartási időszak alatti utógondozási feladatok elvégzéséről

Alulírott Wurczinger Lóránt polgármester, Bodajk Város Önkormányzata képviselőjeként ezúton nyilatkozom, hogy a „Közép-Duna Vidéke Hulladék-gazdálkodási Rendszer, hulladéklerakók rekultivációja” megnevezésű, –KEOP-2.3.0./2F-2008-0002 számú projekt keretében rekultivált-, a projektben „Bodajk lerakó”-ként hivatkozott, Bodajk Város Önkormányzatának tulajdonát képező települési szilárdhulladék lerakó rekultivációját követő 5 éves projektfenntartási időszak lerakónkat érintő utógondozási feladatait, 2017. évben Bodajk Város Önkormányzata, mint a lerakó tulajdonosa, illetve mint a vonatkozó rekultivációs engedély kötelezettje az előírások szerint elvégezte, illetve elvégeztette.

Jelen nyilatkozatot a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás számára, a 2017. évre vonatkozó éves projektfenntartási jelentésben történő felhasználás céljából adtam ki.

Kelt: Bodajk, 2018. január 31.

Wurczinger Lóránt polgármester
Bodajk Város Önkormányzata

KÖZÉP-DUNÁNTÚLI
VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG
SZÉKESFEHÉRVÁR

Tárgy: Bodajk Város 2023-2027 évekre szóló környezetvédelmi programja

Varga László ügyvezető úr
Bányagép Kft.

Dátum:
elektronikus
bélyegző szerint

Ügyiratszám:
Szfvár-000970-2/2023.

Előadó:
Erdős Attiláné

Előadójuk:
Csetőné Bozó Teréz

Tisztelt Ügyvezető Úr!

2023. április 14-én kelt levelével megkereste Igazgatóságunkat Bodajk város 2023-2027 évekre szóló környezetvédelmi programjának véleményezése ügyében.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. tv. 48/F.§ értelmében a vízügyi igazgatóság nem illetékes a program tervezet véleményezésében. Az igazgatóságok nincsenek nevesítve azon szervek, hatóságok között, akik részére a környezetvédelmi program kidolgozója a program tervezetét megküldi. A környezetvédelmi programok elkészítéséhez kérésre adatokat szolgáltatunk, de a véleményezésben feladatunk nincs.

Dr. Csonki István
igazgató

Kapják: Címzett iroda@banyagep.hu
VÍZIG Irattár

FEJÉR VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL
MÓRI JÁRÁSI HIVATAL
NÉPEGÉSZSÉGÜGYI OSZTÁLY

Iktatószám: FE-06/NEO/01168-1/2023
*Válaszában szíveskedjék iktatószámunkra
hivatkozni!*
Ügyintéző: Turják Nikolett
Népegészségügyi Osztály
Telefon: 22/795-975

Tárgy: Bodajk Város Környezetvédelmi
Programja 2023-2027 - **Véleményezés**
Hivatkozási szám: -
Melléklet: -

Bányagép Kft.

Varga László
ügyvezető részére

Maglód
Sugár út 120.
2234

Tisztelt Ügyvezető Úr!

A Fejér Vármegyei Kormányhivatal Móri Járási Hivatal Népegészségügyi Osztályhoz megküldött, *Bodajk Város Környezetvédelmi Program 2023-2027* című dokumentációt áttanulmányoztam. Tájékoztatom, hogy népegészségügyi hatáskört érintő kérdésekben észrevételem, kifogásom nincs.

A kiadmányozási jog gyakorlása a Fejér Vármegyei Kormányhivatal vezetőjének a kiadmányozásról szóló 2/2023. (II. 20.) utasításának 6. mellékletében kiadott, a Fejér Vármegyei Kormányhivatal Móri Járási Hivatal hivatalvezetőjének 1/2023. (II. 20.) szabályzata alapján történt.

Mór, időbélyegző szerint

Tisztelettel:

Csákvári Ilona
hivatalvezető
nevében és megbízásából

Turják Nikolett
közegészségügyi-járványügyi szakügyintéző

Fejér Vármegyei Kormányhivatal Móri Járási Hivatala
8060 Mór, Szent István tér 1/B.; Telefon: 06 22/563-060; Fax: 06 22 563-063; E-mail: hivatal.mor@fejer.gov.hu
Fejér Vármegyei Kormányhivatal Móri Járási Hivatala Népegészségügyi Osztály
Hivatali kapu: ANTSZMOR, KRID azonosító: 508221193
Ügyintézés helye: Népegészségügyi Osztály, 8060 Mór, Szent István tér 1/B.; Telefon: 06 22/795-973
E-mail: nepegeszsegugy.mor@fejer.gov.hu Ügyfélfogadás: H;Sz:8-15 P: 8-12

2023. máj 19.

Hef. ny.
Tóth Krisztina
45

FEJÉR VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL
Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztály 1

Ügyiratszám: 13049-2/2023.
Ügyintéző: Kiss-Tóth Krisztina
Tel: 06/22/563-039

Tárgy: Bodajk Város Környezetvédelmi
programjának véleményezése

BODAJKI POLGÁRMESTERI HIVATAL	
Érkezett:	2023 MÁJ. 19
Érkezési azonosító:	002447
Ügyirat szám:	BOD/249-5 2023
Előadó:	Tóth Krisztina

Bodajk Város Önkormányzata
8053 Bodajk
Petőfi S. u. 60.

TISZTELT CÍM!

Tárgyi ügyben tett megkeresésére az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) számú Korm. rendelet vonatkozó rendelkezései alapján biztosított jogkörömben az alábbi véleményt adom:

Bodajk Város területe 2897,9 hektár, amelynek 84,6 %-a beépítésre nem szánt terület. Ebből a mezőgazdaságilag hasznosított terület 1561,6 hektár, mely a teljes terület 53,9 %-a.

Az alábbi táblázat a településről vezetett Törzskönyvi nyilvántartás adatai alapján a település viszonylatában meglévő átlagosnál jobb minőségű termőterületek művelési ágát, minőségi osztályát és területnagyságát mutatja.

Művelési ág	Minőségi osztály	AK- érték	Területnagyság	Átlagos AK- érték
gyümölcsös	3	31.30	1,5215	31.30
kert	3	31.30	0,0857	14.93
szántó	2	33.00	41,8187	19.68
	3	24.30	298,5289	
szőlő	4	20.00	429,1935	51.60
	4	86.90	0,1910	
legelő	5	69.50	1,8076	5.45
	2	12.20	46,9791	
rét	3	7.00	237,6115	26.72
	2	31.30	33,4714	

A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (továbbiakban: Tfv.) tartalmazza a termőföldek hasznosítására, a földvédelemre, a földminősítésre és a talajvédelemre vonatkozó rendelkezéseket.

Felhívom a figyelmet, hogy a hivatkozott törvény rendelkezései szigorúan védik az átlagosnál jobb minőségű termőföldeket. Az átlagosnál jobb minőségű termőföld más célú hasznosítására csak időlegesen, illetve helyhez kötött beruházás esetén kerülhet sor.

Kérem, hogy tervezésük során legyenek figyelemmel a Tfv. átlagosnál jobb minőségű termőföldekre vonatkozó rendelkezéseire, mert a későbbi más célú hasznosítás engedélyezésére irányuló kérelem földhivatali elbírálása során az illetékes ingatlanügyi hatóság –széleskörű mérlegelési jogköre mellett– a törvényi előírások alapján fog dönteni az engedélyezésről, vagy a kérelem megtagadásáról. Az említett széleskörű mérlegelés egyik szempontja a termőföld mennyiségi védelmének tekintetében az is, hogy a település belterületén található-e az adott cél megvalósítására alkalmas, azonban még fel nem használt terület.

Amennyiben az ingatlanügyi hatóság más hatóságok engedélyezési eljárásaiban földvédelmi szakhatóságként működik közre, a termőföld védelmének érvényesítése érdekében érvényre kell juttatni, hogy az engedélyezési eljárás alá eső tevékenység végzése, létesítmény elhelyezése, jogosultság gyakorlása lehetőség szerint a gyengébb minőségű termőföldeken, a lehető legkisebb mértékű termőföld igénybevételevel történjen.

A szakhatósági állásfoglalás kialakítása során figyelemmel kell lenni továbbá arra, hogy a szakhatósági eljárás tárgyát képező földrészekkel szomszédos termőföldek megfelelő mezőgazdasági hasznosítását a tervezett tevékenység, létesítmény ne akadályozza.

Ha a termőföld végleges más célú hasznosításával járó tervezett beruházást a Kormány **nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű közlekedési infrastruktúra-beruházással összefüggő ügyé nyilvánította**, és a beruházó - a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló törvényben meghatározottak szerint - a földvédelmi eljárás lefolytatását a környezeti hatásvizsgálati eljárás keretében kéri lefolytatni, az érintett termőföldnek a földvédelmi szakkérdés vizsgálata alapján engedélyezhető végleges más célú hasznosítása esetén - a 22. § (1) bekezdésében foglaltaktól eltérően - a környezetvédelmi engedély részét nem képezi a földvédelmi járulék összegének a megállapításáról és megfizetéséről szóló rendelkezés.

A **Tfvt. 8/B. § (2)** bekezdés alapján az (1) bekezdésben meghatározott esetben a beruházó - a 10/A. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint - a termőföld más célú hasznosításának a megkezdése előtt legalább 15 nappal köteles az ingatlanügyi hatóságnak bejelenteni a más célú hasznosítással érintett földrészeket listáját - a település, fekvés és helyrajzi szám megjelölésével -, továbbá a bejelentéshez csatolni kell a 12. § (2) bekezdés *a)* pontja szerinti területkimutatást. A bejelentésben továbbá meg kell jelölni annak a kormányrendeletnek a számát, amely a beruházást nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánította, valamint annak a környezetvédelmi engedélynek az ügyszámát, amelynek részét képezi a termőföld végleges más célú hasznosításának az engedélyezése.

A szakkérdés vizsgálatáért illetéket vagy igazgatási szolgáltatási díjat nem kell fizetni.

A kiadmányozási jog gyakorlása a Fejér Vármegyei Kormányhivatal vezetőjének a kiadmányozásról szóló 2/2023. (II.20.) utasítása és a Fejér Vármegyei Kormányhivatal vezetőjének az ügyrendről szóló 4/2023. (II.28.) utasítása alapján történt.

Székesfehérvár, „időbélyegző szerint”

Dr. Simon László főispán
nevében és megbízásából

Kiss-Tóth Krisztina
földhivatali szakügyintéző

Értesülnek:

1. *Bodajk Város Önkormányzata (8053 Bodajk, Petőfi S. u. 60.) //hivatali kapun keresztül*
2. *Irattár (FVKH FFO FO 5, Mór, Szent István tér 1/B)*

Fejér Vármegyei Kormányhivatal

Iktatószám: FE/KTF/6513-5/2023.

Tárgy: Bodajk város környezetvédelmi programjának véleményezése

Ügyintéző: Tóth Nikoletta/ Gáll Erzsébet

Bányagép Kft.

2234 Maglód, Sugár út 120.

Varga László ügyvezető részére

Tisztelt Ügyvezető Úr!

Bodajk Város Települési Környezetvédelmi Programja (2023–2027) tervezetéhez a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 48. § (3) bekezdése, valamint a környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet, a természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet, és a hulladékgazdálkodási hatóság kijelöléséről szóló 124/2021. (III. 12.) Korm. rendelet alapján a Fejér Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztálya (a továbbiakban: Főosztály) az alábbi környezetvédelmi, természetvédelmi és hulladékgazdálkodási szempontú véleményt nyújtja:

Hulladékgazdálkodási szempontból:

Kérem átdolgozni a környezetvédelmi program 1.4.3.5 pontjában a „Termelési szilárd hulladék és hulladékkezelés” fejezetét, az alábbiakat figyelembe véve:

Az állati ürülék, vizelet és trágya, és az elkülönítve gyűjtött és nem a képződés helyén kezelt folyékony hulladék (hígtrágya), valamint állati tetem **nem hulladéknak**, hanem **állati eredetű melléktermékeknek minősülnek**.

A környezetvédelmi program 1.4.3.1 pontjában továbbá „A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz és kezelése” fejezetét is szükséges átdolgozni, az alábbiakat figyelembe véve:

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz **nem minősül hulladéknak**.

Zajvédelmi szempontból:

Az 1.3.4. pontban bemutatott település-zajhelyzet a közúti és a vasúti közlekedési zajterhelést nevesíti meghatározó hatásként. A településen áthaladó 8204 és 8209 jelű utak forgalmából referenciatávolságra vonatkozó zajterhelés meghatározásának módszere nem ismert, de a közölt adatok szerint meghaladja a területre vonatkozó határértéket.

A vasúti közlekedésből származó zajterhelés meghatározása egy hatályon kívül helyezett szabvány szerint történt, így nem alkalmas a minősítésre, de valójában nem is lényeges kérdés, mivel a vasút a településtől mintegy 200 m-re halad, tehát a lakóterületekre közvetlenül nincs hatással.

Kérjük, válaszában hivatkozzon ügyszámunkra!

8000 Székesfehérvár, Szent István tér 9., Tel. szám: 22/526-900, Fax: 22/526-905, e-mail: hivatal@fejervarmegye.hu

Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály

Ügyintézés helye: 8000 Székesfehérvár, Hosszúsétatér 1. Levelezési cím: 8002 Székesfehérvár, Pf.: 137.

Hivatali Kapu: FMKHKOTE, 733602766

Telefonszám: (22) 795-145, E-mail: kornyeztvedelem@fejervarmegye.hu

Ügyfélfogadás: Hétfő: 8³⁰-12⁰⁰; Szerda: 8³⁰-12⁰⁰ és 13⁰⁰-15³⁰; Péntek: 8³⁰-12⁰⁰

A dokumentáció 1.3.4. pontjában az alábbi mondat szerepel: „A városban jelenleg jelentősebb zajkeltő üzemi létesítmények nincsenek, azonban a Pelle 9 Építőipari Bt. (8053 Bodajk, Tópart u. 9.) a KDT Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség zajkibocsátási határértéke alapján működik ácsműhelyben”

A környezetvédelmi hatóság csak ezen telephelyre adott ki zajkibocsátási határértéket, azonban ez még nem jelenti azt, hogy az egész településen más üzemi jellegű zajforrás nem működik. A település környezetvédelmi programjának célszerű lenne kitérnie a településen működő üzemi jellegű és szabadidős létesítmények feltérképezésére, és a konfliktushelyzetek feltárására, mivel a dokumentáció 2.1. pontja, melynek ipar, kereskedelem című bekezdésében a zajkibocsátást, mint környezetvédelmi problémát, illetve feladatot nevesíti.

A 2.2.7. pontban rögzített zaj- és rezgésvédelmi megoldások általánosságban igazak, de konkrét megoldási javaslatot nem tartalmaznak, csak a jogszabályi követelmények kerültek megfogalmazásra, lehetőségként.

A közlekedési eredetű zajterhelés csökkentésére javasolt zóldsávok kialakítása esetén érdemi eredmény nem várható, azok inkább csak optikai hatást fejtenek ki, mivel belterületi szakaszokon nincs elegendő hely a speciális, méretezett zajvédő erdősáv telepítésére. A zajterhelés további növekedésének elkerülésére forgalomszervezési intézkedések megfontolását javaslom.

Természetvédelmi szempontból:

A programtervezet az 1.3.5.2 Táj és természetvédelem fejezetében (30. old.) az országos ökológiai hálózat övezeti érintettségének lehatárolásával kapcsolatban az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvényre (a továbbiakban: OTrT.) hivatkozik. Felhívom a figyelmét, hogy az OTrT. 2019. március 15-én hatályát veszítette. Az Országgyűlés 2018. december 12-én elfogadta a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényt, amelynek területrendezési terveket érintő fejezetei 2019. március 15-től hatályosak.

A 2. sz. rajzos mellékleten az egymást fedő rétegek (pl.: Natura 2000 és ökológiai hálózat magterület) miatt a Főosztály javasolja az átlátható jelkulcs alkalmazását.

A Főosztály a Kvt. 48/F. § (2) bekezdés szerinti megkeresésére a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: DINPI) – mint a természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 13. §-a szerint az országos jelentőségű védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv – a programtervezettel kapcsolatban az alábbi szakmai véleményt adta:

„A megküldött Környezetvédelmi Program Igazgatóságunk véleménye szerint a hatályos állapotoknak megfelelően tartalmazza a Bodajk területén található, természetvédelmi szempontú kijelölés alatt álló területeket, kivéve a tájképvédelmi területeket, pedig ez az övezet is érinti a település közigazgatási területét. Hangsúlyozzuk, hogy a programban megfogalmazott célkitűzések (pl. megújuló energiaforrások használata, kerékpárutak létesítése, stb.) eléréséhez szükséges intézkedések tervezése, megvalósítása során a magasabb rendű jogszabályok, a természet- és tájvédelmi szempontok előírásainak teljesülésére tekintettel kell lenni.

Természeti területek országos illetve helyi védetté nyilvánítása, egyedi tájérték-kataszter elkészítése (ld. 45., 58. o.) tekintetében a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben foglaltakat kell betartani.

Meg kívánjuk jegyezni, hogy több természetvédelmi feladat esetében Igazgatóságunkat, mint felelőst nevesítik, de Igazgatóságunknak csak a természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet meghatározott esetekben áll módjában részt venni a programokban. Meghatározott feladataink ellátása mellett automatikusan nem tudjuk vállalni a feltüntetett feladatok elvégzését, de természetesen lehetőségeinkhez mérten szakmai ismereteinkkel állunk a T. Önkormányzat rendelkezésére.

A Környezetvédelmi Program jóváhagyásával szemben a fenti kiegészítések figyelembevétele esetén Igazgatóságunk nem emel kifogást.

Állásfoglalásunkat a környezet védelméről szóló 1995. évi LIII. tv. 48/F. § (2) bekezdése, valamint a természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 19. § f) pontja alapján adtuk meg.”

A fentiekben túl javasolom felülvizsgálni a 3. pontban megjelölt főbb intézkedések végrehajtásához szükséges tervezett források elérhetőségének lehetőségeit, figyelemmel arra, hogy például az 52. oldal 3.1.4. pontban hivatkozott „KAC” forrás mint pályázati támogatás már nem létezik.

A Főosztály a véleményét a Ktv. 48/F. §-a alapján adta meg, az ügyintézési határidőnél a Kvt. 48/F. § (4) bekezdését vette figyelembe.

A Kormányhivatal hatáskörét és illetékességét *a környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről* szóló 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet, *a természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről* szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet, valamint *a hulladékgazdálkodási hatóság kijelöléséről* szóló 124/2021. (III. 12.) Korm. rendelet állapítja meg.

A kiadmányozási jog gyakorlása *a fővárosi és vármegyei kormányhivatalok szervezeti és működési szabályzatáról* szóló 15/2022. (XII. 21.) MvM utasítás és a Fejér Vármegyei Kormányhivatal vezetőjének *a kiadmányozásról* szóló 2/2023. (II. 20.) utasítása alapján történt.

Székesfehérvár, időbélyegző szerint

Dr. Simon László
főispán
nevében és megbízásából

Rákóczi Mária
osztályvezető

Kapják:

1. Címzett (Cégkapun)
2. Irattár